

صوبائی اسمبلی خیبر پختونخوا
مباحثات

بروز پیر مورخہ 17 نومبر 1997
(بمطابق 16 رجب 1418 ہجری)

شمارہ 8

جلد 8

سرکاری رپورٹ

مندرجات

صفحہ نمبر

1

1- تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ

2

2- نشانزدہ سوالات اور ان کے جوابات

43

3- معزز اراکین کی رخصت

44

4- تحریک التوا

48

5- توجہ دلاؤ نوٹس

52

6- اسلامیہ کالج کی جائیداد کا اجارہ پر اٹھار کھنا

62

7- گلی مروت میں اساتذہ کے بے جاتبار لے

66

8- غیر تربیت یافتہ استانیوں کی سوات کے سکولوں میں تبدیلی

74

9- اسلامی نظریاتی کونسل کی رپورٹ پر بحث

صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ

اسمبلی کا اجلاس ، اسمبلی چیمبر پشاور میں بروز پیر مورخہ 17 نومبر 1997 بمطابق 16

رجب 1418 ھ صبح دس بجکر پچیس منٹ پر منعقد ہوا۔

جناب سپیکر ، ہدایت اللہ چمکنی مسند صدارت پر متمکن ہوئے۔

تلاوت کلام پاک اور اسکا ترجمہ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۝ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝
 شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَ مَا وَصَّيْنَا بِهِ
 إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى وَ عِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ۝ كَبُرَ عَلَى
 الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ ۝ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ ۝ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ۝

(سورۃ اشوری، پارہ 25 آیت 13 تا 14)

(ترجمہ) چہ اے خلقو! مونہہ تاسولہ ہغہ دین مقرر کرے دے چہ حضرت
 نوح علیہ السلام تہ مو بنودلے وو او کوم چہ اے پیغمبرہ تا تہ د وحی پہ
 ذریعہ درلیگلے دے او کوم چہ مو ابراہیم او موسیٰ تہ او عیسیٰ علیہ
 عنہم السلام تہ بنودلے وو ، چہ پہ دے دین باندے قائم او سیگتی او تفرقہ
 پکتنی مہ پیدا کوئی۔ مشرکانو تہ د خبرہ دیرہ گرانہ بنکارینی ، کوہے تہ
 چہ تہ ہغوی رابلے۔ اللہ تعالیٰ چہ د چا پہ حقلہ او غواری نو خان تہ نے را
 اوبلی او خان تہ نے او رسوی ، غوک چہ ہغہ تہ رجوع کوی۔

نشاززده سوالات اور ان كے جوابات

Mr. Speaker: Mr. Muhammad Zahir Shah Khan, MPA to please ask his Question No. 2. Muhammad Zahir Shah Khan, MPA please. Not present, it lapses. Malik Jehanzeb Khan, MPA to please ask his Question No. 16.

* 16۔ ملك جهانزيب، كيا وزير انٺى نار كا نكس از راه كرم ارشاد فرمائين گے كے۔
 (ا) آيا يہ درست ہے كہ ضلع دير ميں نار كا نكس كے متبادل ترقياتي پراجيكتس پر چند سالوں سے كام ہو رہا ہے۔
 (ب) آيا يہ بھي درست ہے كہ مذكورہ پراجيكتس ميں بھرتي شدہ زيادہ تر ملازمين كا تعلق ضلع دير سے نہيں ہے؟
 (ج) مذكورہ پراجيكتس ميں بھرتي شدہ ملازمين كي فہرست، مہمہ منتقل سكونت فراہم كي جانے، نيز پي سي ون كے مطابق جو رقم خرچ ہونا چاہئے تھی، آيا وہ رقم مقررہ وقت پر خرچ ہوئی ہے، تفصيل فراہم كي جانے؟
سردار مہتاب احمد خان (وزير اعليٰ) (جواب وزير قانون نے پڑھا)۔ (ا) جی ہاں، يہ درست ہے۔

(ب) جی نہيں۔ دير پراجيكت كے پي ایم يو بشمول فارمنگ سسٹم سپورٹ يونٹ اور متعلقہ لائن ڈيپارٹمنٹس ميں كل 246 ملازمين بھرتي كئے گئے ہيں جنہيں سے 209 افراد ضلع دير سے اور باقيا ماندہ 37 افراد صوبہ سرحد كے مختلف اضلاع سے لئے گئے ہيں۔
 (ج) ملازمين كي تفصيل، مہمہ جانے سكونت انيكيچر الف پر منسلك ہے۔ پراجيكت كو ريليز شدہ رقم كي تفصيل انيكيچر (ب) پر منسلك ہے۔ (تفصيل لائبريري ميں ملاحظہ فرمائين)
ملك جهانزيب، جناب سپيكر! دوئي ما تہ جواب راكوي د جز (ا) چہ "جی ہاں"، نو دا خو تہيڪ دہ او پہ دے كينن، خہ شك نشتہ خو د جز (ب) متعلق دا وائي چہ "جی نہيں"۔ جناب سپيكر صاحب! د دوئي دا د (ب) جواب چہ كوم دے، نو دا درست نہ دے۔ دا خكہ چہ دوئي ما تہ كوم فہرست راكرے دے، نو كہ دا فہرست اوكتلے شي نو پہ ديكنين چہ د دير نہ كوم كسان اغستلے شوي دي پہ دے پراجيكت كين، نو يا بہ تيبيل مين وي يا بہ درائيو ر وي او يا بہ چوكيدار

وی۔ نو آیا زہ دا تپوس کوم چہ چونکہ دیر Poppy growing Area ده او بیا خاصکر پہ دیرکنیں، پہ حلقہ پی ایف 77 کنیں جی دا کاشت کیری۔ دا دہغہ خلقوود دیر وخت نہ کاشت دے او ہغہ کاشت اوس ہم جی شوے دے۔ جناب عالی! زما دا عرض دے چہ تر اوسہ پورے پہ دے پراجیکٹ کنیں دومرہ کسان بھرتی شوی دی او ہلتہ کنیں زمونرہ خلقووتہ وخت پہ وخت انتظامیے والا دا وائی چہ تاسو تہ بہ مونرہ روزگار درکوؤ او تاسو تہ بہ مونرہ ہغہ کارونہ کوؤ چہ پہ کومو کنیں قوم تہ فائدہ وی او دہغہ نہ بہ تاسو تہ فائدہ ملاؤیری نو زما عرض دا دے چہ د روزگار دا وعدہ زمونرہ سرہ چہ شوے دہ نو بیا د دیر دغہ کسان چہ منیجران، انجینیران او افسران، بتول د بہر نہ اغستے کیل نو ولے پہ دیر کنیں د دغہ تعلیمی معیار دگری یافتہ کسان نہ وو چہ دوی ہغہ کسان د دیر نہ اغستے وے؟ نن بہ خلقو دا گلہ نہ کولے چہ مونرہ تہ روزگار رانکرے شو۔ نود دے جواب سرہ زہ اتفاق نہ کومہ او دا زمونرہ سرہ زیاتے شوے دے او بیا خاصکر چہ دوی کوم کلاس فورکسان اغستلی دی چہ پہ ہغوی کنیں Drivers, Tablemen دی او چوکیداران دی نو پہ ہغے کنیں ہم زما دا خیال دے چہ دوی دومرہ زیاتے کرے دے چہ ہغہ Poppy Area چہ کومہ دہ، سلطان خیل، پانندہ خیل دی، زما حلقہ چہ کومہ دہ یعنی پی ایف 77، نو نن د افیون مسئلہ چہ کومہ دہ نو ہغہ ہم صرف پہ دیر کنیں ہلتہ دہ۔ زما د حلقے نہ پکنیں ہغہ ڈرائیور او ٹیبیل مین ہم نشتہ نو زما دا عرض دے جی چہ دا زیاتے شوے دے او د دے د ازالہ اوکرے شی او زما ہغہ خلق چہ کوم دی ہغوی د مطمئن کرے شی چہ ہغوی دا کاشت بند کری۔ پہ دیکنیں بیا مونرہ د حکومت سرہ Cooperation تہ تیار یو، زما قوم او زہ۔

جناب محمد طارق خان سواتی، سر! اس میں میرا ایک ضمنی سوال ہے جی جیسا کہ جواب میں لکھا ہے کہ 209 ضلع دیر سے اور باقی ماندہ 37 افراد صوبہ سرحد کے مختلف اضلاع سے لئے گئے ہیں۔ جناب! اس میں نے لسٹ دیکھی ہے جلدی جلدی میں، اس میں ہزارہ ڈویژن سے کوئی ایک آدمی بھی نہیں لیا گیا ہے جب کہ آپ نے جواب دیا ہے کہ صوبہ سرحد کے باقی اضلاع سے 37 افراد لئے گئے ہیں۔

جناب نجم الدین، سر! زہ بہ پکنیں ضمنی سوال کوم۔ جہانزیب خان خبرہ

اوکړه جی چه 209 کسان دوی ټول د دیر نه لیکلی دی او 37 د بهر نه دی، په 37 کسب هم کلاس فور ملازمین زیات د بهر نه اغسته شوی دی۔ زما د منسټر صاحب نه سوال دا دے جی چه په دے 246 کسانو کسب چه کومه Poppy growing area ده د هغه نه غومره کسان اغسته شوی دی؟ صرف هغه خانے چه کومه Poppy growing area ده، د هغه نه غومره کسان اغسته شوی دی؟

Mr. Speaker: Honourable Minister Sahib.

جناب بشیر احمد بلور (وزیر قانون و پارلیامانی امور)،
On behalf of Chief Minister،
مربانی جی۔ دا زمونږ رور Question اوکړو چه دا زمونږه خلق چه ټول دی هغه کلاس فور او اټینڈنټ اغسته شوی دی۔ که تاسو، Annexur 1، page 1 اوگوری نو په دیکس Agriculture Specialists هم د دیر نه لیکلی دی جی او Horticulturist چه کوم دی هغه هم د دیر دی جی۔ دا L&L Management Specialist هم د دیر نه دی۔ دا Training Co-ordinator هم د دیر نه دی او دغه شان سب انجینیرز هم د دیر نه اغسته شوی دی۔ اسسټنټ انجینیران هم د دیر نه اغسته شوی دی۔ دا نے په دیکس لیکلی دی جی۔ په دیکس Agriculture Officers د دیر نه اغسته شوی دی او دا Appointments چه دی جی نو دا هلته Departmental Selection Committee ده، هغوی دا Appointments کوی۔ په هغه کسب زمونږه دیر کوشش دا وی چه زیات خلق دے د دیر نه واغستلے شی او په دیکس Mejority خلق چه دی، که تاسو دا لسټ اوگورنی جی، په 246 کسب 209 کسان چه کوم دی نو هغه د دیر نه اغسته شوی دی او باقی د ټولے صوبے پختون خواه نه 37 کسان اغسته شوی دی۔ په دیکس خو داسے څه نشته چه مونږ ورته Preference نه دے ورکړے۔ Class IV چه دی نو هغه ټول 100% د دیر دی او دا چه کوم ټیکنیکل خلق دی، په هغوی کسب زیات د دیر دی او باقی کم خلق د نورے صوبے دی۔ څنگه چه زما رور خبره اوکړه نو دوی د نوے Question اوکړی، نو بیا به مونږ دا Differentiate کړو چه د Poppy growing area نه غومره دی او د لاندے نه غومره دی۔ دوی د مونږ ته نوے Question راکړی

نو بیا پہ مونڙ تاسو ته Details درکرو۔

جناب بگم الدین، سر! زما عرض دا دے چہ دوی وئیلی دی چہ کوم تیکینکل کسان دی نو مونڙ پہ هغه کنب د بهر نه اغستی دی، پہ دیکنب ډرائیور راغلی دے او پہ یو دغه کنب نے لیکلی دی تیبل مین، نو هغه دملاکند ایجنسی نه دے۔ بیا پکنی جی سوشل آرگنائزرز دی نودا هم د ملاکند ایجنسی نه دی۔ اکثر پکنی چہ کوم اهم پوستونه دی، پہ هغه باندے ټول د بهر نه کسان راغلی دی نو زما دا درخواست دے ستاسو پہ وساطت سره چہ په دے باندے مونڙ مطمئن نه یو او یو عرض کوم سر، غمته خبره دا ده جی چہ د دے خبرو د وجے نه چہ مونڙ ته په هغه ټانم باندے، چہ کوم وخت کنب Poppy area کنب، د جہانزیب حلقه پکنی زیاته راخی، پہ هغه ټانم کنب حکومت زمونڙ سره دا وعده کرے وه چہ مونڙ به تاسو له دلته د متبادل روزگار بندوبست کوو۔ اوس په هغه متبادل روزگار کنب د هغه ایریا نه په کومه ایریا کنب چہ افیون کیږی څوک نه دی اغسته شوی۔ زما په دیکنب دا درخواست دے جی چہ هلته په وسیع پیمانہ باندے، زه د دے اسمبلی په فلور باندے وایم، په وسیع پیمانہ باندے افیون اوکرلے شو څکه چہ دے حق تلفی نه هغوی کتلی دی نو په دیکنب دے جی انکوائری مقررشی۔ مونڙ به هم په کنب کینو جی، دا خلق دے هم را اوغواږی چہ Poppy area نه څوک دی او دا زه په وضاحت سره وایم جی د دے سره هلته خلق بالکل خفه دی او په روان کال کنب هغوی د تاریخ نه مخکنب دافیون ډیر زیات کاشت کرے دے۔

وزیر قانون و پارلیامانی امور، جناب سپیکر صاحب! ما ته هیڅ انکار نشته، دوی به هم کنبینی، جہانزیب خان به هم کنبینی او مونڙ به لوکل خلق هم را اوغواږو او په دے باندے به Discussion اوکرو او د حکومت کوشش دا دے چہ دا دور دراز علاقے چہ کومے دی، دوی ته مونڙ زیات Preference ورکرو او دا هم تهیک خبره ده چہ روزگار د هغوی ډیر لوئے Problem دے۔ زمکه د هغوی ډیرے کمے دی او د خپلو بچو د پاره روتی نه شی پیدا کولے نو دا پکار ده چہ حکومت د دوی سره کنبینی۔ مونڙ به د دوی سره کنبینو او دوی چہ څنگه Suggetion کوی نو انشاء الله تعالیٰ هغه شان به

مونر پہ ہفتے عمل کو ف۔

ملک جہانزیب، بس جی وزیر صاحب، دہا دا خبرہ یقینی کری او مونرہ د کبینوی د انتظامیے سرہ او اوس چہ کوم کارونہ کیری پہ ہفتے باندے د ہم نظرثانی اوکری او تیر کوم کارونہ چہ غلط شوی دی، د ہفتے د ہم ازالہ اوکری۔ پہ پراجیکٹس کبیں چہ کوئے اوس نوے بہرتیانے کیری، پہ ہفتے باندے د د دغہ علاقے نہ خلق بہرتی کری خاصکر د سلطان خیل، پانندہ خیل کوم خانے کبیں چہ جی افیون کیری او Poppy area دہ نو کہ وزیر صاحب دا اوکری نو زہ بہ انشاء اللہ تعالیٰ ددے سرہ مطمئن شم۔

جناب محمد ہاشم خان، دا جی ضمنی سوال دے پہ دیکبیں زما۔ دا جی Poppy growing areas یوازے د ملک جہانزیب او د نجم الدین خان ایریا کبیں نہ دی، زمونر تحصیل ادینزی ہم د دے مخیز نہ محرومہ پاتے دی او زما "اسبیر" ایریا داسے دہ چہ Hard area دہ او پہ ہفتے ہم زیات ترخلفے د افیون کاشت کوی۔ د ہفتے وجہ دا دہ چہ د حکومت د یقین دھانو باوجود، مطلب دا دے چہ کوم د متبادل روزگار وعدہ او ہفتے ترقیاتی کارونہ تر اوسہ پورے نہ دی شوی نو لہذا تحصیل ادینزی دپہ دیکبیں نظر انداز کیری نہ جی۔

Mr. Speaker: Mr. Qaimoos Khan, MPA to please ask his Question No. 43.

- * 43۔ جناب قیمووس خان، کیا وزیر منصوبہ بندی از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ
- (ا) آیا یہ درست ہے کہ سابقہ حکومت نے مالاکنڈ ڈویژن کے لئے ایک ترقیاتی پیکیج کا اعلان کیا تھا جس کی منظوری بھی ہوئی تھی،
- (ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ مذکورہ پیکیج پر عملدرآمد کے لئے سابقہ حکومت نے کچھ رقم بھی فراہم کی تھی،
- (ج) آیا یہ بھی درست ہے کہ نگران حکومت نے بعد میں رقم منہد کر دی تھی،
- (د) اگر (ا) تا (ج) کے جوابات اثبات میں ہوں تو آیا حکومت مذکورہ پیکیج پر عملدرآمد کرنے کا ارادہ رکھتی ہے، نیز مذکورہ پیکیج کا تعارفی کتابچہ بھی فراہم کیا جائے؟
- وزیر قانون و پارلیمانی امور، (ا) جی ہاں، یہ درست ہے کہ سابقہ حکومت نے مالاکنڈ ڈویژن

کیئے ایک ترقیاتی پیکیج کا اعلان کیا۔

(ب) جی ہاں، وفاقی حکومت نے اس مقصد کے تحت سالانہ ترقیاتی پروگرام میں 25 کروڑ روپے مختص کئے تھے البتہ کوئی رقم مہیا نہیں کی گئی تھی۔

(ج) جواب اوپر دیا جا چکا ہے۔

(د) اگر وفاقی حکومت نے فنڈ کا اجرا کیا تو صوبائی حکومت اس پروگرام کو دوبارہ اپنی ترجیحات کے مطابق متحرک کر دیگی نیز مذکورہ کتابچہ لف ہے۔

جناب قیوم خان، جناب سپیکر! پہ دیکھیں زہ پہ ضمنی سوال کنیں دا تپوس کول غوارم د وزیر صاحب نہ چہ دا پیکیج د صوبائی حکومت د طرف نہ وو یا د وفاقی؟ او کہ د وفاقی حکومت د طرف نہ وو نو د یو پسماندہ ڈویژن د ترقی د پارہ بہ دویں د مرکزی حکومت سرہ د دے سکیم د دوبارہ ڈوندی کیدو د پارہ غہ پروگرام اوکری؟

وزیر قانون و پارلیمانی امور، موجودہ حکومت د مرکزی حکومت سرہ خبرے کوی او انشاء اللہ تعالیٰ د ملاکنڈ ڈویژن د پیکیج سرہ سرہ بہ کیش پیسے ہم صوبے تہ راشی چہ مونڑہ پرے خپل Development کار شروع کرو۔

جناب نجم الدین، جناب سپیکر صاحب! زما دا ضمنی سوال دے چہ مونڑہ پہ مخہ باندے دا وایو چہ ملاکنڈ پیکیج مسئلہ دہ او پہ ہفے کنیں د 27 ارب روپو خبرہ دہ جی، زہ صرف دا عرض کومہ جی چہ پہ دیکھیں دویں فرمائیلے دی او ملاکنڈ پیکیج Approved وو۔ پہ دیکھیں پیسے ہم Release شوے دی، پچیس کروڑ روپی، یو او بل تہ اینیودلے شوے دی۔ زما صرف دا عرض دے چہ دویں دا پیکیج ولے ختم کرے دے؟ او کہ دا ختم شوے دے نو د دے سرہ چہ پہ خلقو باندے کوم اثرات دی، د ہفے دویں غہ متبادل پروگرام کرے دے او کہ نہ نے دے کرے؟

وزیر قانون و پارلیمانی امور، جناب سپیکر صاحب! ستاسو پہ وساطت دے ہاؤس تہ دا خبرہ Clear کوف چہ دا پیسے 25 کروڑ Release کرے شوے نہ وے، دا نے صرف مختص کرے وے۔ ٹخنکہ چہ مونڑہ پہ اے دی پی کنیں واچوف، ٹخنکہ چہ مونڑہ پہ اے دی پی کنیں دا بتولہ صوبہ سرہ زرکرو او پہ اے دی

پی کتب راشی خو بیا پیسے نہ وی نو هغه پاتے شی۔ دغه شان دوی صرف دا 25 کروڑ روپئی Point out کرے وے چا Release کرے نہ دی۔ دا مختص شوے وے خو بیا پیسے د حکومت سره نہ وے نو هغه Release نہ شوے۔ اوس هم زه On the floor of the House دا وایم چه انشاء اللہ تعالیٰ ملاکنډ ډویژن د پاره به مونږه کوشش کورف چه یو پیکج د مرکز نه واخلو چه دلته دا د Development کارونه اوکړو جی۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر! دا وزیر صاحب خو به د دے حد پورے اومتی چه 25 کروڑ روپئی په اے دی پی کتب د اینودو وجه دا وه چه دا یو حقیقت پستانه منصوبه بندی وه او په دے باندے عمل درآمد کول پکار وو خکه دا جناب سپیکر Counterpart of Provincial Government د هغه پیسو، د دے د پاره مختلفے دغه وے په بعضے کتب به Foreign Aided Projects راتله، د Foreign Countries سره پکین خبره روانه وه لکه د هیلمه په مسئله کتب، په دے باندے ډیر دغه شوے وو نو دا چونکه یو قابل عمل منصوبه بندی وه خکه چه د هغه وخت منصوبه ساز خلتو دا منله وه او په دے بنیاد باندے چه اے دی پی د هر حکومت یو Athentic کاغذی کارروائی وی۔ جناب سپیکر! د دے د Reflect کیدو مطلب دا وو چه دا یو حقیقت پستانه منصوبه بندی وه نو آیا وزیر صاحب به دا اوکړی چه د دوی د وسائلو کس دے، هغه مونږ نه شو وتبلے خو د پیسو د دستیابی په شکل کتب به دوی خوا منخواه عمل درآمد اوکړی؟

وزیر قانون و پارلمانی امور، جناب سپیکر صاحب! زمونږ د موجوده حکومت دا فرض دی چه کومے دور دراز علاقے دی او Under devolped علاقو سره پکار دی چه مونږ زیات نه زیات مدد اوکړو او د حکومت دا پالیسی ده۔ انشاء اللہ ضرور به نے کورف۔

Mr. Speaker: Honourable Malik Jahanzeb Khan, to please ask his Question No. 77.

* 77 - ملک جهانزیب، کیا وزیر منصوبه بندی و ترقیات از راه گرم ارشاد فرمائیں گے

ک

(ا) آیا یہ درست ہے کہ نارکالکس فنڈز سے عشیری درہ میں موضع الماس گاؤں سمکوٹ کیلئے بجلی کے بڑے جنریٹرز منظور ہوئے ہیں،
(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ جنریٹرز مذکورہ مقام پر پہنچانے گئے تھے لیکن اب موقع پر موجود نہیں ہیں،

(ج) اگر (ا) اور (ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو مذکورہ جنریٹرز کہاں اور تا کب استعمال ہیں یا نہیں، تفصیل فراہم کی جائے؟

وزیر آبپاشی و آبنوشی، (ا) ڈیر ڈسٹرکٹ ڈیولپمنٹ پراجیکٹ کے فنڈز سے سمکوٹ گاؤں میں بجلی کی فراہمی کے لئے کسی قسم کے جنریٹرز منظور نہیں ہوئے ہیں اور نہ ہی خریدے گئے ہیں۔ واڈا حکام کی رپورٹ کے مطابق نارکالکس فنڈز سے جن دیہاتوں کو بجلی مہیا کرنے کا پروگرام ہے، اس کی فہرست میں بھی سمکوٹ گاؤں شامل نہیں ہے۔ واڈا کی رپورٹ لف ہے۔

(ب) جب جنریٹرز تھے ہی نہیں تو مذکورہ مقام پر پہنچانے کا سوال ہی پیدا نہیں ہوتا۔
(ج) جواب اوپر دیا جا چکا ہے۔

ملک جہازیب، جناب سپیکر! زما د سوال جواب دوتی دا کوی چہ "ڈیر ڈسٹرکٹ ڈیولپمنٹ پراجیکٹ کے فنڈز سے سمکوٹ گاؤں میں بجلی کی فراہمی کیلئے کسی قسم کے جنریٹرز منظور نہیں ہوئے ہیں" نوزہ دا عرض کومہ جی چہ ہلتہ اوس ہم د جنریٹرز ہغہ اثرات موجود دی۔ ہغہ ناوے نے لگیدلے دی او مشینری نشتہ۔ د ہغے د پارہ چہ کومہ آبادی وی نو ہغہ ہم جی اوس موجود دہ۔ کہ تاسو د دے د پارہ ہغہ کمیٹی مقرر کروی او ہلتہ نے اولیوی، زہ خو پہ دے (ا) سوال باندے د دوتی د دے جواب مخالفت کوم چہ دا نے غلط وئیلے دے، نو انشاء اللہ ہغہ ہر شہ بہ ہغہ کمیٹی پخیلہ باندے اوینی۔ "آیا یہ بھی درست ہے کہ جنریٹرز مذکورہ مقام پر پہنچانے گئے تھے لیکن اب موقع پر موجود نہیں ہیں،" جواب، "جب جنریٹرز تھے ہی نہیں تو مذکورہ مقام پر پہنچانے کا سوال ہی پیدا نہیں ہوتا۔" پیدکا جی زہ خو دا حیران یمہ چہ یا خو زہ ڍیر دروغ وایم چہ ما دا سوال کرے دے او یا دا جواب والا چہ کوم دے، دوتی داسے دروغ وانی چہ د سرہ د دوتی د دے دروغو پنے ہم نشتہ۔ زما عرض دا دے جی چہ دا مشینری ہلتہ رسولے

شوء ده او هلتہ کنس نصب شوء ده۔ دهغه هغه اثرات شته ده جی۔ داوبو د پاره چه کوم، داوبو د تیز والی د پاره، مونږ ورته جی په پښتو کنس ناوه وایو هغه ناوه هم د اوسپنه لگیدله ده۔ دهغه مشینری بعضے پرزے هم هلتہ کنس اوس هم موجود دی او دهغه هغه خائے چه کوم ده کوم خائے چه ورله جوړ شوء وو او خرچه پرے شوء ده دهغه موجود ده خو مشینری نشته جی۔ نوزه دا وایم جی چه زما دده سوالونو خو سراسر دوی داسے جواب کرے ده لکه ما چه بیخی دروغ ونیلی وی۔ نو دده دروغو د معلومولو د پاره تاسو یو کمیٹی مقرر کرے او موقع اوگورے چه آیا دغلته کنس دا مشینری لگیدله وه یا نه او یا دا شنه منظور شوء وو او که نه او که منظور شوء وو نو چا منظور کرے وو؟ او دا مشینری ولے نشته؟

جناب نجم الدین، سر! دیکنن زه یو عرض کومه۔ ضمنی سوال ده جی، زمونږ علاقہ ده نو خکه ډیر زر پاسم، ستاسو نه معافی غواړم سر۔ په دیکنن جی دا ایریگیشن ډیپارټمنټ نه درے جنریټرے ملاؤ شوء وه۔ دهغه سول ورک چه کوم وو۔۔۔ هغوی جی مفت جنریټرے ورکولے او خلقو به پخپله هغه کنس ایریگیشن چینلز جوړول۔ دده نارکاتکس پراجیکټ نه په فیز فرسټ کنس دده د پاره کافی رقم مختص شوء وو او په هغه کنس ایریگیشن چینل جوړ شوی دی، په هغه کنس دهغه د پاره کمرے جوړے شوء دی لیکن دلته جواب په نفی کنس راخی، وائی چه نه مونږ سره نه وو۔ دا درے جنریټرے وه، یو په الماس کنس وو، یو په سرکوت کنس او یو په عشیرئی کنس وو جی او درے واره په ریکارډ باندے دی۔ په ده باندے د ډیر دسترکت ډیویلمنټ پراجیکټ پیسے خرچ شوی دی لیکن جواب نه دا ده نو دا خو دهغه غریب استحقاق مجروح شو جی۔ دویم دا هلتہ جنریټر هافس د پاره جی دا ایریگیشن چینل دغه شوی وو۔

وزیر قانون و پارلمانی امور، جناب سپیکر صاحب! څنگه چه زمونږ معزز رونیو او فرمانیل، زه کله هم دا نه وایم چه دوی ته به پته نه وی ولے چه د علاقے خلق دی او دوی به خوامخواه د هر څه نه خبر وی خو ډیپارټمنټ دا وائی چه د سمکوت گاؤں د جنریټر د پاره بالکل نه څه پیسے مختص شوء

وے، نہ جنریٹرز راغلی دی او نہ هلته جنریٹرز لگیدلے دی او دا سمکوت ویلج چہ کوم دے دا د الیکترستی د پارہ Include شوے نہ دے۔ چہ هر کله پیسه راغله نو انشاء اللہ هغه پلانٹ کین به ئے Include کوؤ۔ کہ دوی دا وانی چہ نہ هلته شته او راغله وو او پیسه مختص شوے وے او بیا هغه پتے شوے، بته یا بد نو مونر دوی سره بالکل Agree کوؤ۔ په دے مسئله باندے به کینو او خبره به پرے اوکرو۔ کہ په دیکین هر چا زیاتے کرے وی او کہ د دوی استحقاق جو ریدلو نو بیا دے استحقاق هم پیش کری۔ هغه به مونر د استحقاق کمیٹی ته هم واستوف خو مخکین به دیپارٹمنٹ او دوی به کینی او خبره به سره اوکری۔ کہ هغوی دوی Satisfy نکرے شو نو مونر ته هیخ اعتراض نشته چہ دا استحقاق کمیٹی ته لارشی۔

ملک جہانزیب، جناب سپیکر صاحب! -----

جناب سپیکر، جہانزیب خان! زما خیال دے داسے به بته وی۔

ملک جہانزیب، جناب سپیکر صاحب! زه خو دا عرض کومه جی چہ مونر به په هره خبره باندے خان مطمئن کوؤ خو چہ په هغه باندے بیا مونر سره غه عمل درآمد هم اوشی۔ دوی چہ کوم جوابونه راکری دی دا سراسر غلط دی جی او هلته کین دا جنریٹرز برابر لگیدلے دی۔ نجم الدین خان چہ کوم وضاحت اوکرو، عشیری کین سمکوت کین او بایل کین جی نو د هغه هغه بعضے پارٹس هم هلته په هغه خانے کین پراته دی۔ د هغه د پارہ چہ کوم خانے تیار شوے وو هغه هم موجود دے او دوی داسے جواب راکرے دے چہ هلته د سره هلو د دے د پارہ پیسے نہ دی منظور شوی۔ کہ دا بل دیپارٹمنٹ کری وی یا غه د غیبو نہ راغلی وی نو خیر دے د هغه نشاندھی دے مونر ته اوکری شی چہ مونر د هغه تپوس اوکرو۔ مونر به هله مطمئن کیرو چہ ددے پارہ یو کمیٹی مقررشی او انکوائری اوشی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، جناب سپیکر صاحب! لکه خنگه چہ ما عرض اوکرو دوی سره به کینو او د دیپارٹمنٹ خلق به هم راوغوارو، نجم الدین صاحب به هم شی، بہادر خان به هم شی او ملک جہانزیب خان به هم شی دا

بتول به کینو کہ چرے دوی Satisfied نہ شول نو بالکل حکومت ته به هیخ
اعتراض نہ وی۔ کہ هغوی غلط کرے وی نو پکار ده چه دا استحقاق کمیته
ته حواله شی، ولے غلطے خبرے کوی او زمونر ممبران صاحبان خواه
مخواه دسترب کوی۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر! دے سوال سره متعلقه دے، شاید چه
منسٹر صاحب جواب ورکوی او بیا داسے قسم سوال رانه شی، د دے
نارکاتکس فنڈز تحت ډیرے زیاتے پیسے په دغه Poppy growing areas د
بجلی د Electification د پارہ واپیا ته ورکړے شوه دی خو هغوی د بجلی د
سامان په فراهمی کین ډیر زیات د سستی نه کار اخلی۔ جناب سپیکر! یو خود
هغوی خپل پروگرام دے چه تهیک ده هر څنگه که وی، یو ورله زه پیسے
ورکوم، دغه صورتحال لکه د پبلک هیلث یا د ایریگیشن د ترانسفارمر، زه
ورله پیسے ورکوم او په نقد پیسو نئے ترینه اخلم۔ زما ستاسو په وساطت
سره جناب منسٹر صاحب ته دا درخواست دے او دا سوال ترینه کومه چه آیا
دوی واپیا ته دا وتیلے شی؟ چه کومه زما بیعه ده، زما لین دین دے په هغه
کین خو دے کم از کم دوی، ډیر لائنونه تلی دی او نیمگرے پراته دی او د
حکومت د نورے پالیسی سره نه دا شامل کړی دی۔ د حکومت نورے پالیسی
د هغه د وسائلو سره تعلق لری چه دلته وسائل دستیاب دی، لہذا زما ستاسو په
وساطت سره منسٹر صاحب ته دا درخواست دے چه دوی دے واپیا والا ته دا
هدایات ورکړی چه په دے کار باندے فوری طور عمل درآمد او کړی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: جناب سپیکر صاحب! احمد حسن خان به مونر ته
درخواست نه کوی، دوی به مونر ته حکم کوی او انشاء اللہ د دے تجویز
سره زه اتفاق کوم۔ انشاء اللہ مونر به هغوی ته او وایو چه دا او کړی۔

Mr. Speaker: Mian Wali-ur- Rehman Sahib, MPA to please ask his
Question No. 123. Not present, it lapses. Mr. Najmuddin Khan,
MPA, to please ask his Question No. 124.

* 124 - جناب نجم الدین، کیا وزیر منصوبہ بندی، ماحولیات و ترقیات از راه کرم ارشاد

فرمائیں گے کہ۔

(۱) آیا یہ درست ہے کہ دیر ڈسٹرکٹ ڈیولپمنٹ پراجیکٹ کے فنڈز سے اس پراجیکٹ کیلئے ریٹ ہاؤس، خواتین کیلئے ہاسٹل اور سنٹرل (وی۔ ڈی۔ سی) تعمیر ہو رہے ہیں،
(ب) اگر (۱) کا جواب اثبات میں ہو تو۔

۱۔ مذکورہ پراجیکٹس کا کٹریٹ کب دیا گیا۔

۲۔ کٹریٹرز کے نام بتائے جائیں۔

۳۔ ہر پراجیکٹ کے تخمینہ لاگت کی تفصیل بتائی جائے؟

وزیر قانون و پارلیمانی امور، (۱) جی ہاں، یہ درست ہے البتہ سنٹرل (ویلج ڈیولپمنٹ کامیونٹ) پر ابھی کام شروع نہیں ہوا۔

(ب) (۱) مذکورہ سکیمیں، دیر پراجیکٹ اپنے طور پر بناتا ہے لہذا اس کا کٹریٹ نہیں دیا جاتا۔ نیز دیر پراجیکٹ اپنے فنی ماہرین کے ذریعے نگرانی کرتا ہے جن میں انجینئرز اور مشاورتی ماہرین شامل ہیں۔

(۲) جواب اوپر (۱) میں دیا گیا ہے۔

(۳) ریٹ ہاؤس پر خرچ سو لاکھ روپیہ سنٹرل (ویلج ڈیولپمنٹ کامیونٹ) اور خواتین کیلئے ہاسٹل دفتر اور رہائش گاہ پر خرچ تیرہ لاکھ روپیہ۔

جناب نجم الدین، ضمنی سوال۔ زما درخواست دا دے جی چہ زمونر د دے سوالونو جوابونہ منسٹر صاحب داسے راکوی چہ ہغہ مونر پہ خله کنہ اووہی او ہسے مو اخوا دیخوا کپی او ہدیو غہ پتہ نہ لگی، غہ سمہ خبرہ نشہ دے جی۔ دوتی تہ اوواینی جی چہ مونر سرہ پہ دیکنہ لہہ گزارہ اوکری۔ پہ دیکنہ سرزما عرض دا دے چہ پہ دے جز (ب) کنہ دوتی جواب ورکے دے چہ د پراجیکٹ نہ سکیم منظور شوے دے، ریست ہاؤس منظور شوے دے او ویلج دیولپمنٹ دغہ منظور کرے دے لیکن جی مونر پہ ہغہ کنہ پخپلہ باندے کار کوو۔ زہ د منسٹر صاحب نہ دا سوال کومہ چہ د دوتی چہ کومہ پراجیکٹ ایریا دہ پہ دیکنہ دا کار شوے دے او دا ریست ہاؤس جوڑ شوے دے، آیا قانون، رولز دا اجازت ورکوی چہ دے پخپلہ باندے دا کار اوکری او کہ نہ دا بہ پہ کنٹریکٹ کیپی؟ سر! دا خود پی اے سی یو غتہ مسئلہ دہ۔ دوتی پخپلہ باندے واتی چہ د سولہ لاکھ روپو کار،

ہفتہ سب انجینیئر، انجینیئر یا دہفتے ستاف دے، ہفتہ بہ د نورو کارونو Supervision کوی او کہ نہ ہفتہ بہ ہلتہ لیبر تہ ولار وی چہ تہ سیمنٹ راورہ، تہ لرکے راورہ، تہ بل غہ شے راورہ او دا کار پرے جور کپہ؟ د دے د پارہ خو خان لہ یو غت پراجیکٹ پکار دے چہ ہفتہ کار اوکری۔ نو دا چہ پہ کنٹریکٹ نہ دے ملاؤ شوے نو آیا غہ رولز، قانون د دے صوبائی حکومت یا د صوبائی دغہ متعلق پہ دے رولز ریگولیشن کنہ دا اجازت شتہ چہ دوی دا کار پخپلہ ولے کرے دے او پہ کنٹریکٹ نے ولے نہ دے ورکریے؟

جناب محمد اورنگزیب خان، جناب سیکر صاحب! اس بارے میں ایک ضمنی سوال ہے کہ یہ (۱) کا جواب دیتے ہیں کہ "آیا یہ درست ہے کہ دیر ڈسٹرک ڈیولپمنٹ پراجیکٹ کے فنڈز سے اس پراجیکٹ کے لئے ریٹ ہاؤس، خواتین کے لئے ہاسٹل اور سنٹرل (وی۔ ڈی۔ سی) تعمیر ہو رہے ہیں؟" جواب، "جی ہاں یہ درست ہے البتہ سنٹرل (ویج ڈیولپمنٹ کامپونٹ) پر ابھی کام شروع نہیں ہوا۔" جز (ب) کے نمبر 3 میں کہتے ہیں کہ "ریٹ ہاؤس پر خرچہ سولہ لاکھ روپیہ، سنٹرل (ویج ڈیولپمنٹ کامپونٹ)" پاس وانی چہ "کام شروع نہیں ہوا" لاندے وانی چہ "اور خواتین کیلئے ہاسٹل، دفتر اور رہائش گاہ پر خرچہ تیرہ لاکھ روپیہ۔" پاس یو جواب ورکوی او لاندے بل جواب ورکوی۔ د دے وضاحت داوشی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، دا نجم الدین خان چہ کومہ خبرہ اوکرلہ جی چہ دا انجینیئرز نے پخپلہ باندے ولے کوی نو زمونہ خو کوشش دا دے چہ دا غیر ترقیاتی اخراجات د کم کرے شی او دا کار د پہ خپلہ اوشی۔ دا کومے زیاتے پیسے چہ دی نو ہمیشہ خومرہ چہ زمونہ دا پراجیکٹس دی کہ دے کنہ تاسو اوگوری، مخکنہ بہ ہم Question راخی چہ زیاتے پیسے پہ Establishment باندے اولگی او پہ دیولپمنٹ باندے پیرے کے پیسے لگی۔ د حکومت کوشش دا دے چہ دا دہغوی پخپلہ اوکری، د پراجیکٹ پیسے دی، ہفتہ باندے نور زیات Appointments اوشی، غیر ترقیاتی اخراجات زیات نہ شی پہ دے وجہ باندے۔ خو دے د پارہ زمونہ یو دغہ شتہ جی۔ آئی جی ورکس، منصوبہ بندی اس کا وقتاً فوقتاً معائنہ کرتے رہتے ہیں۔ ہغوی ہمیشہ معائنہ کوی۔ کہ دوی تہ چرتہ داسے پرابلہ وی نو پوانتہ آؤت دے کری انشاء اللہ

هغه به مونږ اوگورو، په هغه کښ به مونږ صحيح تحقيقات هم اوکړو، که چرته غيرمعياري کار شوی وی نو خواه مخواه به مونږ د هغوی خلاف ايکشن اخلو۔

جناب نجم الدين: سر! ما بل عرض کړے دے او منستتر صاحب ما له بل قسم جواب راکوی۔ د حکومت سوله لاکه روپي لگی، دا په کنټریکټ ولے نه دی شوی؟ او چه په کنټریکټ نه دی شوی نو ډيپارټمنټ دا پیسے څنگه لگوي، دا د کوم قانون تحت لگوي جی؟ زما سوال دا دے او هغوی وائی چه نه مونږ -----Non Devolpment

وزير قانون و پارلمانی امور، دا خو پراجیکټ دے۔

جناب نجم الدين، دا خو Non Developmental expenditure نور هم زیاتیري۔ هغه له به یو انجینیر نیسی، شپږ اته به ورله سب انجینیرز نیسی۔

وزير قانون و پارلمانی امور، څنگه چه ما عرض اوکړو جی چه د پراجیکټس دا پیسے چه دی، دا ډيپارټمنټ به خواه مخواه، د پراجیکټ خپل ډائریکټر وی، د پراجیکټ خپل یو طریقہ کار وی، پوره آفس وی، د هغه په Through هغوی کوی۔ څنگه چه ما عرض اوکړو مونږ نه غواړو چه بیا بیا د مونږ غیرترقیاتی اخراجات زیات کړو نو ما خو هم دا عرض اوکړو چه پراجیکټ چه دے، Particularly یو پراجیکټ او هغه کښ فرق وی جی۔ یو پراجیکټ وی چه هغه یو Limited کار د پاره وی نو د دے د پاره مونږ د خلقو Appointments اوکړو او هغه بیا اوباسو نو بیا تاسو وائی چه د پراجیکټ نه خلق اوویستلے شو، زیاتے اوشو، دا د Permanent کړے شی۔ نوزه ورته دا عرض کوم چه دا پراجیکټ والا پخپله کوشش کوی چه پخپله نے اوکړی۔

جناب نجم الدين: زما د خبرے جواب نه راخی جی۔ زما عرض دا دے چه دا د قانون تحت دے او که نه؟ د ټینډرنه علاوه پخپله ډيپارټمنټ کولے شی او که نے نه شی کولے؟

جناب سپیکر، نجم الدین خان! د هغوی مطلب دا وو، لکه فرض کړه تاسو ته CUP فنډ ملاؤ شی، اوس خو هغه پراجیکټس کمیټیانو کښن هم څه لږ ډیر ترمیم شوه دے او د هغه نه څه اصول وضع کړی دی خو د دوی مطلب دا وو چه پراجیکټس چه کوم دی، هغه پراجیکټ هغوی پخپله کولے شی۔ نور څیزونه چه دی نو هغه بیا د ټھیکیدار په ذریعہ، په ټیندر او په دغه باندے کوی۔ پراجیکټ کښن خپل خان له یو یونټ وی او د هغه مطلب هم دا وی چه هغوی په پراجیکټ باندے پخپله کار کوی۔

جناب غم الدین، زما مطلب دا دے چه پراونشل گورنمنټ ته دا پیسے ملاؤ شوی دی، پی اینډ ډی هلته یو ډیپارټمنټ کهلاؤ دے جی۔ په هغه کښن دوی په Align ډیپارټمنټ باندے کارونه کوی لکه د سی اینډ ډبلیو کارونه سی اینډ ډبلیو له ورکوی او د لوکل گورنمنټ کارونه لوکل گورنمنټ له هغوی ورکوی۔ د رولز مطابق جی پچاس هزار روپو په CUP پروگرام کښن یو ایم پی اے ته د پراجیکټ کمیټی اجازت دے لیکن دا خو د سوله لاکھ روپو پراجیکټ دے۔ که دا پی اے سی ته راغے نو زه وایم چه قسم دے چه دا ټوله پیسے به نه ترینه Recover کړے وی جی۔ دا خو یو ډیره غټه غلطی ده، غیر قانونی Illegal کار دوی کړے دے۔ په دے باندے جی خبره کول پکار دی۔

جناب پیر محمد خان، جناب سپیکر صاحب! یو ضمنی سوال دے سره زه دا کوم۔۔۔۔

جناب سپیکر، دا لږ Explain کړی رومے پیر محمد خان، د نجم الدین خان دا خبره۔

جناب پیر محمد خان، نجم الدین خان خو په دے پراجیکټ باندے سوال اوکړو جناب سپیکر صاحب، خو زما په دیکښن یو ضمنی سوال دا دے لکه د (ا) په جواب کښن دوی اوونیل چه "بئی ہاں یہ درست ہے البتہ سٹرل (وپلج ڈویلپمنټ کامپوننټ) پر ایھی کام شروع نہیں ہوا" دا کار په دے باندے کله شروع شوه دے؟ دوی خو واتی چه "ایھی تک شروع نہیں ہوا" نو کار کله شروع شوه دے؟ او دویم نجم الدین خان چه کومه خبره اوکړه نو دا خو ډیره اہمہ خبره

دہ۔ زمونږي که CUP فنڊ دے نو مونږ په هغه کښې هم د پانچ لاکه يا د هغه نه زيات سکيم په تهېکه يا په ټينډر باندے ورکوف نو دوي څنگه په يو پراجيکت کښې د سوله لاکه روپو کار بغير د تهېکه نه کړے دے؟ يو کار د کله نه شروع شوه دے؟ دويم دا ده چه د سوله لاکه روپو کار بغير د ټينډر نه څنگه شوه دے؟

وزير قانون و پارلياماني امور، سپيکر صاحب! د دوي دا Point of view چه دے، بالکل تهېک خبره ده۔ دا پکار وه چه ټينډر ئے شوه وو۔ زه به معلومات اوکړم، ما خان سره ليکله هم دی، ما چه بيگا دا لوستلو نو ما خان سره ليکلی دی چه دا ولے دا سے شوی دی۔ نو زه به معلومات اوکړم او دوي سره به بيا دا خبره Settle کړم۔

جناب پير محمد خان، دا کار شروع شوه کله دے؟ دهغه جواب اونشو۔

وزير قانون و پارلياماني امور، بس د هغه به هم بيا تپوس اوکړو تاسو ته به اوبتايو۔

جناب پير محمد خان، تاسو سره تفصيل نشته؟

وزير قانون و پارلياماني امور، عرض دا دے که دا ئے په تهېکه باندے ورکړے وه نو دا کار به تر اوسه پورے شوه وو۔ غالباً چه د دے درے کاله شوی دی او تر اوسه پورے کار مکمل شوه نه دے ځکه چه دے کښې غالباً پيسے اخوا ديخوا ورکے شوه دی۔ بدقسمتی دا ده چه مونږ يعني ډيپارټمنټ چه کوم ټينډر ورکړو نو هغه دومره Below tender راشی چه هغه کار، يا خو هغه تهېکدار کار پريږدی او که دغه کار ترے بيا واپس اخلو نو هغه بيا Stay order اخلی او هغه يو کار چه دے بيا لسو لسو، شلو شلو کلونو کښې نه پوره کيږی او د هغه PCI بيا بيا Revise کيږی۔ تاسو اوگورے چه زمونږي دے هائی ليول کيښال کښې هم دغه شانتے دے، مونږ لکيا يو په هغه کښې کار کوف، پيهور کښې هم دا Problem دے، مونږ کار زر اوښه طريقے سره کول غواړو چه دا دے اوشی نو دوي به بيا دا وائی چه داداسے ولے نه دے شوی۔ اوس مونږي تهېکه، دا حق دے، پکار ده چه مونږ دا تهېکه ايډورټائز کړو او هغه خلقو ته

نے ورکرو چہ د چا حق وی۔ او کہ دا داسے شوی وی لکہ خنکہ چہ دوی وائی نو د دے بہ مونرہ معلومات اوکرو۔ انشاء اللہ زہ دوی تہ دا وایم چہ کہ چا غلط کار کرے وی مونرہ بہ ہغہ سزے ٹھیک تہاک حساب کتاب کوؤ۔

جناب پیر محمد خان، جناب سپیکر صاحب! بلور صاحب خو ڊیرہ بنہ خبرہ اوکرو چہ دا مونرہ خکہ پہ پراجیکٹ باندے کوؤ او پہ تیندر نے نہ ورکوؤ چہ کار زر اوشی او بنہ اوشی، نو د دے نہ خو ثابتہ دا شوہ چہ دا پہ تھیکو نے چہ کوم کارونہ ورکرے دی، بتول فیل دی۔ آیا دوی دے تہ تیار دی چہ آندہ غومرہ سکیمونہ چہ وی، بتول بہ پراجیکٹ کمیٹو تہ ورکوی او ہغے کنب بہ دتیندر ضرورت نہ وی؟

وزیر قانون و پارلیمانی امور، جناب سپیکر صاحب! زہ دا کلہ ہم نہ وایم چہ دا د پہ تھیکو باندے اونشی او دا ہم کلہ نہ وایم چہ ایڊورٹائز کیری د نہ۔ زمونرہ د حکومت پالیسی دغہ دہ چہ مونرہ د ہر شے ایڊورٹائز کرو۔ زہ د سی ایندہ ڊبلیو منسٹر ووم او زما دا پوائنٹ و و ہغہ کوم Re-organisation چہ بہ ما کولو پہ ہغے کنب Clear cut ما دا Instruction ورکری و و چہ ہر شے بہ ایڊورٹائز کیری او Competition باندے بہ راخی چہ د حکومت او د غریبانو پیسے پہ صحیح خانے باندے اولگی۔ زہ تاسو تہ دا عرض کوم چہ زہ بہ تپوس اوکرم، دوی سرہ بہ کینو او خبرہ بہ اوکرو چہ کہ چا غلط کار کرے وی، بالکل ہغہ سرہ بہ مونرہ پورہ حساب کتاب کوؤ۔

ارباب محمد ایوب جان، جناب سپیکر صاحب! زما ہم یو ضمنی سوال دے پہ دے کنب۔ زہ ستاسو مشکوریم چہ تاسو زما گزارش واوریدہ۔ جناب سپیکر صاحب! ستا سو نوٹس کنب بہ دا خبرہ راغلے وی چہ زمونرہ ملک کنب اکثر چہ کوم تیندر کیری، سی ایندہ ڊبلیو کنب، ایریگیشن کنب یا لوکل گورنمنٹ کنب، دا تیندر زہغہ تھیکیدارانو تہ ملاڊیری، لکہ خنکہ منسٹر صاحب چہ او وئیل چہ چا کم از کم قیمت ورکرے وی او Specification نہ ہم لاندے لارہ شی نو ہغہ سری تہ تیندر منظور شی لکہ اوس نن صبا ہیلتھ ڊیپارٹمنٹ کنب کلہ چہ Equipment purchase کیری نو ہغہ بنہ کمپنیاں Ignore شی، Neglect شی او یو عام غوندے کمپنی تہ چہ د ہغے ہدیو وجود ہم نہ وی،

ٲٲنڊر ورڪري د دوايانو هم د Equipment هم۔ زه ستاسو په خدمت ڪنڊ دا گزارش كوم جناب سپيڪر صاحب او ستاسو په وساطت باندے منسٽر صاحب ته چه دا طريقه كار بدل ڪري۔ بعض ملڪونو ڪنڊ لکه يونائيٽيڊ سٽيٽس ڪنڊ، جرمني ڪنڊ يا جاپان ڪنڊ Tendering داسے ڪيري چه كوم زيات Bidding اوڪري يا ٲٲنڊر زيات هغه ورڪري نو چه قيمت ئے اولگي چه دا زيات نه زيات زه اخلم نو هغه سري ته ٲٲنڊر ملاڌيري، خو گورنمنٽ يا هغه ادارے چه دي، هغه ڪنٽريڪٽر سره دا معاهده ڪوي، لس ڪالو د پاره يا پنڄلس ڪالو د پاره چه ته به مونڙ ته گارنٽي راکوے۔ فرض ڪره چه يو سرڪ دے که لس ڪالو ڪنڊ دا خراب شو نو You are responsible for it. يو Equipment دے هيلٽھ ڊيپارٽمنٽ ڪنڊ يا دوايانے دي، هغه يو Equipment به دوي واخلی جي، يو دوه ڪروڙه روپئ لکه دا نن صبا لپي ريڊنگ هسپتال ڪنڊ سٽي سڪين مشين چه دے هغه خراب دے، هغه ولے خراب دے سر؟ مسٽر سپيڪر سر! هغه خڪه خراب دے چه هغه ڊير Low، هغه ڊير کم قيمت باندے اغسته شوے وو نو د هغه نتيجه ستاسو مخڪنڊ ده او دغه شان زمونڙ د ڊيويلپمنٽل ڪارونه دي۔ سرڪ به د دے خائے نه شروع شي جي او هغه سر ته به نه وي رسيدلے چه دا سر دلته خراب شي نو ستاسو په خدمت ڪنڊ جناب سپيڪر صاحب زه دا گزارش کومه چه دا طريقه كار دے منسٽر صاحب يا زمونڙ صوبائي حڪومت دے دا طريقه كار بدل ڪري۔ دوي هميشه يو، څنگه چه منسٽر صاحب وائي چه يره بيا ڪار نه ڪيري او تبتتي، پيسے هم خان سره يوسي نو دوي سره د دے چه څوڪ Highest bid ورڪوي هغوي ته د هغه ٲٲنڊر ورڪرے ڪيري او هغوي سره د پوره پوره بيا گارنٽي د هغوي نه اخلي چه ته به ذمه وار ئے د دے كار۔ تهينڪ يو سر۔

جناب سپيڪر، هسے ايوب جان خان په PAC ڪنڊ زما ملڪري وو او دا پوانٽيس ٽول په هغه ڪنڊ Discuss شوي دي او د هغه رپورٽ به اوس تاسو ته راخي۔ مونڙ باقاعده په هغه ڪنڊ دا Directive ورڪري وو Specially هيلٽھ والو ته، دا كوم پوانٽي چه تاسو Raise ڪرود دے هم پڪنڊ پوره تفصيل ورڪرے شوے دے او دا مو ورته ويلي هم دي۔ هغه د ڪوالٽي

او د ټینډر واله خبره دوی اوکړه نو بیا مونږ ورته دا اوونیل چه تاسو په کوالټی کنډ داسے، بعضی خایونو کنډ داسے کار کړے دے چه دوه درے کسان دوی Declare کړی دی چه دا Quality type drug دغه کوی خو هغه کنډ هم هغه لاندے واله نے پریخودے دی او دا باندے واله نے اغسته دی او په هغه باندے هم بیا مونږ ډیر سخت دوی ته وارننگ ورکړے دے چه یا خو به تاسو داسے کار کوئی چه هغه خلق به په دیکنډ شامله کوئی، چه کم سره Qualitative drugs وی او که بفرض محال داسے غوک وی چه هغه په سیکند دغه کنډ Deal کوی نو بیا ستاسو Job دے، تاسو د هغوی خلاف ختی ولے نه، Why don't you proceed against them نو دا ټوله خبرے په هغه کنډ هم راغلی دی تر غه حده پورے بهرکیف منسټر صاحب به غه اوواتی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، سپیکر صاحب! زه تاسو ته دا خواست کوم چه تاسو په خپله کمیټی کنډ په دے هم سوچ اوکړی چه عموماً رنگ جوړشی، بیا پری کوالیفیکیشن، عموماً دا وانی چه دا پری کوالیفیکیشن مونږ اخلو۔ پری کوالیفیکیشن کنډ داسے اوشی که افسر ملاؤ وی نو هم د هغه یو سری پینځه شپږ فرمونه وی او هغه باندے ټینډر ورکړی نو هغه کنډ بیا چه کوم خلق نے خوښ وی، هغه خلقو ته ملاؤ شی، دے باندے ما ډیر زیات کوشش کولو چه چرته مونږ ته گانیډ لائن ملاؤ شی۔ زه تاسو ته خواست کوم چه خپله کمیټی کنډ د حکومت د پاره یو داسے گانیډ لائن جوړکړی جی چه دا رنگ سسټم چه دے، دا د ختم شی او زمونږ دا ډیر زیات Equipment دی د ایریکیشن ډیپارټمنټ، د کرورونو روپو دی، هغوی وانی چه دا مونږه خرڅه وو نو ما ورته اوونیل چه دا د کرورونو روپو چه کومه ستاسو مشینری ده، دا به په زرگونو خرڅ شی، رنگ به جوړشی او دا به خلق واخلی۔ که دا مونږه کمرشادنز کرو او کمرشل طریقے سره دا اوچلوو چه دا شے مونږ نه خلق په کرایه واخلی۔ نو ستاسو ته دا خواست دے چه پخپله کمیټی کنډ حکومت له دا گانیډ لائن راکړی چه دا رنگ مونږه غنګه ختمولے شو او دے پری کوالیفیکیشن سره غه طریقے اوکړو کوم خلق چه د 30% نه

Below راکوی؟ زہ ہر خانے کبن دا خبرہ کوم چہ 30% below ہغہ تیندر ورکری او بیا پکبن دیپارٹمنٹ کمیشن او انکم ٹیکس، چہ دا کت شی نو 60% ہم نہ پاتے کیری چہ ہغہ پہ ہغہ کار باندے اولگی۔ چہ ہغہ 60% نہ لگی نو ہغے کبن بہ، حکومت وانی چہ پہ سل روپو باندے بہ جوریری او تھیکیدار راشی چہ زہ دا پہ پنخوس روپی جوروم How it is possible ہغہ صرف داوی چہ بیا نیم کار پریدی۔ بیا ہغہ تھیکہ کینسل کوی نہ او کہ د ہغہ سیکورٹی ضبط کوی، نو ہغہ لارشی Stay order واخلی، نو یر لونے مشکلات دی د حکومت مخے تہ، تاسو پخپل کمیٹی کبن دا ہم Discus کریں او مونر تہ یو گائیڈ لائن راکری نو یرہ مہر بانی بہ وی۔

Mr. Speaker: Honourable Ahmed Hassan Khan, MPA to please ask his Question No. 127.

* 127 _ جناب احمد حسن خان: کیا وزیر منصوبہ بندی، ماحولیات و ترقیات از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ۔

(ا) آیا یہ درست ہے کہ مورخہ 22 اپریل 1997 کو اسسٹنٹ ڈائریکٹر یر ڈیویٹمنٹ کے دفتر میں ترقیاتی کاموں کیلئے ٹینڈر منظور ہوئے تھے،

(ب) آیا یہ درست ہے کہ مذکورہ ٹینڈر پر قواعد و ضوابط کے تحت کارروائی کی گئی تھی،

(ج) اگر (ا) و (ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو مذکورہ ٹینڈر میں شریک تمام ٹھیکیداروں کی تفصیل فراہم کی جائے؟

وزیر منصوبہ بندی و ماحولیات، (ا) جی ہاں، یہ درست ہے۔

(ب) جی ہاں، یہ درست ہے۔

(ج) چونکہ (ا) و (ب) کے جوابات اثبات میں ہیں، اسلئے ٹینڈرز میں شریک تمام ٹھیکیداروں کی تفصیل درج ذیل ہیں۔

نمبر شمار	نام ٹھیکیدار	تعداد ٹینڈر فارم	ٹینڈر فارم فیس
۱	حاجی بہادر شیر	۷ عدد	۹۵۰۰ روپے
۲	فضل محمود	۲۴ عدد	۳۵۰۰ روپے۔
۳	گوہر ایوب	۳ عدد	۳۵۰۰ روپے۔

۴	محمد کریم	۶ عدد	۴۵۰۰ روپے۔
۵	تابع اللہ	۲ عدد	۱۵۰۰ روپے۔
۶	لیاقت شیر	۶ عدد	۹۰۰۰ روپے۔
۷	محمد زمین	۷ عدد	۹۵۰۰ روپے۔
۸	میاں ظاہر شاہ	۶ عدد	۸۵۰۰ روپے۔
۹	فضل نور حسن	۲ عدد	۲۰۰۰ روپے۔
۱۰	الصباح کنٹرکشن کمپنی	۲ عدد	۲۰۰۰ روپے۔
۱۱	معراج الحسن	۱ عدد	۲۰۰۰ روپے۔

ٹوٹل، ۴۶ عدد ۶۲۵۰۰ روپے۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر! خلاف روایت نن تاسو زمونہ امداد ہم نہ کول غواری، د منسٹرانو ہم نہ کول غواری، د دے پس منظر خہ خاص وجہ خو نہ شی کیدے؟ جناب سپیکر! مونہ خوش تاسو د ارشاداتو نہ ہمیشہ فائدہ اخلو او ستاسو ارشادات زمونہ یقیناً دیر Help کوی۔

جناب سپیکر، ہاؤس دیر Thin غوندے دے نو ما وئیل چہ پہ آرام بہ یی۔

جناب احمد حسن خان، تھینک یو سر، دا وجہ تھیک دہ۔ جناب سپیکر! چہ بلہ خہ وجہ نے نہ وی نو۔

جناب پیر محمد خان، جناب سپیکر! Open competition دے خکہ تاسو خاموشی کرے دہ۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر! ددے سرہ چہ ددے۔۔۔۔۔

جناب سپیکر، Sorry - پیر محمد خانہ! بیا خلق دا وائی چہ سپیکر خبرے نہ کوی او یا وائی چہ دے خبرے دیرے کوی نو زہ خو بہ گورہ کنہ، بیا خو بہ خہ خو بہ دغہ کوؤ کنہ۔ ہمایون خان خاندی، غلے غلے گوری۔

جناب احمد حسن خان، ستاسو دا کیس Exceptional دے۔ زہ وایم چہ تاسو مخومرہ دیرے خبرے کوی نو زمونہ د تولو بہ فائدہ کنی وی جناب سپیکر۔ بنہ بہ دا وی چہ د دے سوال سرہ د کارونو تفصیل ہم ورکے شوے وے۔

لہذا زہ بہ دومرہ غوندے سوال اوکرمہ چہ کیا وزیر موصوف مجھے کاموں کی تفصیل فراہم فرمائیں گے؟ روستو د راکری، خیر دے او ورسرہ ورسرہ جناب سپیکر زما شکایت چہ کوم دے نو ہفہ د پراجیکٹ خلاف نہ دے بلکہ د Align دیپارٹمنٹ دے۔ صرف دا د منسٹر صاحب پہ نوپس کین راوستل غواہم چہ پہ دے کارونو کین پراجیکٹ ہائریکٹر چہ ہفہ ہی سی دے، پہ مختلفو کارونو کین ہفہ محکمے تہ وئیلی وو چہ دا کار پہ دے تہیکیارمہ کوه، فلائکی لہ نے ورکھ، دا داسے اوکڑہ او دا داسے اوکڑہ۔ چونکہ Poppy growing areas کین غیرجانبداری پکار دہ او د دے د پارہ پکار دہ چہ بتول خلق پہ اعتماد کین واغستے شی او د دے پہ Eradication کین Helpful شی، لہذا منسٹر صاحب بہ پراجیکٹ ہائریکٹر تہ یا ہی سی دیر تہ دا ہدایت اوکری چہ ہفہ پراجیکٹ پہ دے نہ مجبور کوی چہ ہفہ د غیرجانبداری د مظاہرے نہ یو طرف تہ شی بلکہ پہ غیرجانبداری باندے دا بتول کار اوکری جناب سپیکر۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، زہ د احمد حسن خان مشکوریمہ۔ زمونر کوشش دا دے او نور ہم کوشش کوؤ چہ دا ہر یو Transparent او شفاف طریقے سرہ د دے خلقو تہ کار ملاؤ شی۔ کہ چرتہ دوی تہ داسے غہ شکایت وی نو دوی د پواننت آوت کری۔ زہ بہ ہی سی دیر تہ ہم خبرہ اوکرم، پراجیکٹ ہائریکٹر سرہ بہ ہم خبرہ اوکرم او انشاء اللہ ہغوی بہ دوی مطمئن کوی چہ مونر دا شفاف طریقے سرہ او Crystal clear طریقے سرہ مونر دا تہیکے ورکوؤ۔ دوی چہ خنکہ او وئیل ہفہ بہ مونر انشاء اللہ دوی تہ مہیا کوؤ۔

Mr. Speaker: Honourabl Najmuddin Khan, MPA to please ask his Question No. 135.

* 135۔ جناب نجم الدین، کیا وزیر منصوبہ بندی، ماحولیات و ترقیات از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ۔

(۱) آیا یہ درست ہے کہ ضلع دیر میں Non poppy growing areas کیلئے ایفاد کی منظور ہو چکی ہے،

(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ دیر ڈسٹرکٹ ڈیولپمنٹ پراجیکٹ نے Non poppy growing area میں ایفاد کی وجہ سے سکیمیں بند کی ہیں:

(ج) آیا مذکورہ پراجیکٹ صرف Non poppy growing area کیلئے ہے:

(د) اگر (ا) تا (ج) کے جوابات اجابت میں ہوں تو مذکورہ پراجیکٹ کب تک شروع کیا جائے گا؟

وزیر قانون و پارلیمانی امور: جی ہاں، ضلع دیر کے ان علاقوں کیلئے جن میں افیون کاشت نہیں ہوتی ہے یا جہاں سے کاشت ختم ہو گئی ہے، کی ترقی کیلئے حکومت صوبہ سرحد اور ایفاد کے اشتراک سے ایک نیا پراجیکٹ شروع کیا جا رہا ہے جس کا نام دیر ایریا سپورٹ پراجیکٹ ہے۔

(ب) جی نہیں، دیر ایریا سپورٹ پروجیکٹ جن علاقوں پر مشتمل ہے، وہاں دیر ڈسٹرکٹ ڈیولپمنٹ پراجیکٹ کی سکیمیں چل رہی ہیں اور نئے پراجیکٹ کے کام شروع کرنے سے پہلے کوئی سکیم بند نہیں ہوگی البتہ جب نیا پراجیکٹ کام شروع کرے تو ایک ہی علاقہ میں دونوں پراجیکٹ بیک وقت کام نہیں کریں گے۔

(ج) جی ہاں۔

(د) ترقیاتی کام منظور شدہ ورک پلان کے مطابق یکم جولائی 1997 سے شروع ہو چکا ہے۔

ضمیمہ

FAX MSC: No.4190

Dated -----/1997.

FROM:

THE CHAIRMAN AEB WAPDA PESHAWAR

TO,

TECHNICAL OFFICER (WATER)

PE&D GOVT; PF NWFP PESHAWAR.

SUBJECT: ASSEMBLY QUESTION NO .77 MOVED BY
MALIK JEHANZEB KHAN MPA

REFERENCE YOUR LETTER NO .
WATER/PE&D/6/DT:
17-6-1997.

THE PARAWISE REPLY OF THE SUBJECT
QUESTION IS AS UNDER :-

- a) THE VILLAGE ALMAS (SAMKOT) IS NOT
INCLUDED IN THE LIST OF VILLAGE ELECTRIFICATION
UNDER NORCOTIC FUND.
- b) THE TASK FOR PROVISION OF GENERATOR
SETS DOES NOT RELATE TO WAPDA.
- c) AS PER PARA/A & B.

Sd/-

DIRECTOR (CM&O)
for CHAIRMAN AEB
PESHAWAR

PESHAWAR.

COPY TO :-

THE PROJECT DIRECTOR (C&O) FOR
INFORMATION W/R TO HIS No.40/PD-13/(B), dated 18.6.1997.

جناب نجم الدین، سر! مونہہ تہ پہ جز (ب) کیں دویں دا لیکلی دی چہ یو
نوے پراجیکٹ شروع کیدونکے دے دیر ایریا سپورٹ پراجیکٹ، خو دیر
دسترکت دیویلپمنٹ پراجیکٹ بہ ہفہ پورے بہ پہ دے Non poppy area
کیں کار کوی چہ د شو پورے دا بل پراجیکٹ نہ دے شروع شوے۔ دویم
جی پہ جز (د) کیں دویں دا جواب راکوی چہ ترقیاتی کام منظور شدہ ورک پلان

کے مطابق یکم جولائی 1997 سے شروع ہو چکا ہے۔ یو طرف تہ وائی چہ کار کلہ شروع شی نو بیا بہ پہ ہغہ Area کین د دیر دسترکت دیویلپمنٹ پراجیکٹ کار بندیری او بل طرف تہ نے لیکلی دی چہ دیکم جولائی 1997 نہ مونرہ کار شروع کرے دے۔ زما عرض دا دے، زہ صرف دا وایم، زما درخواست دے جی، پہ دے وخت کین بدقسمتی دا دہ چہ زمونر منسٹر صاحب بانڈے د کار لوڈ دے۔ د تہولو جگہ مو جواب ہم ورکوی، د وزیر اعلیٰ صاحب جواب ہم دے ورکوی۔ خبرہ دا دہ جی چہ P & D والا مونرہ لہ کوم جوابونہ راکوی، تاسو اندازہ اوکرتی پہ دیکنن یو ہم تہیک جواب نشتہ۔ دوہ درے خایونو کین مونرہ تاسو تہ د ہغوی جوابونہ راوپیتو۔ یو طرف تہ وائی کار نشتہ بل طرف تہ وائی کار شروع دے او جی دا خبرہ دہ چہ پہ ہغہ علاقہ کین ما تاسو تہ دا او نیل چہ غبنکال چہ دافیون کوم کاشت شوے دے دا ہدیو مخکین پہ تاریخ کین نہ دے شوے۔ زما منسٹر صاحب تہ دا عرض دے جی، زما عرض دا دے جی، حکم چرتہ کولے شو۔۔۔۔۔

جناب فرید خان طوقان (وزیر بلدیات): جناب سپیکر صاحب! تاسو تہ زہ یو عرض کومہ، نجم الدین خان تہ زہ دا خبرہ کوم چہ عرض بہ نہ کولے، حکم بہ کولے۔

جناب نجم الدین، صاحب غننگہ حکم اوکرو، د پختونخوا قرارداد شوے دے، اسمبلی تہولہ خالی شوے دہ، خلق اوس نہ راخی اسمبلی لہ۔ پہ دے نہ پوہیرم چہ دا غہ چل دے جی؟

وزیر قانون و پارلیمانی امور، زہ جواب کوم ددوی۔

جناب نجم الدین، سر! د دے جواب، کوم، د دے اسمبلی د خالی کیدو جواب کہ وی نو بیا کینٹی جی چہ زہ دا خبرہ خپلہ ختمہ کریم۔ (قوتے)۔

وزیر بلدیات، د دے جواب درلہ زہ درکومہ، دا د پختونخوا اسمبلی دہ، پختونخوا بہ پکین وائے، تہیک دہ کنہ۔ (شور)۔

جناب محمد ہاشم خان، د دے غہ خاص وجوہات کیدے شی نجم الدین خان۔ نن منسٹران صاحبان پر زور حمایت کوی کئی نو غہ خاص وجہ بہ نے وی۔ د

هغه په وجوہات باندے پوهه یم چه دے غه وائی۔ (شور)۔

جناب پیر محمد خان، سپیکر صاحب! د کالا باغ یم خلاف که قرارداد پاس شو نوزما خیال دے چه ضمنی انتخابات راباندے بیارائی۔

جناب نجم الدین، سر! زه د منسٹر صاحب نه د دے جواب باره کین تپوس کومه، بس تهیک ده جی، چه دا پراجیکٹ د غور وپو دے او په دے کین کومے کومے ایریاز شامل دی؟ او جواب نے غلط دے، د دے د انکوائری مقررشی۔

وزیر قانون و پارلمانی امور، جناب سپیکر صاحب! غنکه چه پہلا سوال دوتی اوکرو چه دے باندے کار نه دے راوان او دیکین نے لیکلی دی چه دا کار رواندے نوزه خپل رورته دا خبره کوم چه کار په دے پریکٹیکلی، په موقع باندے هلته کین کار روان دے په دے مو اوونیل چه هلته مونر پراجیکٹ دائریکتر اغسته دے او دوه کسان نور مونر هلته نوکران اغسته دی۔ په دے لپ کین کار روان دے، پریکٹیکلی مونر لا هلته کار نه دے شروع کرے او دے کین دا وایم چه دا تاسو تپوس اوکرو چه د غومره پیسو دے دا ما، دا جی روپنی پیسه چه دی د دے جواب ما سره دلته موجود وو خو اوس پته نه لگی چه غه شو، دا Details ما سره شته دے جی، دا به زه دوتی له ورکرم چه چرته شروع شو دے۔

جناب نجم الدین، د اسمبلی په فلور دے او وائی جی، زما عرض دا نه دے جی چه فائل، په فائل دا نه دی لیک چه دا پراجیکٹ د غور وپو دے نو بیا مونر له خو د جواب هدیو سوال نه پیدا کیری چه مونر له راشی۔

وزیر قانون و پارلمانی امور، تاسو د روپو تپوس نه دے کرے جی، دوتی خالی دا اوونیل چه دا پراجیکٹ شروع دے او که نه دے؟

جناب نجم الدین، نه نه، ما ضمنی سوال کرے دے دلته سر چه دا پراجیکٹ د غور وپو دے؟

وزیر قانون و پارلمانی امور، او ضمنی سوال دے کرے دے، تهیک ده۔ هغه ستاسو Question، دا ورته بنانم جی، دا ورته بنانم۔ دا بتول پراجیکٹ چه د

838 Million روپو دے جی او په اووه کالو کښ د دے Completion دے۔
ستاف چه دے په دیکښ، دا زمونږ نه لیت په دے شو چه دیکښ ستاف Ban
وو نو په دے وجه په هغه کښ Appointment نه شو کیدے گنی یکم جولائی
1997 نه دامونږه شروع کولو۔ دا ټول پراجیکټ د 838 Million روپو دے۔

حاجی بهادر خان؛ زما جی دا یو ضمنی سوال دے چه دا نوے پراجیکټ چه کوم
شروع کیری دیکښ د، لکه څنگه چه په دے زور پراجیکټ کښ د واپیا د
پاره پیسے ایخود دے دی نو زه دوی ته دا درخواست کومه چه په دے پی سی
ون کښ د واپیا د پاره نه پیسے نه دی ایخودی، نو دیکښ دا درخواست کوف
جی چه دیکښ خو صرف زما په حلقه کښ یواځه 245 کلی د بجلی نه
نامحرومه دی۔ 245 کلی یواځه زما حلقه کښ، نو هغه کښ زه دا
درخواست کوم جی چه په دیکښ د واپیا د پاره دغه شان پیسے کیدی لکه څنگه
چه په دے زور پراجیکټ کښ د واپیا خان له حصه ده۔

جناب سپیکر؛ بهادر خان محرومه دے که نامحرومه دے۔ (تمته)۔

حاجی بهادر خان؛ څنگه نامحرومه دی جی، نه جی مونږه باقاعدہ د هغه
سروے کرے ده او یواځه زما په حلقه کښ 245 کلی دی چه د بجلی نه
نامحرومه دی جی، هغوی ته بجلی نشته۔ (تمته)۔

جناب نجم الدین؛ بجلی ورته نشته دے جی۔

جناب احمد حسن خان؛ روډ نشته۔ (شور)۔

حاجی بهادر خان؛ نو دا مے درخواست دے جی چه د واپیا د پاره پکښ پیسے
کیدی۔ بل چه د دے دا بهرتیانے کیری نو چه کم از کم دا د دیر په ضلع کښ
تقریباً، هلته ښه کوالیفائډ کسان شته، ټیکنیکل او هر یو شته دے، چه هلته
کښ دا بهرتیانے د دیر په سطح باندے اوشی، ستاف پکښ د دیر په سطح باندے
بهرتی شی۔

جناب احمد حسن خان؛ جناب سپیکر! زما د علم مطابق په دے پراجیکټ باندے
بلکه هغه وخت کښ هغه گورنمنټ چه وو هغوی دا کوشش کوف چه کوم
Non poppy growing area وو نو جناب سپیکر هغه خلقو کښ یو بغاوت

روان وو، ونیل نے چہ تاسو هغه خلقو له کارکوئی چہ کوم کښی افیون کرلے کښی او چا چہ شریفانه طور، د پښتو او د مسلمانن په بنیاد پریخودے دی، د دے پیش نظر په دیکښی مونږه ډیره منډا وهله وه او کوشش مو کرے وو او زما د علم مطابق په یکم جنوری شروع کیدل وو د دے کار او جناب سپیکر اوس دا جولائی ته راغله، زه تاسو ته دا وایمه- پی اینډ ډی، فنانس په دے کښی، په دے قسم پراجیکټ کښی، دا د منسټر صاحب په نوټس کښی ستاسو په وساطت زه دا عرض کول غواړم او دا یو داسے کال اټینشن نوټس غالباً په دے سلسله کښی د پیر محمد خان صاحب راروان دے۔ د Foreign aided Project پیسے چہ کومے دی حکومت ته هیڅ دا حق نه رسی چہ هغه With held خان سره اوساتی۔ جناب سپیکر! او دیکښی بلا ضرورتہ او قصداً عمدآ Delaying tactics شوے دی او دا پیسے بل طرف ته د اړولو کوشش شوے دے۔ د دے نه ډیر لونه نقصان کښی او کوم چہ Donors countries دی هغه په پیسو ورکولو هم بیا قدغن کوی۔ نو آیا مونږ د جناب منسټر صاحب نه دا توقع کولے شو چہ هغه به فنانس او پی اینډ ډی ته Acting on behalf of Chief Minister مسټر سپیکر سر! دا هدايات ورکړی چہ د دے پراجیکټ پیسے دے هغوی برناحقه نه نیسی او په وخت وخت باندے دے د دے پیسو د Releases بندوبست کوی۔ که نشی کولے۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، جناب سپیکر صاحب! احمد حسن خان ته دا تسلی ورکوم چہ دا پیسے هیچ چرتہ بل اکاؤنټ ته نه دی ترانسفر شوی او دا چہ غومره Aided پروگرامونه دی د دے پیسے هم هغه خائے باندے او هم په دے باندے به لگی خو ما غومره پورے چہ عرض اوکړو Due to ban on appointments په دے وجه باندے لږ Delay شوی دی۔ دا ورته انشاء الله تسلی ورکوم چہ زر تر زره به مونږ دا شروع کوف او دا پیسے به بالکل په دے باندے لگی۔ دا به حکومت هیڅ کله بل اکاؤنټ ته نه اړوی۔

جناب احمد حسن خان، هغه خو زه د دوی خبره نه دغه کوم، یقیناً چہ دا به په دے باندے لگی خو چہ په کوم وخت کښی د دے Releases پکار وی، بیا جناب سپیکر، اوس تاسو په دے پرائمری ایجوکیشن پراجیکټ کښی

اوگوری، زہ اوس دا وایمہ، منسٹر صاحب تہ ہم پتہ دہ او تاسو تہ ہم پتہ دہ
 چہ د دے نومبر دمیاشتے نہ واخلہ پہ ملاکنہ ڈویژن او پہ ہزارہ ڈویژن
 کسب بالکل کار نہ شی کیدے، Even د پرائمری ایجوکیشن پراجیکٹ پیسے
 ہم ہغوی نیولی دی۔ کہ دوی وانی نو چہ زہ نے ورسرہ ثبوت تہ اورسوم
 خو ہغہ خبرہ نہ کوم، زما پہ نوپس کسب دہ او دوی پرے پوہہ ہم دی، کہ د
 دوی سرکاری مجبوری وی او دوی نہ شی وئیلے یا زما پہ سوال نہ وی
 پوہہ شوے، زہ خو ترے صرف دا تسلی اغسل غوارم، As Chief
 Minister, he is acting. Mr. Speaker Sir, او دلہ ذمہ وار ہم دے خکہ چہ
 دے د چیف منسٹر صاحب پہ Behalf باندے خبرے کوی، ستاسو ہم Ruling
 دے او د او د قومی اسمبلی ہم دا Ruling دے چہ دلہ د دہ Authority is
 equal to the Chief Minister دے د ہدایات ورکری چہ کوم د پراجیکٹ
 پیسے دی، Foreign aided projects دی، ڈونر ایجنسیز پیسے ورکوی، پہ
 ہغویکس دے دوی قصداً عمداً تاخیر نہ کوی او Delay پکسب نہ کوی۔ بس دا
 ہدایات ترے غوارم۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، بالکل۔ زہ دوی تہ دا تسلی ورکوم چہ حکومت،
 انشاء اللہ ہم دا ہدایت بہ کور او انشاء اللہ ہم دغسے عمل بہ کور چہ خنگہ
 احمد حسن صاحب حکم کوی۔

Mr. Speaker: Honourable Najamuddin Khan, MPA to ask his
 Question No. 150.

* 150۔ جناب نجم الدین، کیا وزیر منصوبہ بندی، ماحویات و ترقیات از راہ کرم ارشاد
 فرمائیں گے کہ۔

- (ا) دیر ڈیولپمنٹ پراجیکٹ نے کل کتنے کلومیٹر سڑک کی بلیک ٹاپنگ کیئے
 منظوری دی ہے، تفصیل فراہم کی جائے،
 (ب) اب تک کتنے کلومیٹر سڑک پر کام مکمل ہو چکا ہے؟
وزیر منصوبہ بندی، جواب۔

(ا) دیر ڈیولپمنٹ پراجیکٹ کے تحت ۲۴،۲۵ کلومیٹر

تخمینہ لاگت ۴۹.۹۷ ملین روپے ہے جسکی تفصیل درج ذیل ہے۔

تخمینہ لاگت۔	بلک ٹاپ حصہ	نام سڑک
۸-۳۷۸ ملین روپے۔	۴-۲۵ کلو میٹر	۱ طور منگ سڑک
۶-۹۰۸ ملین روپے۔	۵ کلو میٹر	۲ کارو سڑک
۱۰-۰۸۶ ملین روپے۔	۵ کلو میٹر	۳ اوسوڑی سڑک
۹-۴۷۹ ملین روپے۔	۵ کلو میٹر	۴ سلطان خیل سڑک
۶-۱۱۹ ملین روپے۔	۵ کلو میٹر	۵ لاجوک سڑک
۱-۸ ملین روپے۔	۲ کلو میٹر	۶ حمزہ بانڈہ سڑک
۲-۷ ملین روپے۔	۳ کلو میٹر	۷ سیار درہ سڑک
۴-۵ ملین روپے۔	۵ کلو میٹر	۸ رباط سڑک

(ب) اب تک کل ۱۹.۵ کلو میٹر سڑک مکمل ہو چکی ہے، جس کی تفصیل درج ذیل ہے۔

نام سڑک	مکمل شدہ حصہ۔
طور منگ سڑک	۳ کلو میٹر۔
کارو سڑک	۳ کلو میٹر۔
اوسوڑی سڑک	۳ کلو میٹر۔
سلطان خیل سڑک	۲-۵ کلو میٹر۔
لاجوک سڑک	۲ کلو میٹر۔
حمزہ بانڈہ سڑک	۲ کلو میٹر۔
سیار درہ سڑک۔	۱ کلو میٹر۔
رباط سڑک۔	۳ کلو میٹر۔

باقی ماندہ سڑکوں پر کام جاری ہے۔ جسکے لئے تمام فنڈز مہیا کر دیئے گئے ہیں اور

کام انشاء اللہ ۳۱ دسمبر ۱۹۹۷ء تک مکمل ہو جائے گا۔

جناب نجم الدین: زما خیال دے، دا ممبران صاحبان ہم تنگ شوی دی خوزہ بہ دا عرض اوکرمہ چہ منستیر صاحب دا باقی روڈونہ ہم Complete کری او قلا رہ شو ترے جی نور بہ غه اوکرو؟ جواب ہم غه صحیح نشته۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: جواب خو Detail کنس راغلی دے او دے کنس دا لیکلی شوی دی چہ باقیماندہ بہ د 31 دسمبر پورے Complete شی، پیسے

دوئي ته ريليز شوے دی۔

جناب سپيڪر، آئربيل پير محمد خان۔

ملڪ جهاڙيب، جی زما یو سوال دے په دے کنیں، زه یو عرض کوم۔ دا کوم سوال چه دے او د کومو روڊونو وضاحت چه په دیکنیں جواب کنیں شوے دے، تورمنگ سرک، سلطان خیل سرک، کارو سرک او سوڙی سرک نو د دے جی زما د حلقے سره تعلق دے او دا روڊونه هلته کنیں روان دی او غه پکنیں Complete شوی هم دی۔ دے سلسله کنیں زه د منسٽر صاحب او جناب سپيڪر صاحب ستاسو په نوٽس کنیں یو خبره راولم چه زمونږ د نارکاتیکس د دے کارونو کومے ٽیندرے چه کیری نو د هغه طریقہ کار چه کوم دے، هغه ڊیر غلط دے۔ هغه دا دے چه په دیکنیں هلته کنیں ٽھیکیداران رنگ کوی او په رنگ باندے چه یو کار واخستے شی نو یو خو هغه کار په ناقص طریقہ باندے کیری او بیا زه پروڻے واقعه تاسو ته بیانوم۔ زه په دے خپله دره کنیں یو فاتحے له روان ووم په لاره کنیں جی، پروڻ د اتوار ورځ وه، چهټی هم وه، سرکاری عمله هم موجود نه وه۔ یو پُل جوړیږی د تورمنگ په روڊ کنیں جی، د تورمنگ درے دا سرک چه کوم دے د کوم چه په دیکنیں وضاحت شوے دے، په هغه کنیں جی د ٽھیکیدار اهل کار لگیا وو او لاندے نه اُوچ کانڙے اچول۔ اُوچ کانڙے نه اچول چه زه پرے راغلم نو ما ورته اووے چه خانه تاسو ولے دا کار کوی نو بس هغه کانڙے پرے جی ما لرے کرل او هغه کار په صحیح طریقہ باندے د کولو مے ورته هدایت اوکړو۔ زه ترے بیا راغلم خو کیدے شی چه هغوی هغه خپل عمل بیا هم کړے وی نو دا مهربانی اوکړے چه کوم خانے کنیں چه ٽھیکیدار کار کوی نو هغه ته د یو سرکاری سږی اودریدل ڊیر ضروری دی۔ بل دا دوئی چه کوم جواب ورکړے دے نو په دیکنیں د تورمنگ درے سرک دوئی Complete بنودلے دے نو دا هم غلطه ده۔ دا Complete نه دے جی، ما وضاحت اوکړو چه هلته اوس هم کار شروع دے۔ د سلطان خیل سرک هم Complete نه دے او د کارو درے سرک هم Complete نه دے په هغه باندے اوس هم کار شروع دے او دوئی Complete بنودلے دے۔ مهربانی اوکړے دا جوابونه صحیح

ورکول پکار دی او بل د سرکاری نگرانی لاندے دا کار کول پکار دی چه د پراجیکٹ دا کارونه صحیح کیږی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، سپیکر صاحب! څنگه چه دوی اوفرمائیل چه ما ورته اوونیل چه دا اوج کانرے مه اچوه، دا خو بالکل د دوی حق دے او زه خو د دوی ته دا خواست کومه چه خپل ورکرانو، د علاقے د مشرانو هلته یو کمیٹی جوړه کړے۔ دوی ایم پی اے دے خپله کمیٹی جوړه کړی چه هغوی د کار Inspection کوی او چه چرته دا Defect وی نو بالکل زمونږ نوټس ته دے راوی، مونږ به انشاء الله پورا کوشش کوؤ۔ د رنگ باره کښ خو ما تاسو ته مخکنے ریکوسټ اوکړو چه تاسو خپل پی اے سی میتنگ کښ مونږ ته دا گائیډ لائن راکړی چه مونږ هغه باندے عمل اوکړو۔ که یو سرے کم ریټ راکړی چه هغه ته مونږ تهیکه ورکړو نو هغه لارشی Stay order راوړی چه زما جی کم ریټ وو او دا نه زیات ریټ والا ته ورکړو۔ مونږ ته نه رانکړو نو هم په دے لږ کښ ما تاسو نه گائیډ لائن غوښتو چه تاسو مونږ ته څه Instruction راکړی نو هغه شان ته، مونږ ته یو پالیسی داسے راکړے چه حکومت په هغه عمل اوکړی۔

ملک جمائزب، تهیک ده جی۔ مونږ د وزیر صاحب د دے تجویز سره اتفاق کوؤ خو کم از کم خپلو XENs صاحبانو ته دے دا هدایت اوکړی چه کله تیندر کیږی نو په هغه کښ په غلطه طریقہ باندے چا ته تهیکه ملاوړی نو د هغه دے، مونږ ته خو دا پته نه لگی، هغه خو زمونږ نه پت کیږی، چه دا تیندر چه کوم دے حقدارو کسانو ته ملاوړی او د رینگونو مینگونو دا سسټم دیکښ ختم شی۔

وزیر آبپاشی و آبنوښی، ما خو د تیندر خبره نه ده کړے، ما ونیل چه تاسو د خپله علاقے د مشرانو یو کمیٹی جوړه کړے چه کوم خانے کار کیږی چه دوی نه Inspection کوی او چرته چه کار کښ Defect وی د دوی نوټس کښ دے راوی او زما نوټس کښ دے راوی نو انشاء الله مونږ به سخت نه سخت قدم به د هغه تهیکیدار او د هغه XEN خلاف واخلو چه څوک صحیح کار نه کوی۔

جناب غفور خان جدون، جناب سپیکر صاحب! دیو ضمنی سوال تپوس کوم د وزیر صاحب نہ جی، وزیر صاحب دے دا افرمانی چہ دا Foreign aided projects چہ کوم دی پہ دے باندے غوفی صد پیسے پہ ہغہ فارن خلقو باندے لگی؟ زما د اندازے مطابق 60% خو ہغوی پخپلہ دا پیسے واپس واخلی۔ پہ گادو باندے، پہ تنخواگانو باندے د ہغوی پہ Accommodation باندے او 40% پہ متعلقہ خلقو باندے۔ زما د اندازے مطابق پہ کارونو باندے د 25% نہ سوا نہ لگی۔ دا غہ خیراتی خبرہ نہ دہ چہ پہ یو قوم باندے، پہ ملک باندے او پہ یو علاقہ باندے افیون بندیری نو پکار دے چہ ہغوی لہ مکمل دوی انتظامات اوکری جی او متبادل روزگار ورلہ پکار دے جی۔ ہغے غریبانانو باندے خوبہ 25% اولگی او پہ سترگو کین بہ ورلہ خاورے واپس جی، سترگے بہ ورلہ تورے کری جی او اخر کین بہ ہیخ نہ وی۔ دغہ شان دے "گدانو" سرہ شوے دی او دغہ شان دے دیر والا سرہ بہ کیری نو زما دوی تہ دا درخواست دے چہ د وفاق نہ دے ہم یو خصوصی فنڈ واخلی او پہ دغہ خلقو باندے دے اولگوی۔ تقریباً لس اتہ کالہ مونہ سرہ دا کارشوے دے او دغہ شان بہ دے رونہ سرہ ہم دا کار کیری۔ غہ خلق خو وانی چہ حکومت ستاسو دے، حکومت خو، وزیر صاحب غہ جواب ورکوی۔ زما دا ریکوسٹ دے جی، خبرہ دا دہ چہ اوس پینور یا مردان، دا خو دیر Developed دی، دیر ایوانس دی جی خو د دیر گدون چترال بالا کوت یا بتگرام پہ ترقی بہ جی تقریباً سل کالہ لگی نو کم از کم دوی لہ دا پکار دی چہ یو خصوصی، چہ کلہ صوبانی اے دی پی یا وفاقی اے دی پی جو پیری نو چہ دے خلقو تہ ترجیح ورکری۔ مثلاً کرک تہ اوگوری، دیرہ اسماعیل خان غرونو تہ اوگوری نو پکار دا دی چہ پہ صوبانی او مرکزی اے دی پی کین دے دوی فنڈز مختص کری۔

سید منظور حسین، پوائنٹ آف آرڈر۔ پوائنٹ آف آرڈر پہ دے وجہ باندے چہ جدون صاحب زمونہ د مردان رهنمانی اوکپلہ او اوونے وئیل چہ ہغہ Developed دی، نو ہغہ بالکل Developed نہ دی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، سپیکر صاحب! پہ فلور آف دی ہاؤس زہ دا خبرہ

کوم چه غومره پیسے گدون او دوی ته ملاؤیری، دا دے د پاره دی چه سکول جورشی، دلته سرک جورشی، دلته ہسپتال جورشی او دا خنکے چه دوی دا خبرہ اوکرہ نو دا نے بالکل تھیک اوکرہ۔ پکار دا ده چه د هغه خلقو نه چه مونږ *Poppy growing areas* ختموږ، د هغوی روزگار ختموږ، د هغوی د بچو د خله نه نمری اخلو چه هغوی ته روزگار مونږ ورکړو۔ دا خو د حکومت ضروری فرض دے چه هلته سرک هم جور کړی، هلته اوبه هم ورکړی او هلته بجلی هم ورکړی۔ او زه دوی سره په دے خبره Agree کوم او کوشش به هم کوږ۔ انشاء الله چه کله حالات تھیک شو نو ضرور به دا پوره کوږ جی۔

جناب غفور خان جدون، سپیکر صاحب! زما یو عرض دا دے چه دیویلپمنٹ او نان دیویلپمنٹ، مونږ ته دے دوی دا اوبنانی چه غومره لکی، دا دے هم او وائی، بل دا په دے افيونو کنډ کوم کوم خراب غیږ وو؟ هم دغه افيون دی چه په ادویاتو کنډ لگیل، دغه افيون دی چه خلقو به ، اوس په هندوستان کنډ کاشت نه کیږی جی۔ کوم غلط غیږ دے جی۔ چه دا افيون بند شول نو هیرون ترے شروع شول جی، که دا افيون کهلاؤ خرخیل او دے خلقو ته ملاویدل نو خلقو به د روپے، دوه روپو اغستل، کار به نه چلیده، بلکه زه وایم د کاشت اجازت دے ورکړی او دے خلقو نه دے دوی پخپله پرچیز کوی۔

جناب سپیکر، یو خبرے ته سوچ اوکړی، گورنی د امریکے فارن منسټرے صاحبه هم راغله ده۔ (تہنہ)

جناب نجم الدین، ما جی یو منسټرے۔۔۔۔۔

وزیر قانون و پارلمانی امور، د حکومت دا پالیسی ده چه مونږ به کله هم دا *Poppy growing* نه پریږدو او دا حالات به داسے وی چه په دے وجه باندے به ملک ته ډیر تاوان رسی۔ کوشش د حکومت دا دے چه هغه خلقو ته، خنکے چه ما عرض اوکړو چه هغوی ته سرک، د هغوی سکول، د هغوی علاج، دا خو د حکومت فرض دے چه ورله ورکړی۔ او د روزگار د پاره به انشاء الله

Don't worry - حکومت کو شش کوی چہ روزگار ورتہ ملاؤشی۔

جناب نجم الدین، سر! زما، جدون صاحب چہ کومہ خبرہ کرے دہ جی دا دیرہ اہم دہ او مونہرہ ستاسو پہ نوپس کنن راوستہ۔ پہ دے پے زما یو بل Question راروان دے پہ ہفے کنن دا لیک دی چہ پہ دے پراجیکٹ کنن غیرترقیاتی اخراجات نشتہ لیکن بل طرف تہ یو شیدول بنائی چہ 337 کسان پکنن ملازمین دی، دومرہ پکنن گاہی دی، دومرہ پکنن بہ پیتروں خرچ کیہی، دومرہ پکنن د دفتر و Expenditure دے ہفہ پہ Non developmental expenditure کنن دوی نہ بنائی، دا بتول تہ پہ Developmental کنن راوستے دی جی، نو ہفہ خو د عیاشیانو د پارہ دی۔ زما دا درخواست دے جی چہ د دے خبرے دے غہ طریقہ کار جورشی۔ جدون صاحب دا خبرہ دیرہ اہم دہ۔ 70, 80% جی Non developmental expenditure دی۔ منسٹر صاحب، غور کیہی، ضمنی سوال دے منسٹر صاحب، زما خیال دے، ما غہ اوونیل جی؟ ما غہ اوونیل، زما جواب درا کری۔ (قتضے)

وزیر قانون و پارلیمانی امور، پکار دا دہ چہ غہ وخت خو د دوی پریردی کنہ چہ بل غوک ہم خبرہ اوکری۔

جناب محمد طارق خان سواتی: پوائنٹ آف آرڈر، سر۔ جناب سپیکر! آج تو منسٹر صاحب نے نجم الدین خان کی بات سنی ہی نہیں تھی۔ اگر یہ تیرہ تاریخ کو بات کرتے تو شاید یہ سن لیتے۔ آج انھوں نے بات نہیں سنی ہے۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، ایسی بات نہیں ہے۔ سپیکر صاحب! جب یہ حکم کریں گے ضرور سنیں گے، ان کی Request ہمارے لئے فرض ہے اور ہمارے لئے حکم ہے۔ جو یہ کہتے ہیں، انشاء اللہ ان کے کہنے کے مطابق عمل درآمد کریں گے۔

جناب نجم الدین، سر! ما چہ غہ ونیلی دی، ہفہ ددے اووانی۔

Mr. Speaker: Honourable Pir Mohammad Khan, MPA to please ask his Question No. 184.

* 184 - جناب پیر محمد خان، کیا وزیر منصوبہ بندی و ترقیات از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ

(۱) آیا یہ درست ہے کہ دیر میں دیر ڈسٹرکٹ ڈیولپمنٹ پراجیکٹ کے تحت کام ہو رہا ہے؟

(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ اس میں بہت سے لوگ بھرتی کئے گئے ہیں؟

(ج) آیا یہ بھی درست ہے کہ مذکورہ پراجیکٹ کیلئے فنڈز بیرونی ممالک سے سود پر حاصل کئے جاتے ہیں؟

(د) اگر (۱) تا (ج) کے جوابات اثبات میں ہوں تو (۱) مذکورہ پراجیکٹ کیلئے کل کتنا فنڈ مقرر ہے اور تاحال کتنا خرچ ہوا ہے اور کتنا باقی ہے؟

(۲) مذکورہ پراجیکٹ میں ملازمین کی تعداد، ملازم کا نام، سکونت، تعلیم اور تنخواہ کی مکمل تفصیل فراہم کی جائے۔

(۳) مذکورہ پراجیکٹ میں ابتداء سے لیکر آج تک گاڑیوں کی تعداد، ماڈل اور ہر گاڑی کے تیل، مرمت کے سالانہ خرچ کی مکمل تفصیل فراہم کی جائے؟

وزیر منصوبہ بندی و ترقیات، جواب۔

(۱) جی ہاں، یہ درست ہے کہ دیر ڈسٹرکٹ ڈیولپمنٹ پراجیکٹ (فیز-۲) کے تحت کام ہو رہا ہے۔

(ب) جی ہاں اس پراجیکٹ کے پی سی ون کے مطابق لوگوں کو بھرتی کیا گیا ہے۔

(ج) جی نہیں یہ درست نہیں ہے۔ یہ فنڈز امداد کے طور پر حکومت پاکستان اور یو این ڈی سی پی کے درمیان ایک معاہدے کے تحت مل رہے ہیں۔

(د) دیر پراجیکٹ (فیز-۲) پر لاگت کا تخمینہ 463.67 ملین روپیہ ہے جس میں سے یو اینڈی

سی پی کی امدادی رقم 433.55 ملین روپیہ ہے اور حکومت پاکستان کا 30.12 ملین روپیہ شامل ہے۔ اب تک کل 197.385 ملین روپے خرچ کئے جا چکے ہیں اور بقایا 266.285 ملین

روپے آئندہ ترقیاتی مد میں خرچ کئے جائیں گے۔ (تفصیل اسمبلی لائبریری میں ملاحظہ کی جا سکتی ہے۔)

(۳) مذکورہ دیر پراجیکٹ (فیز-۲) میں کل 33 گاڑیاں مہیا کی گئی ہیں اور ہر گاڑی کے تیل اور مرمت پر ہونے والے خرچ کی تفصیل، نمبر، ماڈل اسمبلی لائبریری میں ملاحظہ کی جا سکتی

ہے۔

جناب پیر محمد خان، جناب سپیکر صاحب! سوال تاسو پخپلہ کہ اوگورنی نو اول خو جز (ج) کنیں ما دا تپوس دوی نہ کرے دے چہ دا پیسے کومے چہ

Foreign countries مونر لہ راکوی پہ دیکنن سود شتہ او کہ نہ؟ نو دوی وائی، نشتہ۔ نو اولنہ سوال خو زما دا دے چہ آیا دا پیسے مفت دی او کہ قرض دی، واپس ورکول راباندے شتہ او کہ نشتہ؟

وزیر قانون و پارلیمانی امور: جناب سپیکر! دا مخکنے لیکلے دی چہ یہ فنڈ امداد کے طور پر حکومت پاکستان کو آیا ہے۔ دے کنن ہیخ سود نشتہ، دا امداد دے۔ دا نہ مونر واپس کوو او نہ دا قرضہ دہ۔ دا امداد دے او دا فری راغلے دے۔ گرانٹ دے۔

جناب پیر محمد خان: جناب سپیکر صاحب! اوس زما سوال دیکنن دا دے، دیکنن یو 225 کسان بھرتی شوی دی۔ 33 پکنن گاہی دی۔ دے آخری جواب تہ تاسو اوگورے۔ مذکورہ پراجیکٹ فیز ٹو میں کل 33 گاڑیاں مہیا کی گئی ہیں اور ہر گاڑی کے تیل اور مرمت پر ہونے والے خرچے کی تفصیل مہمہ ماڈل Annexure B منسلک ہے۔ بنہ جی دا Annexure B کنن د گاہو تفصیل نے ورکے دے، ملازمین 225 دی۔ جناب سپیکر صاحب! تاسو پہ اے او دغہ کنن اوگورے نو تیس ہزار روپی د یو سری تنخواہ دہ۔ تیس تیس ہزار روپی د یو یو گس تنخواہ دہ۔ کوالیفیکیشن تہ کہ تاسو اوگورے، ایک دو تین چار، دا گورے تاسو جی، نو بتول ایم اے۔ ایم ایس سی یا بی اے بی ایس سی دی۔ یو گس پکنن بی اے ایل ایل بی ہم شتہ خو بتول دغے کسان دی۔ تیس ہزار روپی Per head تنخواہ دہ نو دا پیسے پہ خلقو باندے لگی او کہ نہ؟ دا بتولے پہ Developmental طریقہ باندے بیا خرچ کیری۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: سپیکر صاحب! دوی تہ دا عرض اوکرم چہ پہ دے ترقیاتی مد کنن دیکنن 161.404 ملین روپی دی او چہ کوم غیر ترقیاتی اخراجات دی 104.881 دی۔ دا 57 ملین چہ دی ہغہ غیر ترقیاتی او ترقیاتی فنڈ کنن فرق دے۔ ما تپوس کرے دے چہ دا غیر ترقیاتی اخراجات ولے دومرہ زیات دی نو دیکنن یو ایل ایل بی سرے دے چہ ہغہ تہ ہم تیس ہزار روپی میاشت ملاویری، د ہغے کار غہ دے ہیخ پتہ نشتہ جی۔ ہغہ خلق Motivate کوی۔ ما دا ہغوی تہ پوائنٹ آوٹ کرے دہ خو ہغوی دا وائی چہ د Doner agencies دا شرائط دی ولے چہ دا مونر تہ فری ملاویری، نو مونر

هغوی ته دا Objection نشو کولے، چه Objection کوف نو هغه بيا دا With daw کوی۔ مونږ پرے نه سود ورکوف، نه دا لون دے۔ دا د هغوی Grant دے نو گرانټ کښ مونږ هغوی سره د هغوی په شرائط باندے عمل کوف۔ د حکومت دیکښ هیڅ Interest نشته۔ زمونږه هم کوشش دا دے چه مونږه دا پیسے چه دی په ترقیاتی کارونو باندے زیات اولگوف خو د هغوی دا Requirements دی نو په دے وجهه دامونږه ته پراېلمز دی۔

جناب اکرم خان درانی، جناب سپیکر صاحب! د پیر محمد خان ډیر اہم غوندے سوال دے جی چه یو پراجیکټ ته څنګه 33 ګاډے او په هغه کښ جی ټول ډبل کیښ او لینډ کروزر ګاډی دی نو ډیر اہم غوندے سوال دے۔ زما ریکوسټ دا دے کہ دا کمیټی ته حواله کړے شی جی۔ په دیکښ تیس هزار روپئ تنخواه یو بی اے یا ایل ایل بی کس ته، دلته خو زمونږ سیکرټری جی تقریباً، چه هغه د ډیپارټمنټ هیډ وی، هغه تیس هزار روپئ تنخواه جی نه اخلی۔ نو زما دیکښ ریکوسټ دا دے چه دا دے کمیټی ته حواله شی او هغه کمیټی د دا چهان بین اوکړی چه دا ګاډی څنګه اغستے شوے دی او دا په کوم قیمت باندے اغستی شوی دی او دا تنخواه چه کومه ده هغه په کوم معیار باندے ورکوی جی؟

وزیر قانون و پارلیمانی امور، سپیکر صاحب! تاسو ته عرض ما اوکړو او ستاسو په وساطت دے هافس ته عرض کوم لکه څنګه چه ما پخپله دا پوائنټ آوټ کړے ده چه دے خلقو ته په کوم حساب دا تیس هزار روپئ تنخواه ملاوړینی؟ سیکرټری پی اینډ پی ما ته پرسنلی دا خبره اوکړه چه دا د پراجیکټ والو شرائط دی او د هغه په وجه نه مونږ ورکوف۔ حکومت، لکه ما څنګه چه مخکنے عرض اوکړو، دوی به لا حساب هم نه وی کړے او زه ورته وایم 161 million چه دی، دا په Development باندے او 104 million په غیرترقیاتی اخراجاتو باندے لگی۔ نو حکومت پخپله باندے ډیر زیات کوشش کوی او دوی ته دا تسلی ورکوف چه مونږ مخکنے هم دا کوشش دے او بیا به هم کوشش کوف چه دا غیرترقیاتی اخراجات کم شی خو دا یو Aided پروگرام دے۔ دیکښ هغوی په مونږ باندے شرائط ایږدی مونږ په

هغوی باندے شرائط نہ شو اینبودے۔ کہ مونږ سبا دا او وایو چه دا ولے کوئی،
دا ولے کوئی، نو سبا به دا Aid او دا گرانتب مونږ نه لارشی نو په دے وجه
باندے مونږ هغوی سبره دا گوتے نه شو ماتولے۔

جناب پیر محمد خان، جناب سپیکر صاحب! دا گادی چه کوم دی 33 گادی دوی
لیکلی دی چه په دیکس 33 گادی دی۔ دا 33 گادی، که تاسو دیخوا دا پانږه
راواروئی، د گادو دا لست، نو په دیکس دا ایک، دو، د باره پورے چه دی په
دیکس 7 نمبر صرف یو سوزوکی دے، باقی بتول ډبل کیس دی نو دا دے
سوزکی نه لږ دی۔ ډبل کیس نه بغیر د دوی گزاره نه شی کیدے او د تیلو دا
خرچه او د دے د مرمت دا خرچه شوک ورکوی، مونږ نه ورکوف او که
بهر ملک نه ورکوی؟

وزیر قانون و پارلمانی امور، جناب سپیکر صاحب! داسے چل دے چه د دے د
مرمت خرچه هم د Aided پروگرام نه کیږی او هلته کس Hilly علاقے دی۔
هلته کس سوزکی او ورکوته موترکار کار نه شی کولے په دے وجه د
کینو او د دے لونه گادو هلته کس ضرورت پینږی۔ بهر، د Foreigners
خلق دی او هغوی خامخواه د لیند کروزر نه بغیر گزیدے نه شی او هلته
کس Hilly track areas دی جی۔

جناب اکرم خان درانی، سپیکر صاحب! په دیکس چه دا کوم کسان کارکوی دا
بتول د بهر خلق دی که دلته کس زمونږه دا خلق دی؟ مونږ خو په پک اپ کس
هم گرخو، په داتس کس هم گرخو۔ د دوی د ضلع خلق دی هغه څنگه په
لیند کروزر کس گرخی؟

وزیر قانون و پارلمانی امور، دا Foreigners دی، هغوی ته کروزر دی او کوم
چه زمونږه خلق دی، هغوی ته سوزکی، ډبل کیس او دا نور بل گادی هم په
کس شته۔ کروزر صرف Foreigners د پاره دی جی۔

جناب پیر محمد خان، جناب سپیکر صاحب! که په بل Page باندے دوی
اوگوری، په دیکس بتول لیند کروزر دی، Swat B هم شته۔ Swat B لیند
کروزر، د سوات په دغه باندے هم شته خو په دیکس په دے بل Page باندے هم

تول لینہ کروزرز او ڈبل کیبن دی۔ جناب سپیکر! نو مطلب دا دے چہ پہ دے
د کوزے درجے سرے غوک نشہ تول چرتہ کنن ہائی کوالیفانڈ او د اوچت
Grade 22 خلق دی کہ غوک دغہ دی؟

وزیر قانون و پارلیمانی امور: سپیکر صاحب! دوی د پہ دے Question کنے
پخپلہ اوگوری چہ تیس ہزار روپنی یو سرے تنخواہ اخلی نو ہغہ بہ حوا
مخواہ پہ ڈبل کیبن کنن گرخی، ہغہ پہ سوزکی کنن نہ شی گرزیدے۔
جناب نجم الدین: سر! پہ دیکنن یو تیکے د دوی نہ ہیر دے نا انگریزان پہ کنن
غومرہ تنخواہ اخلی جی؟ ہغہ انگریزان د دوی نہ ہیر شوی دی۔ ہغہ نے
پکنن پہ دے پراجیکٹ کنن نہ دی راوستی جی۔ زما خیال دے پہ اسلام آباد
کنن شخہ ناست دی، شخہ پہ سوات کنن ناست دی، پیننور کنن ناست دی، پہ
دیر کنن ناست دی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: دا د Foreign aided projects دی۔ د دوی نا
Compulsion دے چہ ہغوی Foreigners بہ ہم راخی، ہغوی بہ ہم تنخواہ
اخلی۔ ما خو تاسو تہ عرض اوکرو چہ 161 Millions بہ پہ ترقیاتی کارونو
لگی او 104 Millions چہ دی ہغہ بہ پہ دے غیر ترقیاتی کارونو باندے لگی۔
ملک جہانزیب: جناب سپیکر صاحب! دا دیر کنن چہ کوم پراجیکٹ کارکوی،
نارکاتیکس او دا د کومے علاقے ذکر چہ کیری، زہ صرف دومرہ بہ اووایم
چہ Non developmental اخراجات د دوی زیات دی او Developmental
اخراجات د دوی کم دی جی۔ غومرہ گادی چہ دی، او دومرہ گادی دوی
اوس بیکارہ کیری دی چہ د ہغے تیندے ہم نہ کوی او خرغوی نے ہم نہ،
بلا گادی بیکارہ ولار دی۔ دیر گادی داسے ہم دی چہ دھنے خرچہ ہم جی د
برداشت قابلہ نہ دہ او برائے نام ولار دی۔

جناب پیر محمد خان: جناب سپیکر صاحب! نا جی دیر اہم سوال دے او دا
کمیٹی تہ لیزل پکار دی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: جناب سپیکر صاحب! د دے کمیٹی تہ د ٹگ
ضرورت پہ دے نشہ دے چہ زہ دا پخپلہ باندے منم چہ دا غیر ترقیاتی

اخراجات دیر زیات دی خو دا Component چہ کوم مونڑہ تہ فنڈز راکوی د
ہئے خلقو دا شرائط دی او پرے باندے مونڑہ عمل کوؤ نو دا خو اوس فلور
آف دی ہاؤس خبرہ کوؤ۔

Mr. Speaker: The sitting is adjourned for tea break and we will
reassemble after thirty minutes. Thank you.

(اس مرحلے پر پائے کیئے ایوان کی کارروائی تیس منٹ کیئے ملتوی کی گئی۔)
(وقفہ کے بعد جناب سپیکر صاحب مسند صدارت پر متمکن ہوئے۔)

ارباب سیف الرحمان، جناب سپیکر! پوائنٹ آف آرڈر۔ جناب سپیکر! دانن 17
نومبر والا، دا "اساس" اخبار دے د راولپنڈی، پہ دیکھن نے پہ شیپر خانے کس
دوئی Headings ورکری دی د "پختونخوا" نامہ نے غلطہ لیکلے دہ۔ یو خانے
کس نے لیکلے دی "پختونخوا" قرارداد کی منظوری، پہ بل خانے کس نے بیا
پختونخوا لیکلے دہ نو شیپر خانے کس پہ Headings کس نے دا لفظ لیکلے
دے "پختونخوا" نو پکار دا دہ چہ دوئی تہ دا ہدایت ورکری شہی چہ دوئی
صحیح لفظ لیکلے پختونخوا، "ہ" پکس نہ شتہ، دوئی پہ ہر یو خانے کس
پختونخوا لیکلے دہ نو دے نہ غلط فہمی پیدا کیری۔ پکار دا دہ چہ ہغوی
ترینہ دا "ہ" کت کری، صرف "پختونخوا" د لیکلے۔

جناب سپیکر، زما خیال دے پریس والا روڑہ بقول موجود دی او دا خبرہ نے
واوریدہ او امید لو چہ ہغوی بہ دا Correction اوکری۔

ارباب سیف الرحمان، تھینک یو سر۔

جناب افتخار احمد خان، پوائنٹ آف آرڈر۔ سر! زہ ستاسو پہ نوٹس کس یوہ دیرہ
اہمہ خبرہ راولپنڈی غورامہ۔ د ہفتے پہ ورخ باندے، زمونڑہ (PF-14) د
قبائلی ایریا سرہ بالکل پیوست دہ او د پنخوس کالو نہ پندرہ ہزار جریب
زمکہ ہغوی زمونڑہ نہ نیولے دہ، دا برہان خیل قوم دے جی۔ پہ دیکھن د
پنخوسو کالو نہ، غلور شیپر خلہ پہ دیکھن جنگونہ اوشول۔ پہ 1995 کس
زمونڑہ او د ہغوی پہ مینخ کس یو داسے جٹک اوشو چہ پہ ہئے کس
میزائل، راکٹ لانچر او توپے اوچلیدے او خکہ چہ مونڑہ سرہ خو

ڪلاشنڪوف او ٽوپڪ هم نه وى نو د هغه په وجه باندے زمونڙه د زنانو، نارينو او د ماشومانو پښے ماته شوے۔ دا ڊيره قديمى مسئله ده جى حالانکه دا په کاغذات مال کښن زمونڙه ده، زمونڙه ملکيت دے خو چونکه هغوى په زبردستے نيولے ده نو هرکال چه کله د غنمو د کړلو يا د ريلو وخت راشي نو په دے باندے جى د افساد جوړشى۔ نو دا جى۔۔۔۔

جناب سپيکر: افتخار خان! يو منت، تاسو داسے کار اوکړئ کنه جى چه تاسو يو Call attention داخل کړئ نو بيا به مونږ باضابطه طريقے سره د منسټر Concerned توجو دے اړخ ته راوگرځو۔ تاسو به نے داخل کړئ۔

جناب افتخار احمد خان: سر! هغه خو به لږ پانم غواړي او ددے جى فوري طور څه حل پکار دے۔

جناب سپيکر: نو فوري طور نے تاسو هم نن داخل کړئ، مونږه به نے سبا درله واخلو۔

جناب افتخار احمد خان: تههيك شوه جى۔

معزز اراکين کی رخصت۔

جناب سپيکر: ان معزز اراکين اسمبلي نے رخصت کيئے درخواستين ارسال کئے هيں۔ اسمائے گرامی ذيل هيں:

جناب محسن علي خان صاحب، ايم پي اے، از 17.11.1997 تا 21.11.1997، جناب ويجره الزمان صاحب، ايم پي اے 17.11.1997، جناب سردار مشاق صاحب، ايم پي اے 17.11.1997، محترمہ بيگم نسيم ولي خان صاحبہ 17.11.1997 اور جناب محمد ظاهرشاه خان صاحب، ايم پي اے 17.11.1997۔

Is it the desire of the House that leave may be granted to the honourable Members?

(The motion was carried.)

Mr. Speaker: Leave is granted. Syed Muzaffar Shah, MPA to please move his Adjournment Motion No. 127.

تھاریک التواء

میاں مظفر شاہ: جناب سپیکر! یہ اسمبلی معمول کی کارروائی روک کر ایک اہم قومی مسئلے پر غور کرے کہ نوشہرہ کینٹ میں ایک پل جو کہ انگریزوں کے وقت بنایا گیا تھا جس کی معیاد تقریباً "ختم ہو چکی ہے اور جس سے ٹریفک کا مسئلہ روز کا معمول بن چکا ہے اگر اس پل کی جگہ دوسرا پل تعمیر نہ کیا گیا تو پورے صوبے کی آمدورفت میں بہت بڑی رکاوٹ پیدا ہو جائے گی۔

جناب سپیکر! دا پل بالکل د نو بنار پہ مینخ کنیں دے او اوس زمانہ ہغہ منسٹر صاحب تپوس ہم اوکرو چہ تاسو Exact location mention کرے نہ دے۔ زما پہ خیال باندے دا نوشہرہ کینٹ کنیں دے او Main پل دے او روزانہ پرے خلق تیریری او چہ یو گادی یا لڑ غوندے یو منت ہم، نو یوہ یوہ گھنٹہ خلقو تہ تکلیف وی جی۔

جناب سپیکر: داریلوے پھاتک سرہ جو بنبت دے؟

میاں مظفر شاہ: دا ریلوے پھاتک سرہ دے جی او پہ دے ما Adjournment motion ہم داخل کرے وو چہ غہ وخت دلته کنیں د پیلینز پارٹی Coalition Government وو او ہغوی ما سرہ Promise ہم کرے وو، دے ہاؤس سرہ نے Commitment کرے وو چہ دا بہ دیرزر، او زما پہ خیال جی چہ کلہ ہم دا پل او غورخیدو نو متبادل د پنجاب او صوبہ سرحد پہ مینخ کنیں بلہ لار نشہ جی۔ یا بہ خلق پہ صوابی چارسدہ باندے خی یا بہ پہ نورغرونوخی نو زما دا درخواست دے چہ دا دیرہ اہمہ مسئلہ دہ او پہ دے باندے موجودہ Provincial Government لہ پکار دی چہ پہ ہر ممکنہ طریقہ باندے دا پل تعمیر کری او دے پل سرہ کافی خاتے دے او Already dual carriage way ہم روانہ دہ جی نو پکار دے چہ دا پل تعمیر کرے شی چہ دا مسئلہ حل شی۔

Mr. Speaker: Honourable Minister please.

جناب یوسف ایوب خان (وزیر مواصلات و تعمیرات): تھینک یو سپیکر صاحب! میاں صاحب نے Last year جب ہم اپوزیشن میں تھے، تب بھی اس چیز کو Raise کیا تھا اور مجھے یاد ہے کہ اس زمانے میں کچھ دن اس پل پر ٹریفک بھی بند ہو گئی تھی، خطرناک

ہو گیا تھا اور یہ ایک بڑی Genuine قسم کی ان کی ڈیمانڈ ہے، نہ صرف نوشہرہ والوں کی میں سمجھتا ہوں ہمارے پورے صوبے کی اور یہ کیونکہ ہے یہ نیشنل ہائی وے کے پاس، اس کی Repairs, Reconstruction یا نیا Bridge یہ بھی نیشنل ہائی وے نے کرنا ہے لیکن ہم صوبے کی طرف سے اس چیز کو اٹھائیں گے کہ Priority base پر اس Bridge کی جگہ نیا Bridge بنایا جائے۔

جناب اکرم خان درانی، جناب سپیکر صاحب! جس طرح منسٹر صاحب نے فرمایا کہ یہ پورے صوبے کا ایک اہم پل ہے اسی طرح ہمارے بنوں میں بھی دوہا نالا کا ایک پل ہے جس پر ادھر کافی بات ہوئی ہے اور منسٹر صاحب نے کچھ انشورنس بھی ادھر دی تھی کہ ہم اس کے لئے کچھ کریں گے اگر اس کی کچھ تفصیل بتا دیں کہ ابھی تک اس کے متعلق انہوں نے کچھ کیا ہے تو وہ بتا دیں، پھر بعد میں ہم بات کر لیں گے۔

جناب شیر زمان شیر: جناب سپیکر صاحب! باچہ صاحب د دیرے اہمے او صحیح خبرے نشان دہی او کرہ او بل د باچہ صاحب د پارہ خو خکہ دیرہ ضروری دہ چہ کہ دے پل تہ غخہ نقصان اور سیدو نو ورسرہ نے لاندے کور او حجرہ ہم دہ نو ملیمانہ بہ بتول پہ دوی بانندی دیرہ وی۔ دے لہ خواہ مخواہ د دغہ وجہ نہ ہم توجو ورکول غواہی۔

جناب سپیکر، ہمایون خان۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان، جناب سپیکر صاحب! اکرم خان نے بھی پل کے بارے میں کہا جی، دوہے پل کے بارے میں۔ جناب! اس پر کام شروع ہو گیا تھا، جی پی ڈی ایف کی حکومت نے کام شروع کیا اس پر اور فائل ورک بھی شروع ہو گیا تھا مگر اب اس پر کام بالکل بند ہے۔ اس وقت کام شروع تھا، ہو رہا تھا، کام کیوں بند ہوا؟ ہم منسٹر صاحب کو کہتے ہیں ذرا اس کے لئے کوئی انکوائری کریں اور ٹھیک طرح اس کے لئے کوئی ماحول پیدا کریں یا فنڈ پیدا کریں اور کام شروع کریں کیونکہ لوگوں کو اس سے بڑی تکلیف ہے۔ یہ دو ڈویژنوں کا راستہ ہے ڈی آئی خان ڈویژن اینڈ بنوں ڈویژن تو اس کے لئے مہربانی کریں اس کو کچھ Solve کریں۔ یار بہانے مت کریں۔

وزیر مواصلات و تعمیرات، یہ تو جی کوئٹن انہوں نے کیا نہیں ہے اور If they want details, I can not give them details at the moment لیکن جیسے ہی یہ

اس نیز کو اٹھائیں گے، پہلے بھی ہم نے اور میرا خیال ہے سی اینڈ ڈبلیو ڈیپارٹمنٹ نے نیشنل ہائی وے والوں کو لکھا ہے جی۔ میں پھر عرض کرنا چاہتا ہوں جی کہ یہ نیشنل ہائی وے کا ہے، یہ ہمارا اختیار نہیں ہے جی۔ ان کا فنڈز ریلیز کرنا، کام شروع ہو گیا یا بند ہو گیا This is not our jurisdiction ہم تو ان کو ریکوسٹ کر سکتے ہیں۔

جناب سپیکر، ہم تو صرف Pursuation کر سکتے ہیں۔

وزیر موصلمات و تعمیرات، جی ہاں۔

جناب اکرم خان درانی، جناب سپیکر صاحب! اس پر میرے خیال میں اٹھائیس لاکھ روپے کا خرچہ ہوا ہے اور اس کی جو بنیاد تھی وہ بھی ڈالی گئی ہے۔ اٹھائیس لاکھ روپے خرچ کرنے کے بعد اس پر کام روک دیا گیا تھا اور وہ ایک اے ڈی پی کی سکیم تھی جی منسٹر صاحب کو معلوم ہونا چاہیے۔

جناب سپیکر، اکرم خانہ! دا تاسو خود ہغہ نہ، Adjournment motion ہغہ خپل خان لہ Move کرے وو او ہغہ مو پہ خانے پریشودو او خپل مو پہ کنب۔

جناب اکرم خان درانی، جناب سپیکر صاحب! د میاں صاحب سرہ خو زمونرہ اتفاق دے۔ کہ سبا مونرہ خو نو ہلتہ کنب بہ پہ دوی باندے میلمانہ یو، کہ د ہغے تعمیر یا مرمت اونشی نو پہ ہغے کنب خو جی مونرہ د سرہ خبرہ نہ کورف مونرہ پورہ ہافس د دے پہ حق کنب یو خو چونکہ زمونرہ د خیبر نہ اُنیسہ ترد کراچی پورے پہ رود باندے دیرو خلقو تہ تکلیف دے او پہ دے پل باندے تقریباً پہ یوہ ورخ باندے گیارہ کسان د ظاہر شاہ خان د حلقے، پہ یوہ ورخ باندے پہ ہغے کنب مرہ شوی وو جی، شہیدان شوی وو پہ یوہ ورخ باندے روزانہ چہ دغہ خور راشی نو پہ ہغے کنب خوا مخواہ دوہ درے گا دی لاندے اوری او یو دوہ مرگونہ جی پکنب کیری۔ منسٹر صاحب تہ خو، دلته جی د دوہا نالہ پل نہ یو داسے غیز جور شوے دے چہ زما خیال دے چہ د کراچی پورے خلق بہ ترینہ خبر وی چہ د دے پل شہ اہمیت دے نو زمونرہ منسٹر صاحب تہ دا ریکوسٹ دے چہ مونرہ تہ شہ داسے جواب نے راکرے وے پہ دے باندے، نور مونرہ شہ او وایو، خو منسٹر صاحب دے۔

دوئی دے مونہ تہ، دا اجلاس چونکہ جاری دے نو داسے دے اوکری چہ دوہ
ورخے پس، درے ورخے پس دے مونہ تہ خپل پوزیشن اونبانی چہ یرہ پہ
دے باندے شخہ دغہ دے۔

جناب سپیکر: ہمایون خان کچھ کہنا چاہتے ہیں پھر آپ Joint جواب دے دیں۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: جی یہ تو صوبائی وزیر ہیں سپیکر صاحب اور یہ بات کر
رہے ہیں کہ بھئی نیشنل ہائی وے بورڈ اور یہ، آکھہ مہینے ہو گئے ہیں آپ ان کو بلائیں یہاں
پر، اگر نہیں آتے تو ان کا صوبے میں آنا بند کر دیں۔ یہ کیا بات ہے جی کہ ہم نے ان
کو فنڈ دیا ہوا ہے اور انہوں نے چوں چوں کا مرہ بنایا ہوا ہے۔ یار Hand some آدمی ہو
بلاؤ ان کو یہاں پر اور کام لو ان سے۔ سپیکر صاحب! داہسے کپ لگوی۔

جناب محمد اورنگزیب خان، سپیکر صاحب! یہ بڑی مزیدار بات کی ہمایون سیف اللہ خان
صاحب نے، ایک شعر یاد آ گیا ہے بڑا مزیدار سا جی کہ۔

ہم سادہ ہی ایسے تھے کہ ایسی پذیرائی

جس بار خزاں آئی سمجھے کہ بہار آئی

وزیر تعمیرات و مواصلات: سپیکر صاحب! ایسا کر لیتے ہیں کہ دو تین دن کے اندر، اگر یہ
مجھے دو تین دن دیں تو نیشنل ہائی وے اتھارٹی کے آفیشلز کو بلا لیتے ہیں۔ درانی صاحب
بھی ہو جائیں ہمایون خان بھی اور نوشہرہ والا مسند بھی ادھر ہی Discuss کر لیتے ہیں۔

جناب اکرم خان درانی، سپیکر صاحب! ہم منسٹر صاحب کے مشکور ہیں لیکن اس دن وہ
جواب نہ دیں۔ ہم نے ادھر اپنی مدد آپ کے تحت اس پر کچھ کام شروع کیا ہے اور ہم
نے پیسے اکٹھے کر کے کچھ ڈسٹرکٹ کونسل سے اور اس پر Repairs کا کام کر رہے ہیں
وہ یہ اس دن نہ کہیں کہ اس پر کام ہو رہا ہے اور وہ بن رہا ہے، وہ Repairs کا کام
علیحدہ ہے اور پل کا کام جی علیحدہ ہے۔ وہ پل کے متعلق ہمیں اپنا پوزیشن واضح کریں۔

جناب نجم الدین، پوائنٹ آف آرڈر۔ سر! پہ دے سبانی ایجنڈا 18 نومبر 1997
باندے زما یو سوال دے او پہ ہغے باندے سب Discussion دے جی۔ ما پہ ہغہ
ورخ باندے ہم دا ریکوسٹ کرے وو چہ وارے سب ڈویژن د یو
Notification لاندے نمونہ د دیر سرہ ملاؤ شوے دہ۔ د دے دا آبادی چہ کوم
پہ دے Question کین راغلے دہ، منسٹر صاحب ونیل چہ دا بہ زہ تھیک

کرم - په ټیبل باندے بله ورځ چه دا Question ایښودے کیری نوآبادی به هم تهیک شوی وی او رقبه به هم تهیک شوی وی لیکن جی نه دغه آبادی تهیک شوه ده او نه هغه رقبه، هغه زور اسمبلی Question والا جواب لگیدله ده. زه سرستاسو او د هافس د انفارمیشن د پاره وایم چه سبا دوی دا جواب تهیک کړی او دا بیا On table کړی ځکه چه د Discussion د پاره جی او هغه وارے پکښ شامل کړی او هغه Notification هم زما سره ده.

جناب فتح محمد خان (وزیر جنگلات)، د سبانه ورځے د پاره مونږه نه وایو، چه کله داسه ضلعے دآبادے په حساب سره جوړیدے نو خامخواه د دے سره به دا وارنی یا کوم خانے نوے به نوتیفیکیشن کښ شامل شوه وی نو هغه پدرسره خامخواه شامل کوو. که دوی وانی دغه ته به او وایو، سبا دے ورسره هم که، خو د وارنی لا واضحہ فیصله نه ده شوه.

جناب نجم الدین، سر! د وارنی نوتیفیکیشن دے، ما ورکړو سیکریټری صاحب له خو وضاحت جی په دیکښ نشته ده. دغه نوتیفیکیشن سپیکر صاحب له ورکړنی جی Clear cut د ریوینو بورډ نوتیفیکیشن دے او هغه جی آبادی او رقبه په دے Assembly question کښ نه ده شامل شوه. سبا که په دے Discussion کیری جی، د میرټ خبره ده نو هغه آبادی او هغرقبه دوی نه ده Include کړے او منسټر صاحب هغه بله ورځ په فلور دا وعده کړے وه چه دا به ورسره زه Include کوم. ما جی هغه بله ورځ هم په دے زور راوړے وو جی.

جناب سپیکر، دا اوگوری جی چه د سبا د پاره پرے تیار راشی که تاسو صحیح اوگوری.

توجہ دلاؤ نوٹس

Mr. Speaker: Mr. Najamuddin Khan, MPA to please move his Call Attention Notice No. 129.

میاں مظفر شاہ، سپیکر صاحب! هغه تحریک التوا اوشولہ. په هغه کښ ما یو Request کولو جی. منسټر صاحب یوه خبره اوکړه او هغه دوی ته هم او

ستاسو پہ ذریعہ باندے د دویٰ پہ نوپس کنیں راولم چہ نیشنل ہائی وے روڈ چہ کوم راروان وو جی نو ہغہ بیا Divert شوے دے د زپے مینے سرہ یو بانئ پاس د پارہ، نو ما بیا د جی ایم سرہ دا خبرہ کرے وہ او جی ایم ما تہ دا اووے چہ دا شے مونرہ Abdandon کرے دے او پہ دے طرف مونرہ اوس پیسے نہ خرچ کوف جی نو خکک د دویٰ پہ نوپس کنیں دا راولم چہ کہ تاسو د نیشنل ہائی وے والہ سرہ خبرہ کوئی نو چہ Particularly دا Reference وی چہ ہغوی دا وائی چہ دا طرف مونرہ Abandone کرے دے جی From Suria
Khail to Nowshera Cantt.

جناب سپیکر، تاسو ورسرہ پکنیں Join کرنی کنہ۔ پہ Discussion کنیں ورسرہ شامل شئی۔ زما خیال دے چہ غہ Points ہغوی دغہ کوی، تاسو بہ نے Properly rebut کرنی، داسے بہ تھیک وی۔
میال مظفر شاہ، تھیک یو۔

Mr. Speaker: Mr. Najamuddin Khan, MPA to please move his Call Attention Notice No. 129.

جناب نجم الدین، جناب سپیکر! "یہ اسمبلی صوبائی حکومت کی توجہ اس طرف مبذول کرانا چاہتی ہے کہ بجلی کی سکیم کراپاکٹ اور مشائزوں بانڈہ 1998 میں منظور ہو چکی ہے اس پر تقریباً 80 فی صد کام مکمل ہو چکا ہے لیکن ابھی تک اس کا باقی کام مکمل نہیں کرتے۔"

سر! عرض مے دا دے، مخکنیں ہم دا خبرہ دوہ درے خلہ راغلے دہ جی۔ موجودہ حکومت، تر اوسہ پورے کار شوے دے، تارونہ پرے لگیدلی دی، ستنے لگیدلے دی لیکن د ترانسفارمر و او غہ د معمولی معمولی کار د وجے نہ ہغہ سکیم پاتے دے۔ کہ تپوس نے کوے نو دا Back logs دے جی۔ Back logs ہم وو۔ دا جی پہ 1990ء کنیں شروع شوے وو لیکن بیا چہ پکنیں حکومت واغبتو، پہ ہغے باندے خو کار شروع دے پہ ہغے باندے خو تقریباً ہرہ ورخ پہ اربونو روپئی لگی لیکن خلقو تہ چہ د رنرا کومہ مسئلہ دہ نو پہ ہغے کنیں ہیخ قسم داسے غہ دغہ نشتہ دے۔ زما دا درخواست دے منسیر

صاحب ته چه دا په Back log نه ولى۔ لږ لږ کار پکښ پاتې دے او دا کارونه دے دوى پکښ اوکړې ځکه جی که فرض که یو حکومت کار کړے وی او په بل حکومت کښ د هغه Completion چه 80% کار په یو سکیم کښ شوه وی او دوى نې Completion نه کوی نو دا به جی مونږ ته غټه مسئله وی۔ زما دا درخواست دے چه دوى د په دے باندے یو Meeting راوغواړی، دا چیف انجینیر د راوغواړی، دا نور افسران د راوغواړی او زمونږ سره د کښوی چه په دیکښ څومره کار پاتې دے او په دے باندے Discussion اوکړو ولے چه د غریبانانو خلقو ټول کارونه بند دی۔ خلق به د دے حکومت څه دغه اوکړی او دوى ته به څه او وائی، آخر د دوى د صفت خبره به وائی چه په فلانکې خانے کښ خلق راوته جهگړے ته او په فلانکې خانے کښ چغے چوغارے نې وهلے نو دا به نه وائی۔ هغه بله ورځ چه کوم واقعات شوی دی خانے په خانے باندے، زما دا عرض دے او دا درخواست کوم چه د دے خبرے تدارک دے اوکړی او کم از کم یو Meeting د پرے راوغواړی چه په دے باندے خبره اوکړو نو ډیره به ښه وی۔

حاجی عبد الرحمان خان، جناب سپیکر صاحب! زه هم عرض کوم۔ نجم الدین خان ډیره ښه خبره اوچپیرله۔ ما له نن هم خلق راغلی وو۔ نیم کار، دا تارونه رابنکلی شوی دی او په خنځه خانے کښ پاتې دی On-going سکیمونه څومره چه دی جی نو مهربانی د اوکړے شی چه کوم On going سکیمونه دی په هغه د زر تر زره کار شروع شی۔ نوے خو نشته نو د زور خو Already فنډز او هر څه وو، هغه ولے رکاوټ پروت دے۔ زمونږ نه خلق گلے کوی که تاسو مهربانی اوکړه او دا وزیر صاحب د دے هم څه دغه اوکړی چه دا On going سکیمونه به کله روانه وی دوى؟

جناب احمد حسن خان، په دیکښ مختصر عرض دا دے چه بعض کارونه خو داسے دی چه رشتیا خبره دا ده چه هغه تش توجه غواړی او زه به دا او وایم چه 99% شوی دی او په بعض علاقو کښ سر! داسے صورتحال شروع دے، ستاسو په نوټس کښ هم دا خبره راوستل غواړم او د حکومت وقت په نوټس کښ هم چه خلق اوس لگی تارونه ترینه پریکوی، کټ کوی،

وزیر قانون و پارلیمانی امور: یہ Resolution ہے؟

جناب غفور خان جدون: 'نا' Resolution تو ہو جائے گی مگر اس سے کوئی فرق نہیں پڑے گا۔ نو ہغوی د راوغواری جی او ہغہ تہ چہ کوم کوم کلو کنب یو یو ترانسفارمر پاتے دے یا تار پاتے دے، چہ ہغہ تہ مونرہ خیل دا مسائل او تکالیف پیش کرو او پہ ہغہ وخت کنب د دے ازالہ اوشی۔ صوبائی چیف انجینئر سرہ ہیخ اختیار نشتہ دے۔

جناب محمد کریم: پہ پوائنٹ آف آرڈر باندے زہ ہم یوہ خبرہ کوم۔ زمونر پہ پی ایف 63 بونیر کنب تقریباً اسی کلی دی چہ پہ ہغے کنب تیس، پچھتر، نوے فیصد کام شوے دے او د دے تیر شوی حکومت کہ ما سرہ نے بنہ کری دی او کہ بد، زہ خو نے بنہ منم خو دا موجودہ حکومت د مہربانی اوکری چہ پہ ہغے کنب غہ نہ غہ کار اوکری۔ (تالیاں)

جناب سپیکر: جی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: ستاسو پہ وساطت، کہ زمونر دا ممبران صاحبان غواری نو ایریا چیف انجینئر د صوبے خو بہ مونرہ سبا یا بلہ ورخ راوغوارو خوبیا غنگہ چہ دوی وانی چہ دہغوی سرہ اختیار نشتہ دے۔

جناب سپیکر: ہغوی د چیئرمین خبرہ کوی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور: د ہغے نہ پس زہ بہ دا خبرہ اوکرم د فیڈرل گورنمنٹ، د واپلا چیف انجینئر او منسٹر سرہ بہ ہم خبرہ اوکرم چہ کہ چرے د ہغوی سرہ تائم وی نو انشاء اللہ ہغوی بہ اوغوارو۔ چیئرمین بہ د دوی سرہ کینی او د دوی پہ تسلی چہ غہ کار کیدلے شی نو انشاء اللہ کوفہ نے ورسرہ۔

Mr. Speaker: Hon'able Said Rahim Khan, MPA to please move his Call Attention Notice No. 189. Not present, it lapses. Hon'able Abdul Subhan Khan, MPA to please move his Call Attention Notice No. 191.

اسلامیہ کالج کی جائیداد کا اجارہ پر اٹھا رکھنا

جناب عبد السبحان خان، دیرہ دیرہ شکر یہ، قابل احترام سپیکر صاحب۔ "جناب سپیکر صاحب! میں آپ کی وساطت سے حکومت کی توجہ اس طرف مبذول کرانا چاہتا ہوں کہ اسلامیہ کالج کے بورڈ آف ٹرسٹیز کی طرف سے یہ کوشش کی جا رہی ہے بلکہ ان کی لپٹائی ہوئی نظریں اسلامیہ کالج کی جائیداد پر لگی ہوئی ہیں کہ اس جائیداد کو لیز پر دیا جائے۔ یہ اقدام انصاف کے تقاضے کے منافی ہوگا، نیز اس سے ادارے اور اس کے بنانے والے قوم کے عظیم سپوتوں کی دی ہوئی امانت میں خیانت کے مترادف ہوگا۔ یہ ایک اہم قومی مسئلہ ہے، ایسا کرنے سے اجتناب کیا جائے۔"

قابل احترام سپیکر صاحب! کہ اجازت وی نوزہ بہ پیرے یو دوہ منہہ جی خبرہ اوکرم چونکہ دا یوہ دیرہ اہمہ قومی معاملہ دہ۔ سپیکر صاحب! دا د اسلامیہ کالج سرہ چہ کوم ورکریے شوے جائیداد دے، پہ دیکین د بابانے قوم قائد اعظم محمد علی جناح ہم One third خپل جائیداد دے تہ وقف کریے وو۔ پہ دیکین جی کہ تاسو کتلی وی نو رحیم شاہ وارد جور شوے دے، دا د رحیم شاہ باچا پکنس Donation دے۔ پہ دیکین چہ دا جماعت کوم جور شوے دے، د ہفہ سیٹھی صاحب خو ما نہ نوم پہ دے تانم کنس ہیر دے، کیدے شی چہ احمد حسن خان تہ ہفہ نوم یاد وی او د دے جماعت Foundation Stone د حاجی مجاہد اعظم چہ چا ستائیس غزاگانے دانگریزانو د جبر او استبداد او د دے وطن د آزادی او د اسلام د سر بلندی د پارہ کریے وے، حاجی ترنگزی بابا د دے جماعت Foundation stone اینودے وو۔ جناب والا! د دے جائیداد چہ کوم دے، دا پہ تنگی کنس پہ سوونو جریبہ شتہ دے۔ د دے اسلامیہ کالج جائیداد جی پہ چارسدہ کنس چہ زمونرہ ایجوکیشن منسٹر صاحب د ہفے خانے سرہ تعلق ساتی ہم شتہ، مارکیٹونہ نے شتہ دے۔ د دے پہ خیر بازار کنس جائیداد شتہ دے، پہ چارسدہ کنس نے ہم شتہ دے۔ د دے نہ پہ تیر گورنمنٹ کنس مدنری تہ لس کنالہ زمکہ پہ لیز باندے ورکریے شوے دہ۔ اوس پہ Board of Trustees کنس داسے کسان شتہ دے چہ ہغوی ہسے نہ چہ دے امانت کنس خیانت اوکری او ہغوی ہم غہ داسے د لیز لکہ چہ پہ تیر وخت کنس Precedent جور شوے دے، چہ داسے امانتونہ ہفہ د 90 او د 99 سال پہ لیز باندے ورکوی۔ داسے پہ ایریکیشن کنس ہم شوی دی بلکہ ما تاسو

تہ مثال درکرو چہ دا مندیری کنس لس کنالہ زمکہ د غخہ مطلب د پارہ ورکریے شوے دہ۔ زما پہ دیکین صاحب! دا گزارش دے چہ دا د کرورونو روپو جائیداد دے، پہ دیکین چہ کلہ پہ یو پانم کنس چہ اعظم خان دلته کنس ACS وو او د جنرل فضل حق گورنمنٹ وو او محمد خان جونيجو صاحب گورنمنٹ وو، پہ ہفہ پانم کنس دوه کرورہ روپی چہ دلته د صوبانی بجت نہ Lapse کیدلے، پہ ہفہ پانم کنس د فضل حق مرحوم پہ کوششونو باندے ہفہ دوه کرورہ روپی ہم دے اسلامیہ کالج تہ وقف شوے وے۔ جناب والا! زما دا تجویز دے، ایجوکیشن منسٹر صاحب د دے چیئرمین دے، زما دا گزارش دے چہ تاسو پخپلہ ہم د دے اسلامیہ کالج سٹوڈنٹان پاتے شوی یی، زما رور احمد حسن خان ہم پاتے شوے دے، دلته سلیم سیف اللہ خان بہ د دے دغہ نہ بنہ واقف وی، پہ دیکین داسے کسان دی، پہ دے Board of Trustee کنس دی، یو کمیٹی د جو رہ شی، لکہ ما چہ گزارش اوکرو چہ کہ ہفہ اعظم خان وی، کہ ہفہ ہاکٹر متین غوندے پاک خلق وی، کہ ہفہ د دے اسمبلی نہ، پہ ہفہ کنس زہ دا تجویز پیش کوم خکہ چہ احمد حسن خان ہم زور سٹوڈنٹس لیبر پاتے شوے دے او زہ پخپلہ ہم اسٹوڈنٹس لیبر پاتے شوے یی، افتخار حسین باچا ہم د دے ادارے سٹوڈنٹس لیبر پاتے شوے دے او دغہ شان گیان ہم وانی چہ زہ ہم پاتے شوے یی، دوی خو زما نہ جونیر وو، زما دا گزارش دے چہ د داسے کسانو جی د یو Board of Trustee جو رہ شی یا د یوہ کمیٹی جو رہ شی۔ دا مختلف نومونہ چہ ما واخستل، پہ دیکین د دا کسان شامل شی چہ پہ دے امانت کنس خیانت اونکریے شی۔ خکہ چہ دا زمونرہ پہ ہفہ وخت کنس چہ بابائے تعلیم، صاحبزادہ عبدالقیوم خان د دے بنیاد ایبنودے دے او ستاسو غوندے او زمونرہ غوندے ترینہ سریتوب او انسانیت پکین زہہ کریے دے، چہ د داسے ادارے د تباہی مخ نیوے اوشی۔ زما دا یقین دے چہ پہ داسے اہم معاملہ کنس بہ دا ہاوس یو وی خکہ چہ دا اسلامیہ کالج زمونرہ د بتولو د بچو د مستقبل د ماضی شاندار روایاتو او د راتلونکی نسل د پارہ یو داسے ادارہ دہ چہ پہ ہفہ کنس سریتوب زہہ کیری۔ لونے لونے خلق نے پیدا کریے دے نو زما دا گزارش دے او زما پہ خیال باندے د دے

سرہ بہ زما رونرہ اتفاق کوی، خاص کر زہ احمد حسن خان چہ چونکہ دلته کبن استودنہتس لیڈر، President پاتے شوے وو، مونرہ ہم پریزیڈنٹان پاتے وو او تاسو پخپلہ ددے نہ واقف یی نو چہ پہ دے باندے دا ہاؤس متفق شی چہ داسے یوہ کمیٹی د جو رہ شی چہ ہغہ پہ دے امانت کبن، د Future د پارہ کہ ہغہ ہر رنگہ خلق راخی چہ ہغہ پہ دے باندے جی ہاکہ او نہ غورزوی۔ ہم ددے سرہ زہ ستاسو بیا یوہ پیرہ شکر یہ ادا کوم او دا توقع ساتم چہ زما دا تجویز بہ قابل قبول وی۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر! چونکہ دیر خوب او محترم رور زما نوم بار بار دیر پہ عزت او احترام سرہ واخستو نو ہغوی خبرہ پخپلہ باندے دومرہ پہ تفصیل سرہ او پہ بنہ طریقہ اوکڑہ چہ رشتیا خبرہ دا دہ چہ د ہغوی نہ پرے زیات زہ نہ پوہیزیم خو زما ورسرہ مکمل حمایت دے او ستاسو پہ وساطت سرہ د جناب منسٹر پہ خدمت کبن دا درخواست کوم چہ د ہغوی پہ دے تجویز د ہمدردانہ غور اوکڑی او دغہ شان د اومنی لکہ ٹخنکہ چہ ہغوی ورائدے کرو او تھیک خبرہ نے اوکڑہ او صحیح خبرہ نے اوکڑہ۔

ارباب سیف الرحمان، جناب سپیکر! دا یو حقیقت دے چہ د اسلامیہ کالج پراپرتی چہ دہ، دا د کرورو نو روپو دہ خو دا ہم یو حقیقت دے چہ ددے نہ ہیخ انکم نشتہ دے۔ وجہ دا دہ چہ بد انتظامی دہ۔ تر اوسہ پورے ددے ہیخ Management نہ دے شوے۔ پکار دا دہ چہ ددے د پارہ باقاعدہ یو انتظام جو رہ شی او دویمہ دا خبرہ دہ چہ دا غومرہ جائیداد چہ چا ورکڑے وو نو دا اسلامیہ کالج تہ نے ورکڑے وو بیا د پشاور یونیورسٹی پہ دیکبن غہ حق نشتہ دے۔ دا صرف د اسلامیہ کالج پراپرتی وہ نو پکار دا دہ چہ دا ہم د اسلامیہ کالج پہ کنٹرول کبن وی او دا انتظام نے تھیک شی او غہ آمدن ددے نہ واخستے شی۔ تر اوسہ پورے ہیخ آمدن ددے نہ نہ دے اغستے شوے۔ شکر یہ۔

جناب عبدالجنان خان، دیکبن سر، زما نہ یوہ خبرہ ہیرہ شوہ۔ چہ ٹخنکہ دو کرو روپنی د ہغہ وخت پہ بجت کبن جنرل فضل حق صاحب دے تہ

ورکړے وے نو بیا د سعودی عرب گورنمنټ هم دے ته دو کروړ ورکړے وے خو هغه ټانم کښ د فرید الله شاه باچا او د علی خان مرحوم غوندے خلق وو او هغوی د دے هغه بورډ کښ شامل وو۔ هغه ټانم کښ د دے حفاظت وو خو اوس ما ته چه غومره اندازه لگیدلے ده یا د ملگرو سره ملاؤیږو که هغه پروفیسران دی یا نور خلق دی نو اوس ډیره خطرہ ده چه په دے باندے ډاکه او غورزیږی۔

Mr. Speaker: Honunrable Minister.

جناب محمد ہاشم خان (وزیر تعلیم): جناب سپیکر صاحب! د اسلامیہ کالج دا "بورډ آف ټرسټی" چه وی نو هغه گورنر صاحب د هغه آرډیننس کړے دے او د هغه یو ټرسټ بادی ده۔ هر څوک چه منسټر ایجوکیشن وی نو د هغه چیئرمین وی، سیکرټری ایجوکیشن ورسره ممبر وی، پرنسپل اسلامیہ کالج چه وی هغه By virtue of his post د هغه بورډ سیکرټری وی۔ او سیکرټری فنانس، سیکرټری پی اینډ ډی او یو اولډ سټوډنټ ایسوسی اټین و الا او د هغه پرنسپل فرض کړه کمشنر پشاور، دا هغه پوره بورډ کښ پوره Governing body بادی ده۔ اوس نه یم خبر چه سبحان خان تا چا او وائیل چه د بورډ دا پراپرټی څوک په لیز اخلی ځکه چه قانوناً د بورډ پراپرټی، د اسلامیہ کالج دا پراپرټی څوک په لیز نه شی اغستے۔ دا د یو ایکټ لاندے جوړه شوه ده او هغه چه چا وقف کړے ده، هغه شانته نه شی کیدے البته دومره شوه دی چه کله زمونږه نه مخکنی، چونکه زیات تر زمکه د چارسدے خلقو ورکړے ده، یو زر او لس جریبه زمکه چارسد والو د اسلامیہ کالج بورډ آف ټرسټی ته وقف کړے ده۔ پینځه پنځوس کناله، بالکل د چارسدے په مینځ کښ یو خالی پلاټ دے چه هغه اسلامیہ کالج ته ورکړے شوه وو چه د میونسپل کمیټی بس سټینډ پکښ چلیږی۔ یو لویه سبزی منډی ده، د هغه آمدن راځی بورډ ته او څه خالی پرته ده۔ ورسره یو ډیر لوڼے جماعت هم دے چه هغه جامع مسجد دے، هغه هم د اسلامیہ کالج بورډ آف ټرسټی داړخ نه د هغوی نگرانی کښ د هغه دیکه بهال کیږی۔ زه چه کله راغلم او حساب کتاب مونږه اوکړو د بورډ آف ټرسټیز نو تقریباً، نو زه به

تاسو ته صرف په دے قصه خوانی کښی یو بلډنگ اوبنام، دا یونیورسیتی بک ایجنسی، دا په پنخوس روپی میاشت په کرایه باندے دے او بیا هغه دوه رورنرہ چه پخپل مینخ کښی بیل شول نو دیوال نے پکښی اووهلو نو نه یم خبر چه هغه یو به بل له په غو ورکړی وی؟ البته دومره د اوکړے شی چه دے Tenancy Act کښی دے داسے غه ترمیم اوشی چه غوک قبضه په پراپریتی باندے د چا نه راوی، هغه هر یو که وی، که د بورډ ده، که د اسلامیه کالج ده، که دیونیورسیتی ده، نو په هغه کښی بیا مونږه ته لږ مشکلات نه وی او مونږه به دا Recoveries په آسانه اوکړو۔ چه کله زه د بورډ چیئرمین شوم نو هغه وخت تقریباً 37 لاکه روپی په چارسده کښی پاتے وے په خلقو باندے او په هغه 37 کښی۔۔۔ بورډ Meeting تقریباً ما نه مخکښه به منسټرانو په کال کښی یو خل کوډ او زه تقریباً په هر درے میاشته پس د بورډ Meeting کوم او زما خپله ذاتی دلچسپی دا ده چه مونږه د دے دا پراپریتی چه چا د غه مقصد د پاره ورکړے ده چه هغه مقصد مونږه پرے حل کړو او نا پیسے دے اسلامیه کالج ته اورسیری۔ کوم خانے کښی کومه زمکه چه په کمه اجاره تلے ده د هغه اجاره مونږه ډپتی کمشنر ته ونیلی دی، کمشنر پشاور مونږه سره په هغه بورډ آف ټرسټیز کښی ممبر دے هغه ته مو هم ونیلی دی چه ته خپل اثر رسوخ استعمال کړه او دا اجاره مونږه ته زیاته کړه۔ افسوس دا دے چه د دے بورډ آف ټرسټیز پرنسپل چه کوم وی نو هغه سیکرټری وی او دنن نه یو میاشت وړاندے چه کله به مونږه د دے بورډ دا میتنگز کول نو یو پرنسپل صاحب راغلے وو هغه Acting پرنسپل وو نو چه Permanent پرنسپل د پاره زمونږه نه مخکښه حکومت چه کله انټرویو د پاره په اخبار کښی اشتہار ورکړو چه مونږه د اسلامیه کالج د پاره پرنسپل اخلو هغه لارو کورټ ته۔ کورټ Stay order ورکړو۔ چه Stay order نے ورکړو نو بیا پرنسپل د اغستود پاره، هغه Acting پرنسپل وو خیر بیا پکښی چه مونږه د وائس چانسلر صاحب سره هم خبره اوکړه، هغه لږ کړو او بل Acting پرنسپل Amongst the senior most staff members نه لکیدلے شوے دے چه هغه د صوابی دے او تقریباً یو شل پنخویشت ورخے به نے کیری، امید کوم چه

هغه به پکښن هم خپل اثر رسوخ مونږه سره استعمال کړي او چه څومره د دے
 Out standing پیسے دی که هر ځانے کښن دی، که چارسده کښن دی، که په
 پښور کښن دی، که په مردان کښن دی نو دغه به مونږه که خیر وی Recover
 کوؤ۔ داسے بڼه کمرشل پراپریتی ده نو د هغه به مونږه کوشش کوؤ چه هغه
 مونږه Utilize کړو او خاص کر زه به په چارسده کښن دوی ته او وایم چه د
 چارسده په Main bazar کښن هغه کوم 55 کنال زمکه ده، هغه کښن هم مونږه
 کوشش کوؤ چه خالی پلاټ باندے هم دوی له یو پلازه جوړه کړے شی۔ د
 بورډ آف ټرسټیز نه منظوری واغستے شی او هم په دغه پیسو باندے ورله
 پلازے جوړے شی او Income دے اسلامیه کالج ته راشی۔ داسے هیڅ نه
 تجویز شته چه دا زمکه په لیز ورکړے کیږی او نه دا په لیز د ورکړے کیدو
 قانون شته۔ لږدا زه خپل رورته وئیل غواړم او تسلی ورکوم چه دغه نه
 دے بے شکه، دغه غم دے نه کوی او دا به صرف او وایم چه دا څوک دا خبرے
 یا دا افواہ پھیلاوی نو په دے اسلامیه کالج کښن دوه گروپه دی یو لیکچررز
 والا چه کوم دی هغوی وانی چه گورننگ بورډ چه دے، مونږه د هغوی نه
 Superior یو حالانکه بورډ آف ټرسټیز یا بورډ دا جائیداد، د دیکه بهال د پاره
 حکومت هم دا بورډ جوړ کړے دے او څوک دی؟ یو هم پکښن Civilian
 سرے نشته بغیر د یو Old student نه۔ ټول پکښن سرکاری خلق دی نو د چا
 پکښن دا دلچسپی نشته دے، د سرکاری کسانو کښن چه ځان له د په لیز باندے
 واخلی او سرکاری سرے هیڅ کله هم داسے زمکه د بورډ نه په لیز باندے
 اغستے هم نه شی او نه دا څه داسے پټه خبره ده چه یره یو سړی به زمکه به
 په لیز باندے واخلی او خبره به پټه پاته شی۔ نن هم اخبار کښن یو خبر
 لگیدلے دے په دے Frontier post کښن چه ډیره زمکه داسے په دغه کښن ورکه
 شوے او غائبه شوے ده۔ مونږه په هر څه باندے انکوائری کوؤ او په دے ټولو
 کښن لگیا یو۔ انشاء الله زر تر زره دوی سره به زه کینم۔ ما هغه بله ورځ هم
 سبحان خان سره خبره کړے وه چه بهنی راشی تاسو ته به مونږه پوره خپل،
 اوسه پورے چه مونږه څه کړے دی، د هغه تفصیل او بنایو که مطمئن شوی،
 نو ډیره بڼه ده او که نه وی مطمئن نو به کښینو او مونږه له به خپل تجاویز

راکړې۔ که څه ستاسو خدشات وی، هغه به راته او وایې نو مونږه به انشاء الله په هغه باندے عمل کوو او نور د بالکل بے فکره او بے غمه اوسې۔

میال مظفر شاه، جناب سپیکر صاحب! دے لږ کښ د منسټر صاحب نه یو تپوس کوم۔ دوی د چارسدے بس سټینډ اووے کنه جی نو د چارسدے د بس سټینډ Auction څوک کوی او د هغه هغه Income بیا چرته څی؟

وزیر تعلیم، د چارسدے بس سټینډ مونږه د First اکتوبر نه بورډ آف ټرسټیز ته حواله کړے دے او د هغه نه مخکنے چه میونسپل کمیټی سره په لیز باندے وه یا په Contract باندے وه نو د هغوی پخپل مینځ کښ Contract حساب کتاب شته۔ هغوی ته څه پیسے د Dues شته۔ دا زه چه وایم چه 37 لاکه روپی د بورډ آف ټرسټیز بقا یا پاتے دی نو هغه کښ د چارسدے میونسپل کمیټی ته هم پیسے پاتے دی، هغه کښ مونږه لگیا یو چه بل Meeting انشاء الله مونږه کوو نو که خیر وی دا Minister Local Bodies به پکښ راغواړو چه د هغوی Source او د هغوی اثر رسوخ مونږه استعمال کرو او د چارسدے میونسپل کمیټی نه مونږه ته هغه بقایا پیسے واخلي۔ هغه لیز نه میونسپل کمیټی کوی خو هغه میونسپل کمیټی والا اولگی بورډ آف ټرسټیز ته خپل کرایه ورکوی۔

جناب عبدالبحان خان، قابل احترام سپیکر صاحب! زه ډیر مشکوریم ستاسو د وسیع القلبی او د وسیع النظری چه چونکه دا یو Important issue ده او په دے مو ما له ټانم راکړو خو قابل احترام او معزز ایجوکیشن منسټر صاحب یو طرف ته وانی چه دا په لیز باندے نه شی ملاویدے هم بیا نه پخپله خبره اوکړه چه دا چونکه د هغوی سره په لیز، د M.C سره لیز، نو چه دا د کوم قانون لاندے دغه M.C ته په لیز باندے ملاو شوے وو او دا مندی کښ لس کناله د کوم قانون لاندے په لیز ملاو شوے ده؟ فرض کړه که دا خبره، زمونږه په دوی باندے اعتماد دے، داسے څه خبره نشته خو چه ما دا کوم تجویز پیش کړے دے، دے سره دا هاوس اتفاق کوی، حالانکه دا ما په Adjournment motion باندے هم کولے شوے خو چونکه یو ضروری خبره وه، یو اهم خبره وه نو ما ونیل چه د دے هاوس په نوټس کښ نه راولم نو بیا که کله

منسٹر صاحب Next time د پارہ یا کہ زما گزارش، یعنی دیکھیں غحہ کیری نہ او دا د بل خل د پارہ کینودے شی یا تاسو د ایجوکیشن کمیٹی تہ اولیری چہ دا دوی کوم فرمانی چہ یرہ مونرہ تہ دغہ اوبنانی چہ دا مندنی تہ لس کنالہ زمکہ کوم خانے کنیں ملاؤ شوے وہ یا پہ یوہ خبرہ کنیں دوی اوونیل چہ لیز نہ شی ملاؤیدے د بورڈ آف تیرستی او بل طرف تہ وائی چہ لیز چارسدے ایم۔سی تہ ملاؤ شوے وو او د هغوی سرہ د حساب کتاب لین دین وو نو دا پہ یوہ خبرہ کنیں، زہ کیدے شی نہ یم پوهہ شوے، ما خو د احمد حسن رورد دے وچے بار بار ذکر کوف او امداد مے غوبنتو۔۔۔۔

وزیر تعلیم، زہ خو دوی تہ دومرہ وئیل غوارم چہ زما پہ علم کنیں داسے غحہ خبرہ نشته چہ پہ مندنی کنیں بورڈ آف تیرستیز د اسلامیہ کالج زمکہ پہ لیز ورکړے ده۔ کہ آفتاب خان تہ غحہ علم وی، کیدے شی پتہ وی خو دویمہ خبرہ مے کول غوبنتل چہ میونسپل کمیٹی سرہ د 1948 راسے د هغوی یو Agreement شته چہ دغہ زمکہ هغوی میونسپل کمیٹی له ورکړے ده پہ کرایہ باندے لکه غنګه چہ عام دکان پہ کرایہ باندے هغوی ورکوی۔ لکه عام غنګه پراپرٹی یا زمکہ پہ اجارہ نے ورکړے وی او د هغه کرایہ میونسپل کمیٹی راوری او د اسلامیہ کالج بورڈ آف تیرستیز له ورکوی۔ اوس صرف جھکړہ پہ دے راغله ده چہ هغوی وائی چہ مونرہ Fifty percent باندے تاسو سرہ خبرہ کړے وه چہ بهنی غومرہ پیسو باندے د بسونو اده نیلام شوه نیمے پیسے به اسلامیہ کالج تہ ورکوف او نیمے پیسے به میونسپل کمیٹی اخلی۔ میونسپل کمیٹی وائی چہ دا داسے خبرہ نه وه مونرہ چہ غومرہ Portion استعمال کوف، پوره اده نه استعمالوف، چہ غومرہ Portion استعمال کوف، د هغه Portion کرایہ به مونرہ درکوف۔ نو هغه خبرہ به مونرہ انشاء اللہ Settle کړو داسے غحہ خبرہ پکین نشته۔

جناب آفتاب احمد خان شیرپاؤ، جناب سپیکر! سبحان خان دے کال اتینیشن نویتس باندے دا کومہ خبرہ چہ کړے ده د اسلامیہ کالج د جائیداد، هغه کنیں د مندنی نوم دوی اووے چہ هلته لس کنالہ زمکہ ورکړے شوے ده۔ مندنی کنیں زمکہ نه ده ورکړے شوے۔ پہ هری چند کنیں د هائیر سیکنڈری سکول د

پارہ د بورڈ آف ٹرسٹیز پہ Approval سرہ زمکہ ورکرے شوے ده او دے ایکٹ کین دا دی چه For the promotion of education دا زمکہ استعمالیدے شی او ہم دغه زمکہ پہ لیز باندے ورکرے شوے ده او هلته نور چه کوم Tenants دی، د هغوی نه پینخه چندہ، دا د دوی اوگوری، د هغه نه زیات لیز باندے دا زمکہ اغستے شوے ده۔ هلته جناب سپیکر صاحب پہ هری چند کین زمکہ ده، د دے نه مخکنین چه کوم پرنسپل وو هغوی د هغه لیز زیات کرو نو هغه Tenants ما له راغله وو چه دا اجاره پہ مونرہ باندے زیاتہ شوہ نو ما د هغوی طرفداری اونکرہ حالانکہ زما د حلقے ووہران وو بلکہ داسلامیہ کالج مے طرفداری کرے ده چه بهنی دا لیز چه دوی زیاتہ وی نودوی حق بجانب دی خکہ چه دا د دوی Income دے۔ نو داس کنال زمکہ د هائیر سیکنڈری سکول د پارہ پہ لیز باندے اغستے شوے ده او بورڈ آف ٹرسٹیز Approve کرے ده۔

جناب سپیکر؛ زما خیال دے د سبحان خان تسلی به شوی وی۔ اوس کہ داسے غه Specific instance تاسو سرہ وی کنہ، د دے خو تاسو ته وضاحت اوشو کہ Specific instance وی نو منستر خو بار بار واتی چه تاسو مونرہ ته Point out کرے هغه به بیا مونرہ Thrash کرو او تاسو به راوغوارو کہ غه داسے Particular instance وی۔

جناب عبد الباقان خان، زما ہم سر دا گزارش وو چه کہ دیکین، چه دا مسئلہ چانر شوہ نو دا دے راوتو۔ ما مندنی یاد وو او آنریبل لیڈر آف دی اپوزیشن اووے چه هغه نه، هری چند کین شوے دے، خبره خو زما غلطه نه وه۔ زما دا گزارش دے کہ چرے پہ دے باندے Next time غه تاسو د وسیع النظرے، وسیع القلبی نه کار واخلی او یتام پرے کیردو او هغه چه کوم Old Boys Association سرہ تعلق ساتی یا Old students دی، ہم پہ دے هافس کین شته او هغوی غه نور معلومات اوکری نو د دے پارہ به دیر بنه یو Comprehensive غه پالیسی جوړه شی۔

وزیر تعلیم، سپیکر صاحب! زه به د دوی د تسلی د پارہ یو خبره اوکرم چه کله مونرہ Next Board of Trustees meeting کوف نو دوی به پکین As a

special guest راوغوارو - As an observer دے کینی او کاروانی دے
دوتزمونزہ اوگوری کہ مطمئن وو نو بنہ ده کہ نہ وی نو مونزہ له به بنہ
تجاویز راکری۔ بنہ Suggestions به راکری۔

جناب سپیکر: داسے به بنہ وی۔ زما خیال دے تاسو چہ کوم کوم کسان اتفاق
کوے چہ دوی دے Meeting راوغواری او تاسو دے پکین As an observer
راوغواری نو تاسو چہ شخ Suggestions یا شخ پوانتس وی نو هغه به، یو
خو به په موقعه بتول Documents پراته وی، تاسو به هغه کتے هم شے، دغه
به هم کولے شے، دا به بهتره وی جی۔ کہ بیا شخ مسئله وی نو خیر دے Any
time تاسو بیا دغه کولے شے۔

جناب عبد البجنان خان، تھیک شوہ جی۔

Mr. Speaker: Honourable Hamayun Saifullah Khan, MPA to
pleasemove his Call Attention Notice No.198.

جناب پیر محمد خان، جناب سپیکر صاحب! 192 زما دے۔ پاتے شو۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان، زہ تیر کریم نو بیا به راشی کنہ یار۔ شروع کریم
سپیکر صاحب؟

جناب سپیکر، او جی تاسو شروع کری۔

لگی مروت میں اساتذہ کے بے جا تبادلے

جناب ہمایون سیف اللہ خان، توجہ دلاؤ نوٹس۔ جناب سپیکر صاحب! میں آپ کی توجہ
ایک اہم مسئلے کی طرف مبذول کرانا چاہتا ہوں اور وہ یہ کہ لگی مروت میں غیر منتخب افراد
کے کہنے پر اساتذہ کے تبادلے کرائے گئے ہیں جن کی شکایت اور انکوائری کے لئے
ہیں نے جناب ہاشم خان وزیر تعلیم کو کہا تھا لیکن تاحال کوئی اقدام نہیں کیا گیا۔ لہذا
بحث کی اجازت دی جائے۔

جناب سپیکر: د بحث اجازت به صرف تاسو له درکوق بل چا له به نه ورکوق۔

----- (تمت) -----

جناب ہمایون سیف اللہ خان، بالکل جناب۔ زہ بحث نہ کومہ جی۔-----

جناب سپیکر: د Debate اجازت صرف همایون خان ته وو تاسو ته نشته جی۔
 ----- (تقر)

جناب احمد حسن خان: جناب سپیکر! زمونږه د دے په حوالے سره او د دے متعلق یو ایډجرمنټ موشن وو او هغه به په هغه ورځ -----
 جناب سپیکر: آنریبل منسټر پلینز۔

وزیر تعلیم: جناب سپیکر صاحب! څنگه چه زمونږ دے آنریبل ممبر صاحب اوږه چه یره ما ته نه و نیلی دی او ما پکښ د انکوائری و نیلے دی نو انشاء الله دوی له تسلی ورکوم چه که خیر وی نو انکوائری به پکښ کوفه که واقعی غلطی شوه وی نو چه چا غلطی کړه وی هغه د سزا مستحق دے۔ زه جی On the floor of the House دوی ته وایم واقعی که داسه شوه وی نو انشاء الله، انکوائری د پاره مونږ و نیلے دی او که د دوی تسلی نه کیری، خیر دے زه به بیا هغه انکوائری آفیسرز ته او اویم چه زرت زره نه اوکړی۔

جناب هایون سیف الله خان، نه جی۔ جناب سپیکر! زه وایم چه د یو شوه دی څلور میاشته او بل خط مو In writing لیکلے دے جناب منسټر صاحب ته۔ زما هیش اعتراض نشته چه تاسو انکوائری کوے یا نه کوے۔ د انصاف توقع مے نشته، نور څه شے پاتے دے۔ یو عام سرے لیکي ستاسو محکمے ته From here to here transfer د دے نه به علاوه بله څه خبره وی۔ یو سینیټر دا وائی چه زه به د منسټر نه Back date کښ هغه واخلم نو بیا دے نه بله خبره څه ده؟ انکوائری د څه شی ده جی؟ انکوائری خو زما مخکښ پرته ده۔ دے باندے هم انکوائری کوئی۔ سپیکر صاحب! انکوائری خو مو کړه ده۔ دا زما مخه ته پرته ده۔ ما خو -----

جناب سپیکر، نه، د دوی دا مطلب نه دے۔ هغوی وائی چه Pin-point شی چه دا کوم سړی منسته ده، چه چا دغه کړه دے کنه، ولے جی تاسو خبره به، هغوی خو وائی چه که داسه واقعی شوه وی نو مونږ به دا اوگورو چه چه کړه ده او چه کړه ده نو چه د هغه ازاله اوشی۔ زما خیال دے چه -----

جناب ہمایون سیف اللہ خان، سپیکر صاحب! زہ وایمہ چہ دوتی، غیر منتخب، او آرڈر نے کرے دے۔ جناب آرڈر زشوی دی۔
وزیر تعلیم، دوتی وائی چہ Orders on the record دی۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان، جناب! دا سرے ہلتہ اوسیدو Divisional Director انکوائری د اوکری -

He sits in the office of Pakistan Telephone ہغہ جی شخہ دے؟ یو افسر دے۔ د ہغوی دفتر کین کینی۔ دوتی انکوائری د اوکری، امیر نواز نے نوم دے جی۔ تاسو خپلہ، انکوائری یو کیس کین خو اوکری کنہ جی۔

وزیر تعلیم، سپیکر صاحب! ما خو اوونیل چہ انشاء اللہ انکوائری بہ اوکرو۔
جناب سپیکر، تاسو دوتی تہ تائم اونبائی جی چہ غومرہ وخت کین بہ انکوائری اوکری؟
وزیر تعلیم، زر ترزہ بہ جی انشاء اللہ اوکرو۔

Mr. Speaker: Within a month?

جناب پیر محمد خان، زر ترزہ خو ما دوتی تہ کیس حوالہ کرے دے شپہ مہ میاشتہ دہ دہغے چہ پہ دے ہاوس کین نے نہ دے پیش کرے۔
جناب سپیکر، Within a month کین بہ اوکری جی۔

Mr. Humayun Saifullah Khan: In a month, two months, three months, five months, six months, one year?

جناب احمد حسن خان، دومرہ وخت نشتہ دے سرہ۔ ورخے گھنتے وایہ۔
ہمایون خان دومرہ وخت نشتہ دے، گھنتے وایہ۔
وزیر تعلیم، زر بہ نے اوکرو خیر دے۔

Mr. Humayun Saifullah Khan: One month, Two months Sir?

(ایک آواز، پانچ سال۔)

ملک نقیب اللہ خان، ہمایون خان! لہ گزارا اوکرو۔ (تہمت)۔ زہ ہمایون خان تہ وایم چہ جی لہ گزارا اوکرو خو دوہ میاشتہ مہ ورکوه پتہ نہ لہری جی۔ لہ نہ پہ لہو کین، پہ یوہ میاشت کین دے اوکری جی۔

جناب احمد حسن خان: سر! پہ دے Pin point کیو کین یوہ خبرہ دا ہم دہ کہ دا نور چا غلطیانے کرے وی خو دے بہ د ہفہ خلاف ایکشن واخلی خو کہ دا غلطی پہ دے منسٹر صاحب باندے ثابت شی نو د دے خلاف بہ ایکشن غوک اخلی جناب سپیکر؟ (تہقہ)۔

وزیر تعلیم: زما خلاف ایکشن اغستو د پارہ زما د پارٹی لیڈر شتہ۔ تاسو بتولو تہ بنہ پتہ دہ۔

جناب احمد حسن خان: نہ سر۔

وزیر تعلیم: ہفہ بلہ ورخ ہم تاسو سفارش کرے وو چہ دے د دے پوست نہ لرے کرے ستاسو سفارشات خو Already ہغوی تہ شتہ، پراتہ دی۔

جناب احمد حسن خان: ہفہ جناب سپیکر! ما غلط سفارش کرے وو خکہ پہ دغہ صورت کین ہغوی ایکشن نہ شی اغستے چیف منسٹر بہ اخلی او دغہ خلاف ہم زمونہ شکایات دی۔ اوس چرتہ لار شو تاسو زمونہ رہنمائی اوکری۔۔۔۔۔ (تہقہ)

جناب ہمایون سیف اللہ خان: جناب! ہلتہ زمونہ علاقے کین نے داسے افسران لگولے دی چہ ہفہ منسٹر صاحب قسم مو دے وی کہ نن نے ہم آرڈر اوکری نہ منی۔ نن آرڈر اوکری کتہ، کہ دا خبرہ نے او منلہ نو بیا بہ زہ قسم پورہ کومہ جی۔ گد بہ حالومہ تاسو بتولے اسمبلی تہ جی۔ دوتی دے آرڈر اوکری او دوتی والا خبرہ دے او منی۔ ہفہ بہ ہم وانی چہ چا لگولے یمہ دہفہ بہ منہ۔ ہفہ وانی زہ انور کمال لگولے یمہ۔

جناب سپیکر: ہمایون خان! ہسے لہ د بخل نہ کار نہ اخلی چہ یو گد بہ حالوی درے اتیا ممبرانو د پارہ؟ زما خیال دے۔۔۔۔۔ (تہقہ)۔

جناب ہمایون سیف اللہ خان: یرہ لس گہان نے کرنی سر، لس گہان۔

وزیر تعلیم: سپیکر صاحب! انشاء اللہ گد بہ ہم ترے نہ اوخورو او انکوائری بہ پکین ہم اوکرو او دوتی بہ بالکل Satisfied شی۔ انشاء اللہ I assure him۔

غیر تربیت یافتہ استانیوں کی سوات کے سکولوں میں تبدیلی

Mr. Speaker: Honourable Pir Muhammad Khan, MPA to please

move his Call Attention Notice No. 192. Mr. Pir Muhammad Khan.

جناب پیر محمد خان، شکریہ جناب سپیکر صاحب۔ "محترم جناب سپیکر صاحب! میں آپ کی وساطت سے حکومت کی توجہ اس طرف مبذول کرانا چاہتا ہوں کہ محکمہ پرائمری زنانہ کوہستان میں Un-trained زنانہ استانیوں کو بھرتی کر کے سوات میں میرے حلقے میں ٹرانسفر کیا گیا ہے حالانکہ ہمارے ہاں Trained PTC امیدوار موجود ہیں جو کہ سراسر دھوکہ اور فریب ہے۔" جناب سپیکر صاحب! دا، دوئی خو یو طرف تہ Untrained جینکنی کوہستان کنیں بھرتی کوی او مونہ سرہ ہلتہ Trained جینکنی ناستے دی۔ بیا اولگی دہغہ خانے نہ راترانسفر نے کری سوات تہ او خاص کر زما حلقے تہ۔ پہ دیکنیں بعض جینکنی شتہ جناب سپیکر صاحب چہ ہغہ پہ ہیلٹھ دیپارٹمنٹ کنیں ہم تنخواہ اخلی۔ د ہیلٹھ دیپارٹمنٹ ثبوت ما سرہ دغہ دے شتہ۔ د دی ایچ او دفتر دا Written مونہ راغتے دے چہ او نا مونہ سرہ پہ دیوتی باندے کار کوی او تنخواہ اخلی۔ نو کہ دوئی، زیات تفصیل غواری چہ زہ بیا تفصیل کنیں لارشمہ۔ د تیرانسفر و دا لیترے ہم راسرہ دی کہ محوک انکار کوی چہ دا بھرتی نہ دی نو دہغے ثبوت شتہ، بیا د تیرانسفر و ہغہ ثبوت ہم راسرہ شتہ۔ بیا پہ دیکنیں رپورٹونہ چہ کوم Trained جینکو کرے دی ہغہ ہم شتہ۔ نو کہ اوس دوئی وانی چہ دا یو یوزہ پیش کرہ۔ کہ دوئی پرے غور کوی او عملا کار پرے کوی چہ یرہ زہ دا بتول کینسلومہ لکہ دوئی ہغہ Ban لگولے دے یو طرف تہ نو کوم چہ Ban دوران کنیں شوے دی ہغہ کینسلول غواری او بل د 1-1-94 نہ حکومت آرڈر کرے دے چہ محوک بھرتی شوے دی ہغہ لرے کرے او بل طرف تہ پہ کوہستان کنیں نے بھرتی کری دی چہ ہغہ لرے کری غہ چہ بلکہ الیا راولی او دلہ کنیں زمونہ پوسٹونہ نے پرے بند کرل او Trained غریبانانو جینکو تہ لارے بند شوے۔ ہغوی خی راخی مونہ پے شکایت لہ او بعض داسے Trained جینکنی دی جناب سپیکر صاحب چہ د ہغوی میاندے کونڈے دی یا داسے حال کنیں دی نو ہغوی راشی او ما لہ د ہغوی د خبرے ہیخ جواب نہ راخی چہ زہ اوس غہ پہ دیکنیں اوکرم۔ چہ دوئی ہلتہ کنیں Untrained جینکنی بھرتی کری او راولی دلہ کنیں او پوسٹ بند کری نو Trained

جناب احمد حسن خان: سر! پہ دے Pin point کیدو کنیں یوہ خبرہ دا ہم دہ کہہ دا نور چا غلطیانے کرے وی خو دے بہ د ہفہ خلاف ایکشن واخلی خو کہہ دا غلطی پہ دے منسٹر صاحب باندے ثابت شی نو د دے خلاف بہ ایکشن غوک اخلی جناب سپیکر؟ (تہمہ)

وزیر تعلیم: زما خلاف ایکشن اغستو د پارہ زما د پارٹی لیڈر شتہ۔ تاسو بتولو تہ بنہ پتہ دہ۔

جناب احمد حسن خان: نہ سر۔

وزیر تعلیم: ہفہ بلہ ورخ ہم تاسو سفارش کرے وو چہ دے د دے پوست نہ لرے کرے ستاسو سفارشات خو Already ہغوی تہ شتہ، پراتہ دی۔

جناب احمد حسن خان: ہفہ جناب سپیکر! ما غلط سفارش کرے وو خککہ پہ دغہ صورت کنیں ہغوی ایکشن نہ شی اغستے چیف منسٹر بہ اخلی او دغہ خلاف ہم زمونہ شکایات دی۔ اوس چرتہ لار شو تاسو زمونہ رہنمائی اوکری۔۔۔۔۔ (تہمہ)

جناب ہمایون سیف اللہ خان: جناب! ہلتہ زمونہ علاقے کنیں نے داسے افسران لگولے دی چہ ہفہ منسٹر صاحب قسم مو دے وی کہہ نن نے ہم آرڈر اوکری نہ منی۔ نن آرڈر اوکری کنہ، کہہ دا خبرہ نے او منلہ نو بیا بہ زہ قسم پورہ کومہ جی۔ گد بہ حاللومہ تاسو بتولے اسمبلنی تہ جی۔ دوئی دے آرڈر اوکری او دوئی والا خبرہ دے او منی۔ ہفہ بہ ہم وائی چہ چا لگولے یمہ دھنے بہ منہ۔ ہفہ وائی زہ انور کمال لگولے یمہ۔

جناب سپیکر: ہمایون خان! ہسے لن د بخل نہ کار نہ اخلی چہ یو گد بہ حاللوی درے اتیا ممبرانو د پارہ؟ زما خیال دے۔۔۔۔۔ (تہمہ)

جناب ہمایون سیف اللہ خان: یرہ لس گہان نے کرنی سر، لس گہان۔

وزیر تعلیم: سپیکر صاحب! انشاء اللہ گد بہ ہم ترے نہ اوخورو او انکو اتری بہ پکنیں ہم اوکرو او دوئی بہ بالکل Satisfied شی۔ انشاء اللہ I assure him۔

غیر تربیت یافتہ استانیوں کی سوات کے سکولوں میں تبدیلی

Mr. Speaker: Honourable Pir Muhammad Khan, MPA to please

move his Call Attention Notice No. 192. Mr. Pir Muhammad Khan.

جناب پیر محمد خان: شکر یہ جناب سپیکر صاحب۔ "محترم جناب سپیکر صاحب! میں آپ کی وساطت سے حکومت کی توجہ اس طرف مبذول کرانا چاہتا ہوں کہ محکمہ پرائمری زنانہ کوہستان میں Un-trained زنانہ استانیوں کو بھرتی کر کے سوات میں میرے حلقے میں ٹرانسفر کیا گیا ہے حالانکہ ہمارے ہاں Trained PTC امیدوار موجود ہیں جو کہ سراسر دھوکہ اور فریب ہے۔" جناب سپیکر صاحب! دا، دویٰ خو یو طرف تہ Untrained جینکنی کوہستان کنیں بھرتی کوی او مونر سرہ ہلتہ Trained جینکنی ناستے دی۔ بیا اولگی د ہغہ خانے نہ راترانسفر نے کپی سوات تہ او خاص کر زما حلقے تہ۔ پہ دیکنیں بعض جینکنی شتہ جناب سپیکر صاحب چہ ہغہ پہ ہیلٹہ دیپارٹمنٹ کنیں ہم تنخواہ اخلی۔ د ہیلٹہ دیپارٹمنٹ ثبوت ما سرہ دغہ دے شتہ۔ د دی ایچ او دفتر دا Written مونرہ راغستے دے چہ آو دا مونر سرہ پہ دیوتی باندے کار کوی او تنخواہ اخلی۔ نو کہ دویٰ، زیات تفصیل غواپی چہ زہ بیا تفصیل کنیں لارشمہ۔ د تیرانسفر دا لیترے ہم راسرہ دی کہ ٹھوک انکار کوی چہ دا بھرتی نہ دی نو د ہغے ثبوت شتہ، بیا د تیرانسفر ہغہ ثبوت ہم راسرہ شتہ۔ بیا پہ دیکنیں رپورٹونہ چہ کوم Trained جینکو کرے دی ہغہ ہم شتہ۔ نو کہ اوس دویٰ وانی چہ دا یو یوزہ پیش کرہ۔ کہ دویٰ پرے غور کوی او عملا کار پرے کوی چہ یرہ زہ دا بتول کینسلومہ لکہ دویٰ ہغہ Ban لگولے دے یو طرف تہ نو کوم چہ Ban دوران کنیں شوے دی ہغہ کینسلول غواپی او بل د 1-1-94 نہ حکومت آرڈر کرے دے چہ ٹھوک بھرتی شوے دی ہغہ لرے کرے او بل طرف تہ پہ کوہستان کنیں نے بھرتی کپی دی چہ ہغہ لرے کپی غہ چہ بلکہ الٹا راولی او دلہ کنیں زمونرہ پوستونہ نے پرے بند کرل او Trained غریبانانو جینکو تہ لارے بند شوے۔ ہغوی خی راخی مونر پے شکایت لہ او بعض داسے Trained جینکنی دی جناب سپیکر صاحب چہ د ہغوی میانڈے کونڈے دی یا داسے حال کنیں دی نو ہغوی راشی او ما لہ د ہغوی د خبرے ہیخ جواب نہ راخی چہ زہ اوس غہ پہ دیکنیں اوکرم۔ چہ دویٰ ہلتہ کنیں Untrained جینکنی بھرتی کپی او راولی دلہ کنیں او پوست بند کپی نو Trained

جینکی ناستے پاتے شی۔ نو کہ دویں دا یقین دھانی راکوی چہ دا غومرہ ترانسفرز چہ شوے دی یو خو دا کینسل کری د دغہ خانے نہ او دویمہ دا جناب سپیکر صاحب، چہ دا Trained جینکی د اول پورہ کری، ختے د کری، بھرتی د کری او د هغه نہ پس کہ خایونہ وو نو بیا Untrained د دویں بھرتی کوی۔ مونز پہ هغه دویں سرہ جھگرہ نہ کوؤ۔

جناب سپیکر، رومے ددے trained پورہ کری ستاسو حلقہ کنیں۔۔۔۔۔

جناب پیر محمد خان: Trained د اول ختے کری۔ کومے چہ زما حلقے تہ نے راوستے دی ددویں دا ترانسفرز فوراً بتول کینسل کری بلکہ زہ وایمہ چہ دا Untrained د دویں هہو لے کری او بل چہ پہ دوه خایونو کنیں تنخواہ اخلی هغه ہم۔ ہی ایچ او آفس سوات کنیں ہم اخلی او پہ کوهستان کنیں ہم تنخواہ اخلی۔ دا دیوتی کوم کوم خانے کنیں کوی؟ خو مطلب دا دے چہ دیوتی نشته کنہ۔ کہ دے سوات کنیں هہو کوی نو هلتہ کہ خو هہو کولے نشی۔ ددے د پارہ تفصیلی رپورٹ ما راو پے دے نو کہ دویں غہ یقین دھانی نہ راکوی نو بیا زہ بہ پرے باندے بحث کوم۔

وزیر تعلیم، جناب سپیکر صاحب! دویں چہ کوم کال اتینشن ورکے وو هغه کنیں دویں د دورو تیچرانو خبرہ کرے وہ چہ هغوی کوهستان کنیں بھرتی شوے وو بیا ددویں حلقہ کنیں سکول تہ راغلی دی۔ چہ غنکہ ما تہ دا کال اتینشن نویتس ملاؤ شو جی، معلومات مو پکنیں اوکړل نو حقیقت کنیں Untrained پہ کوهستان کنیں بھرتی شوے وو او بیا تہ دلته کنیں خان را ترانسفر کرے وو۔ هغه مونزہ واپس کوهستان تہ بدلے کرے او ورته مو اووے، چونکہ کوهستان هارڈ ایریا دہ نو هغه کنیں دا دغہ شتہ Rules relax کیدے شی، دا پکنیں Option شتہ چہ یرہ Trained نہ وی نو Un-trained واخلتی جی او Untrained چہ فرض کرہ لسم پاس نہ وی نو خیر دے ریٹائرڈ پکنیں واخلے نو هغه چونکہ کوهستان نہ هغوی دیخوا را بدلے کرے وہ نو هغه مونز واپس Terminate کرے۔ کوهستان تہ مو اولیگلے۔ کہ کوهستان کنیں نوکری کوی دیرہ بنہ دہ کہ نہ کوی نوکری نو مونزہ هغه ہی ای او تہ ونیلے دی چہ دا تاسو Terminate کرے او او نے باستی۔ د هغه نہ

جناب احمد حسن خان: مسٹر سپیکر سر! مونہ د یو ډیر اہم مسئلے متعلق د تحریک استحقاق پہ ذریعہ باندے ستاسو پہ خدمت کین راغلے یو خود ہغے اوسہ پورے، دا غویمہ ورخ دہ پتہ نہ لری۔ کوم آرڈرف دی دے چہ وی پہ ہغے کین تحریک استحقاق بالکل نہ راخی۔ زما پہ خپل خیال زمونہ خو ہغہ Breach of privilege شوے دے چہ کوم د DDACs متعلق دے، د ضلعی مشاورتی کمیٹی متعلق دے۔ جناب سپیکر! ہغہ یو ډیر اہم ایشو دہ۔ زہ صرف دومرہ عرض کومہ چہ دا کوم دیویلیمنٹیل گارروائی روانہ دہ دا بالکل Un-lawful دہ، Illegal دہ جناب سپیکر او دا غہ چہ کیری کہ دا چا چیلنج کرہ نو د گورنمنٹ پایہ بہ بالکل جام شی لہذا زما تاسو تہ خصوصی درخواست دے چہ دا راشی او پہ ہغے باندے مونہ بحث اوکرو او خپل Arguments ستاسو گوش گزار کرو۔ بیا چہ پکین تاسو غنکہ فیصلہ مناسب کول غوارے ہم ہغے اوکریے۔

جناب سپیکر: زما خیال دے چہ ترغو پورے ما تہ یادیری پریویلیج موشن مونہ چرے ہم نہ ایساوو خواہ کہ ہغہ د ہر چا وی، راخی۔ البتہ مونہ دا گورو چہ ہغہ Strictly پہ رولز کین راخی او کہ نہ۔ آفس پرے متعلقہ بتولو خلقو تہ نوٹس او ہر غہ ورکری۔ As far as I remember زما خیال دے چہ دیکین زمونہ Observation دا وو چہ د دے Conversion دے پہ First instance کین اوشی۔ زہ یوہ خبرہ تاسو تہ کومہ او ہغہ دا چہ ستاسو ډیر غیزونہ راخی یعنی زہ خپلہ دلته تاسو سرہ ناست پاتے شوے یم پہ دے خانے کین او زہ ہم دلته کین ووم، ډیرغیزونہ داسے وی چہ زمونہ د بتولو ضرورت وی چہ ہغہ دے راشی حالانکہ پہ رولز کین Strictly ہغہ نشی راتلے خو بیا ہم زہ دا کارکوم چہ ہغہ نور بتول غیزونہ اخلم، خو پریویلیج موشن تہ زما یو ذاتی Approach دے۔ زہ د ممبر حیثیت دومرہ اوچت گنرم چہ زہ د دوی پہ بارہ کین وایم چہ د ممبر نہ اوچت ہدو بل غوک شتہ دے نہ پہ دے ضمن کین۔ (تالیان) او زہ دا وایم چہ پہ دے معمولی معمولی خبرو دے ولے مونہ دا اووایو چہ زما Breach اوشو او زہ دا ہم تاسو تہ پہ ډیر صفا الفاظو کین وایم چہ داسے Ordinarily دا مہ گنرے چہ زمونہ پہ دے

خبرے سرہ بے عزتی اوشوہ او چہ یو خل مو او وئیل او راوا موخستو نو بیا زہ پہ دے باندے مرم چہ کوم ممبروانی چہ ہغہ ما معاف کرو او ما پرینبودو او بس خبرہ ختمہ شوہ۔ زہ ہغہ شنے نہ منم۔ ولے چہ بیا ہغہ Personal اریخ پکین راشی او ہغہ معمولی کار وی۔ د حلقے د خلقو کار دے، مونر کہ خپلہ بے عزتی کوؤ نو د حلقے د خلقو پہ سر نے خورو خو دا نہ چہ د ہغوی ہغہ مسئلہ حل شی، ماسٹر دے بدل شی او ماسٹر دے راشی او بس۔ د ہغہ دے تنخواہ اولگی او دا شان زمونرہ استحقاق لارو، No۔ زہ تاسو تہ دا خواست کوم چہ تاسو دا خپل استحقاق دیر Superb اوگنرے او دے معمولی معمولی خبرو تہ نے مہ راولے۔ دے د پارہ زما کوشش دا وی، ولے چہ ما دا کتلے دی چہ پہ رومی کین مونر دلته کین راپاسو او ہغہ شورمو جور کرے وی چہ اللہ امان او بیا چہ پولتیکل ایجنٹ صاحب یا دپتی کمشنر صاحب راشی نو بیا زہ ہم سفارش کین راحم، ایم پی اے صاحب، منسٹر صاحب، لیڈر آف دی ہاؤس ہم راحی او لیڈر آف دی اپوزیشن ہم وائی چہ بیرہ معاف نے کرے او دا شان بیا زمونر ہغہ Plus, minus اوشی۔ نو زمونر ہغہ بے عزتی خو پہ بے عزتے پاتے شی او غہ ہم ترینہ نہ جور نشی۔ زہ تاسو تہ ہر یو شے پہ بلہ طریقہ Convert کریم چہ تاسو پرے خپلہ خبرہ اوکرے۔ ستاسو دومرہ زور دے چہ ستاسو د کال اٹینشن نوٹس، ستاسو د ایڈجرنمنٹ موشن او ستاسو د پوائنٹ آف آرڈر دومرہ زور دے چہ د خدائی پہ فضل سرہ پہ حکومت بہ نے درلہ پہ زور وردغہ کوؤ۔ داسے خبرہ نہ دہ۔

--- (تالیں) --- خو دے پریویلیج موشن د پیش کولو نہ Avoid کوے۔ پہ معمولی معمولی خبرہ دا وئیل چہ زما پریویلیج بریج شو او پریویلیج جور شو، نو دغہ شنے دے۔ As far as I remember او زما خیال دے چہ دا بہ ما یا پہ بل یو غیز کین Convert کرے وی او یا بہ مے تاسو تہ ریکویسٹ کرے وی چہ پہ غہ بل دغہ کین راشے۔ نو دا خواست بہ اوکریم چہ لہرہ گزارہ بہ کوؤ او دا د ممبر غہ دغہ نہ دے چہ وایم گنی ممبران غہ دآسمان نہ راغلی دے بلکہ دا قوم تاسو لہ یو حیثیت درکرے دے او د ہغہ قوم بہ تاسو عزت او آبرو ساتے۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر سر۔

جناب سپیکر، جی۔

جناب احمد حسن خان، جناب سپیکر سر! ستاسو د حوصلے۔۔۔۔۔

جناب سپیکر، خبرے مے بیا پیرے اوکرے مے نہ چہ غوک راباندے بیا
اعتراض اوکری چہ سپیکر خبرے پیرے کوی۔

جناب احمد حسن خان، نہ کوی جی باکل نہ کوی او زہ دا وایم چہ ستاسو دا نئے

فرمان زمونہ د پارہ یو Further source of strength دے مسٹر سپیکر سر۔

مونہ دا منو او پہ دے بنیاد باندے مونہ ستاسو قدر کوو چہ تاسو کئیں قوت

فیصلہ شتہ دے، تاسو سرہ علم او تجربہ شتہ دے نو د هغه پہ بنیاد ما

مسئلہ استحقاق ورائندے کرے دہ چہ As a member زما یا زما د ملگری یا د

تولو ممبرانو چہ غہ حق دے هغه مونہ تہ ملاؤ شی۔ لس میاشتے مونہ صبر

اوکرو او چہ مونہ بطور مشاورت غوک As MPA نہ گنری نو دا بیا زما

آخرنے درخواست وو چہ ستاسو پہ وساطت سرہ پہ تحریک استحقاق راشم

او جناب سپیکر د دغے DDAC Committees متعلق چہ کوم Ordinance د

گورنر راغلی وو هغه چہ پہ کومہ ورخ باندے ختم شو نو د هغه پہ سبا لہ،

هفته پس، میاشت پس او لس میاشتے پس چہ ہم هغوی عمل اونکرو نو زہ

نہ ہم منطقی انجام تہ رسول غواریم او زما ستاسو نہ د پریویلیج کمیتے نہ او

د ممبرانو نہ دا توقع دہ او د چیرمین نہ ہم چہ زہ نہ ہیخ کلہ ہم معاف

کولو تہ تیار نہ یم او زما دا یقین دے چہ تاسو بہ ورلہ د دے خپل فرمان او

حکم پہ نتیجہ او رنہ کئیں صحیح سزا ورکری، انشاء اللہ تعالیٰ۔ تاسو هغه

راولے نو انشاء اللہ مونہ بہ نے تاسو تہ پہ دے فلور آف دی ہاؤس چہ Breach

of privilege شوے دے او کہ نہ دے شوے خو چہ راشی نو انشاء اللہ زہ بہ

پیرے بیا Brief ستاسو پہ خدمت کئیں، خپل عرضداشت پیش کریم او انشاء اللہ

تاسو بہ زما سرہ اتفاق کوے او زہ ستاسو د حمایت او تعاون مشکوریمہ او

انشاء اللہ تعالیٰ ہم دغہ شان بہ تاسو کوے۔

اسلامی نظر باقی کونسل کی رپورٹ پر بحث

جناب سپیکر: دے Discussion ته به راشو۔ اسلامی نظریاتی کونسل کی رپورٹ پر بحث، جناب سلیم سیف الٰہ خان صاحب۔ دا نومونہ مخکنیں ورکریے شوے دی هغوی ته به یو په یو وخت ورکوف۔

جناب عبدالسبحان خان، پوائنٹ آف آرڈر۔

جناب آفتاب احمد خان شیرپاؤ، جناب سپیکر! ما خو نوم نه وو ورکریے خو If you want.....

جناب سپیکر، As Leader of the Opposition تاسو کولے شی۔

جناب آفتاب احمد خان شیرپاؤ، او، او۔

جناب عبدالسبحان خان، پوائنٹ آف آرڈر، سر۔

جناب سپیکر، جی۔

جناب عبدالسبحان خان، ما سر دا عرض کولو چه اسلامک آئیڈیالوجی کونسل چه کوم سالانه رپورٹ رالیزلے دے، دیکئیں سر 230 جز 4 لاندے خو Discussion د پارہ Within six months time ورکریے شوے دے نو که تاسو مہربانی اوکریے، مونہ جی غه لہ ډیر معمولی تیاری کریے دے خو دا شے دومره Vast او لونه سبجیکت دے او اوس سر یو نیمه بجہ ده۔

جناب سپیکر، که تاسو دا غوارے نو غه ضرورت نشته دے بیا به ورته غه بله ورخ مقرر کرو۔ There is no harm in it۔

جناب عبدالسبحان خان، زما خو به دا گزارش وی۔۔۔۔۔

جناب پیر محمد خان، هے دا خبره ده سپیکر صاحب لکه دوتی او وئیل چه اهمیت نے هم ډیر زیات دے۔ بل دوتی لکه پخپل هغه رپورٹ کئیں بعضے دغه ورکریے دی مثلاً په پولیس ایکٹ کئیں چه دوتی وائی چه تین او تیره او پندرہ او سوله او فلانے فلانے نو هغلته هغه پولیس ایکٹ به هم کتل غواری چه دوتی پکئیں چه کوم وائی چه دا صحیح وائی که صحیح نه دے۔ بل هغه پولیس ایکٹ، کیدے شی که په دے مینخ کئیں پکئیں چرته Amendment شوے هم وی او د دوتی رپورٹ زور وی نو چه هغه هم سرے چیک کری او بعضے مسئلے مونہ، هغه به کتل هم غواری چه۔۔۔۔۔

جناب سپیکر، Reasonable خبرہ دہ۔ بس ختمو فونے جی۔

جناب پیر محمد خان، اسلامی طور سرہ د دوی دا خبرہ صحیح دہ نو زما خیال دے چہ داسے یو کورد پارہ وائی چہ ہغوی او وئیل چہ یو کور بہ فری وی او دے باندے بہ ٹیکس نہ وی۔ زمونہ پہ دے صوبہ کنس پرے ٹیکس شتہ نو دا بتولے داسے خبرے دی چہ دا تفصیل سرہ کتل غواری نو کہ Time پرے ورکے نو بنہ بہ وی۔

حاجی محمد عدیل، جناب سپیکر! اگر میرے ساتھی یہ کہتے ہیں کہ اس پر بحث بعد میں ہو تو پھر بھی ہمارا اجنڈا تو وہی ہوگا کہ تحریک التوا بھی آئیں گی، کوئٹہ بھی آئیں گے، تحریک استحقاق بھی آئیں گی، اس کے بعد کال اینٹن نوٹس اور اس کے بعد بحث ہوگی۔ تو پھر بھی یقیناً ڈیڑھ بجے تک معاملہ پہنچ جائے گا۔ اگر آج بحث نہ بھی کریں تو میں یہ سمجھتا ہوں کہ وزیر قانون زیادہ بہتر مشورہ دے سکیں گے کہ جب اجنڈے پر ایک چیز آگئی ہے تو پھر آج اس پر بحث ہونی چاہیے۔

جناب سپیکر، نہ جی، ہسے یو خبرہ کوؤ چہ کہ ہاؤس دا غواری چہ بل دغہ کوؤ نو دا ضروری نہ دہ۔ مونہ ورثہ Full day ہم ورکولے شو لکہ مونہ اوس این ایف سی د پارہ Full day ورکے دہ۔ یو Matter مو پرے نہ دے اینبودے نو کہ ستاسودا رضا وی او تاسو غواری نو بالکل مونہ تہ خو پرے غہ اعتراض نشتہ دے۔ بیا بہ نے Office fix کوی خو Reasonable time بہ ورلہ پکار وی۔ تاسو کہ اوس واین او دیر وخت پرے غواری نو بیا خو بہ صبر کوی۔

جناب پیر محمد خان، جناب سپیکر صاحب! کہ بل اجلاس تہ نے راولی نو ہغے لہ بہ صحیح تیارے او شی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، جناب سپیکر صاحب! داسے چل دے چہ غننگہ د ہاؤس خوبنہ وی، زمونہ ہم غہ داسے اعتراض نہ دے، دا بہ بیا صحیح وی خو زما خپل رائے او خیال دا دے چہ دا غو کسان مشران دے خپل Point of views explain کری۔ ہسے ہم زما خپل رائے دا دہ چہ مونہ دا لاء کمیٹے تہ حوالہ کرو او ہغہ بہ دا Thrash out کری، یو یو آرٹیکل او یو یو پوائنٹ

اوگوری چہ غومرہ Amendment غواری۔ کومے پورے چہ ما تہ لاء دیپارٹمنٹ بنودلے دے، ہفہ 60 داسے آرٹیکل دی چہ ہفہ Amendment کول غواری نو زما دا خیال دے چہ دلته کین خبرہ اوشی او لس منتہ یا نیمہ گھنتہ دے بقول پکین خبرے اوکری او بیا دے مونر دا لاء ریفارمز کمیٹی تہ حوالہ کرو چہ ہلتہ یو یو آرٹیکل، ٹخنکہ چہ زما دے رور اوونیل چہ دا پولیس دیپارٹمنٹ پکین Involve دے دغہ شانته خو کہ مونر پہ دے یو یو آرٹیکل باندے بحث کوف نو داسے خو زما خیال دے درے ورخے بہ پرے لگیا یو او آخر بہ دا کمیٹی تہ خی۔ نو زما دا ریکوسٹ دے چہ پہ دے دے نیمے گھنتہ پورے خبرے اوکری شہ چہ ٹھوک ٹھوک خبرہ کوی بیا بہ نے مونر لاء ریفارمز کمیٹی تہ واستوف او ہلتہ چہ زمونر دا کوم ممبران صاحبات، ہفوی بہ دا Thrash out کری او بیا بہ نے راوری او مونر بہ نے دغہ شان Enactment اوکرو چہ ٹخنکہ دوی فیصلہ کری وی۔ زما خو خپل دا رائے دہ باقی د ہاؤس چہ ٹخنکہ خوبہ وی نو مونر تہ پرے ہیخ اعتراض نشته دے۔

جناب عبدالسبحان خان، سر! دیکین اسلامک انیڈیالوجی کونسل چہ کوم کوششونہ کری دی ہفہ د ستانے وردی خو دیکین داسے خامی او نقائص شتہ چہ ہفہ مونر پہ گوته کول غوارو خکہ چہ د Article 2 (a) سرہ د ہفہ یو قسم لہ Contradiction راخی۔ تاسو پخپلہ د ہائیکورٹ لونے قانون دان یی نو دا سے خو بہ گھنتے، نیے گھنتے کین پہ دے باندے صرف ہفہ سرسری خبرہ اوشی او غہ Discussion بہ پرے اونشی۔ تاسو جی پخپلہ قانون دان یی کہ پہ دے سیشن کین ورلہ یو سالمہ ورخ کیردئی لکہ چہ ٹخنکہ مو این ایف سی ایوارڈ لہ ایخودے وہ۔ زما خو بہ دا گزارش وی چہ پہ دے سیشن کین ورلہ یو سالمہ ورخ کیردے کہ لاء منسٹر صاحب تہ غہ اعتراض نہ وی۔

وزیر قانون و پارلیمانی امور، سر! حکومت تہ پہ دے باندے ہیخ اعتراض نشته۔ چہ ہاؤس ٹخنکہ وائی، مونر تہ پرے ہیخ اعتراض نشته دے۔
جناب عبدالسبحان خان، دا خو اوس د مونغ Time دے جی نو زما بہ صرف دا

کزارش وی او دے سرہ بہ زما دارونہ ہم متفق وی چہ-----
 وزیر قانون و پارلیمانی امور، سر! کہ تاسو دا Postpone کرنی نو مونہ تہ پرے
 ہیخ اعتراض نشہ دے۔

جناب سپیکر، بس کہ دھاؤس دا خوبہ وی نو حکومت تہ پرے ہم ہیخ
 Objection نشہ دے نو یو Date بہ ورلہ بیا کیردو We will try to fix
 adate for discussion.

Mr. Abdul Subhan Khan: It depends upon you as you desire. in
 this session or in next, Sir.

Mr. Speaker: The sitting is adjourned and we will reassemble
 tomorrow at 10.00 a.m. Thank you very much.

(اسمبلی کا اجلاس منگل 18 نومبر 1997 صبح تک کیلئے ملتوی ہو گیا۔)